

24. példa

Egy vállalkozás kiemelt főkönyvi számláinak egyenlege: (Ft-ban)

21. Alapanyagok (400 kg, 2 200 Ft/kg)	600 000
261 Árú beszerzési áron (1 000 db)	1 000 000
264 Árú eladási áron	300 000
265 Árú ártése	420 000
281 Saját göngyölegek	80 000
282 Idegen göngyölegek	57 000
289 Betétdíjas göngyölegek árkülönbözete	

Gazdasági események:

- Vásároltak 600 kg anyagot 2 300 Ft/kg + 20% áfa, valamint 4 000 db nagykereskedelmi árut 620 Ft/db + 20% áfa beszerzési áron.
- Felhasználtak 700 kg anyagot.
- Értékesítettek készpénzért bolti készletet, melynek fogyasztói áron számított értéke 750 000 Ft.
- Vásároltak 2 000 kg anyagot, 3 340 Ft/kg + 20% áfa beszerzési áron.
- Karaszeménny miatt tönkrement 100 db raklári készlet, a biztosító 60 000 Ft-ot fizetett.
- Vásároltak göngyöleget 1 000 000 Ft + 20% áfa beszerzési áron, betétdíjas ára 1 200 000 Ft.
- Anyagfelhasználás 1 500 kg.
- Kiszállítottak a vevőnek 800 000 Ft + 20% áfa betétdíjas göngyöleget.
- Értékesítettek 3 000 db raklári készletet 650 Ft/db + 20% áfa eladási áron.
- Az idegen göngyölég felét visszaküldték a szállítókna.

Feladat:

Könyvelje a készletekkel kapcsolatos eseményeket, ha mennyiségi és értéknyilvántartást is vezetnek!

Az anyagokat átlagos beszerzési áron, a raklári készletet FIFO-módszerrel számolja el.

Egy vállalkozás 200 E Ft értékű alapanyag megrendelését elfogadta a szállító, melyvel együtt elküldte 120 E Ft + áfa előlegkérő levelet, amit a vevő elfogadott. A szállítói végösszámla összege az anyagbeszerzésről 200 E Ft + áfa. A különbözetet átutalták.

Feladat:

Kontrozza a fenti gazdasági eseményeket!

26. példa

Egy vállalkozás felé számlázott közvetített szolgáltatások értéke 200 000 Ft + 20% áfa. A vállalkozás, saját teljesítményével együtt, továbbsszámlázta a megrendelőnek: 1 000 000 Ft + 20% áfa.

Feladat:

Kontrozza a szükséges tétteleket!

Követelések**27. példa**

Egy külföldi vevővel szemben fennálló követelés összesen 3 000 E Ft, melyet fizetési határidőben nem egyenlített ki. Kiderült, hogy a vevő ellen felszámolási eljárás van folyamatban. A felszámolóbiztos értesítése szerint csak a követelés 40%-ára van fedezet.

Feladat:

Mi a teendője, milyen összeggel szerepeltetné ezt a vevőt a mérlegben?

28.* példa

Egyik külföldi vevővel szemben fennálló követelés összege 5 000 EUR. A teljesítéskori vételi árfolyam 245 Ft/EUR, eladási árfolyam 251 Ft/EUR volt. A pénzügyi teljesítés megtörtént a tárgyévben, amikor a vételi árfolyam 248 Ft/EUR, az eladási pedig 254 Ft/EUR volt.

Feladat:

Kontrollozza a szükséges tételket, ha (a társaság átlagárfolyamon értékel)! Határozza meg a vevő mérlegértékét!

29. példa

Egy belöldi vevőnek 1 000 db árut értékesítettek 1 000 Ft/db + 20% áfa eladási áron. A vevő minőségi kifogás miatt 80 db terméket visszaküldött. A többi termék ellenértékét átutalta.

Feladat:

Kontrollozza a felsorolt gazdasági eseményeket, és állapítsa meg az ügylet eredményét!

30. példa

Egy vállalkozás árut értékesített külföldre. Az értékesített mennyiség 2 000 db, eladási ár 10 EUR/db. A teljesítéskori átlagárfolyam 248 Ft/EUR. A külföldi vevő 1 EUR/db árengedményt kért, amelyet a vállalkozás elismert, és helyesbítő számlát küldött. Az eladott áru beszerzési értéke 3 800 E Ft volt. A vevő a tárgyévben kitfizetett 10 000 EUR-t (átlagárfolyam 250 Ft/EUR).

Feladat:

Kontrollozza az értékesítéssel kapcsolatos tételket! Mennyi lesz a vevő mérlegértéke?

31.* példa

„Ker.” Rt. árut értékesít külföldre. „A” áruból 5 000 db-ot ad el, eladási ár 10 USD/db, az eladott áru beszerzési értéke 1 500 Ft/db. A vevő 1 USD/db árengedményt kért, melyet az Rt. megadott. Teljesítéskori átlagárfolyam (a vállalkozás által választott árfolyam)

200 Ft/USD, a pénzügyi teljesítéskori átlagárfolyam 196 Ft/USD. „B” áruból az értékesített mennyiség 2 000 db, eladási ár 20 EUR/db, az eladott áru beszerzési értéke 4 500 Ft/db. Teljesítéskori átlagárfolyam (a vállalkozás által választott árfolyam) 250 Ft/EUR, a pénzügyi teljesítéskori átlagárfolyam 252 Ft/EUR. Mindkét vevő fizetési határidőn belül kiegyenlítette tartozását.

Feladat:

Kontírozza a felsorolt gazdasági eseményeket, és állapítsa meg az értékesítések eredményét!

32. példa

„Üzlet” Kft. beföldre értékesít 1 000 db árut, 8 000 Ft + 20% áfa eladási áron. Az eladott áru beszerzési értéke 7 200 Ft/db. A vevő határidőre tartozásának felét bankon keresztül rendezte. A fennmaradó részre december 1-jén egy 4 920 E Ft névértékű, három hónapos lejáratú váltót ajánlott fel, amelyet a kft. elfogadott. A váltó lejáratakor az adós bankon keresztül fizetett.

Feladat:

Kontírozza a felsorolt gazdasági eseményeket!

33. példa

„Üzletező” Rt. beföldre értékesít 4 000 db árut, 10 000 Ft + 20% áfa/db eladási áron. Az eladott áru beszerzési értéke 8 000 Ft/db. A vevő minőségi problémák miatt 5% árengedményt kért, melyet az Rt. megadott. A követelésből határidőre 35 600 E Ft-ot fizetett meg a vevő bankon keresztül. A fennmaradó részre október 1-jén egy 10 400 E Ft névértékű, hat hónapos lejáratú váltót ajánlott fel, amelyet az Rt. elfogadott. A váltó lejáratakor az adós bankon keresztül fizetett.

Feladat:

Könyvelje le a felsorolt gazdasági műveleteket!

34.* példa

Egyik beföldi vevő 3 600 E Ft összegű tartozást 3 762 E Ft névértékű, 6 havi futamidejű váltóval egyenlített ki szeptember 1-jén, melyet 3 hónappal a lejárat előtt leszámlítottattak a számlavezető banknál. Leszámlítási kamatláb 10%. A bank 20 E Ft leszámlítási költséget számított fel.

Feladat:

Kontírozza a gazdasági eseményeket!

35. példa

A vállalkozás egyik beföldi vevőjétől 2 400 E Ft követelése fejében három hónapos futamidejű váltót fogadott el augusztus 1-jén. A váltó kamatlába 8%. A váltóval szeptember 30-án kiegyenlített egy 2 440 E Ft értékű szállítói tartozást.

Feladat:

Könyvelje le a felsorolt gazdasági műveleteket! Állapítsa meg a váltóforgatás eredményét!

36. példa

Egy vállalkozás vevőiről az alábbiakat ismerjük:

„A” beföldi vevő:

Késztermék-értékesítés számla szerinti összege 2 000 E Ft + 20% áfa. A vevő minőségi hiba miatt a termékek 5%-át visszaküldte. A többi késztermékre további 5% árengedményt kért. A helyesbítő számlát elküldték. A vevő a tárgyévvben fizetett.

„B” beföldi vevő:

Termelő gépeket értékesítettek a „B” vevőnek 5 000 E Ft + 20% áfa. A fizetési határidő következő év január 10-e. Az eladott gép bruttó értéke 18 000 E Ft, az értékesítés elszámolt terv szerinti értékcsokkolás pedig 14 000 E Ft volt. A követelés fordulónap után került kiegyenlítésre.

„C” beföldi vevő:

A vevő 1 000 E Ft-tal tartozik, melyet nem fizetett ki határidőben, ezért peresítették. A bíróság ítélete szerint a vevőnek fizetni kell fordulónapig.

„D” vevő:

A vevő 600 E Ft-tal tartozik. A vevőnek küldött fizetési felszólításokat a címzett nem vette át. A cégnyilvántartás adatai szerint törölték a nyilvántartásból.

„E” vevő:

Készterméket exportáltak 20 000 EUR értékben, átlagárfolyam 250 Ft/EUR. A vevő a tárgyévvben árutalt 12 000 EUR-t (átlagárfolyam 252 Ft/EUR). A maradék követelés nem került kiegyenlítésre mérlegkészítésig.

„F” vevő:

Kiszámláztak a vevő felé 960 E Ft-ot, melyből csak 900 E Ft-ot ismert el.

Feladat:

Könyvelje a szükséges tételeket! Hatarozza meg a vevő mérlegértékét!

37. példa

Egy vállalkozás egyéb követelés főkönyvi számláinak egyenlegei: (E Ft-ban)

361 Munkavállalókkal szembeni követelések	300
362 Költségvetési kiutalási igények	1 400
366 Rövid lejáratra kölcsönadott pénzeszszegek	2 000

Gazdasági események:

1. Az anyagbeszerzőnek 150 E Ft készpénzt adtak.
2. Az anyagbeszerző által benyújtott számla adatai:
 - Nyomtatványbeszerzés 100 E Ft + 20% áfa

3. Dolgozóknak nyújtott fizetési előleg 120 E Ft
4. Fizetési előlegtrólesztés 180 E Ft
5. Egy kft.-nek 1 éves lejáratra 3 000 E Ft kölcsönt adtak.
6. Rövid lejáratú kölcsöntörlesztés 2 600 E Ft, kapott kamat 104 E Ft.
7. Igényelt költségvetési árkiegesztés 500 E Ft
8. Kiutalt árkiegesztés 800 E Ft.

Feladat: Kontrollozza a fenti gazdasági eseményeket, és állapítsa meg az egyéb követelések értékét!

38.* példa

„NN” Bt. kiküldi egyik alkalmazotját egy telephelyre, amely a dolgozó szokásos munkavégzési helyétől 300 km távolságra van. A háromnapos kiküldetés költségeinek fedezetére a pénztárból ellátja 400 E Ft előleggel. Az elszámoláskor a dolgozó 300 E Ft + 20% áfa költségsszámlát nyújt be, amelyek mind az igénybe vett szolgáltatások költségeit érintik.

Feladat:

Könyvelje le a felsorolt gazdasági műveleteket! Állapítsa meg, hogy az elszámolás végén, milyen pénzmozgás történt!

Értékpapírok

39. példa

Egy vállalkozás 1 000 db „A” típusú forgatási célú részvénnyel rendelkezik. A részvények névértéke 1 000 Ft/db, könyv szerinti értéke 5 000 Ft/db. „A” részvényből értékesítettek készpénzért 800 db-ot 480%-os árfolyamon.

Az időszakban vásároltak 800 db „B” forgatási célú részvényt, névérték 10 000 Ft/db, árfolyam 115%.

„B” részvényből eladtak 500 db-ot, 120%-os árfolyamon.

Feladat:

Könyvelje le a szükséges tételket, és állapítsa meg a részesedések mérlegértékét!

40. példa

Egy vállalkozás forgatási célú értékpapírait között rendelkezik 8 500 db „C” részvénnyel, amelyek három beszerzésből származnak.

1. beszerzés 2 000 db, könyv szerinti érték 12 000 E Ft
2. beszerzés 1 500 db, könyv szerinti érték 10 500 E Ft
3. beszerzés 5 000 db, könyv szerinti érték 32 500 E Ft

A tárgyévben a vállalkozás elad készpénzért 7 000 db részvényt, eladási ár 6 800 Ft/db.

Feladat:

Könyvelje a beszerzések és az eladás eseményeit! (A részvények nyilvántartása FIFO-módszerrel történik.)

41. * példa

Egy vállalkozás július 1-jén 20 db forgatási célú kamatozó értékpapírt vásárolt az aznapi kibocsátásból. Az értékpapír névértéke 2 000 E Ft, vételi árfolyam 95%, kamatláb 8%, futamidő 2 év, kamatfizetés negyedévente.

Feladat:

- Befolyt szeptember 30-án az esedékes kamat.
- Október 1-jén az értékpapír felét eladták 1 050 E Ft készpénzért.
- December 31-én jóváírták az esedékes kamatot.

Kontrollozza a gazdasági eseményeket!

42. példa

Egy vállalkozás forgatási céljal 2 éves futamidőjű kamatozó értékpapírt vásárolt december 1-jén. Kamatfizetés szeptember 1., kamatláb 8%. Vételi ár 6 100 E Ft, névérték 6 000 E Ft. Tárgyévben nem került eladásra.

Feladat:

Kontrollozza a szükséges tételeket!

43. * példa

A vállalkozás kamatozó értékpapírt (államkötvényt) vásárol forgatási céljal 200X. november 1-jén, 6 320 E Ft-ért. Névérték 6000 E Ft, kamatláb 9%, utolsó kamatfizetés március 31.-én, lejárat következő év március 31. Kamatfizetés évente.

Feladat:

Könyvelje a következő változatokat!

- a) Az államkötvényt lejáratig megtartják.
- b) Az államkötvényt eladják következő év február 1-jén 6 500 E Ft-ért halasztott fizetéssel.

44. * példa

A vállalkozás diszkont értékpapírt vásárol forgatási céljal 200X július 1-jén. Kibocsátás időpontja: 200X. III. 1., lejárat: következő év II. 28., névérték 10 000 E Ft., fizetett ellenérték 9 200 E Ft.

Feladat:

Könyvelje a következő változatokat!

- a) A diszkont értékpapírt lejáratig megtartják.
- b) A 9 200 E Ft könyv szerinti értékű diszkont értékpapírt a vállalkozás átmeneti pénzügyi gondjai enyhítése érdekében eladja tárgyév október 1-jén 9 450 E Ft-ért halasztott fizetéssel.

45*. példa

Egy vállalkozás visszavásárolja 10 000 E Ft névértékű saját részvényét 95%-os árfolyamon, majd a részvények felét bevonja, másik felét pedig értékesíti, halasztott fizetés-sel 4 700 E Ft-ért. A vevő a tartozást határidőben megfizette. A részvénybevomásról a cégbizottsági határozat fordulónap előtt megérkezett.

Feladat:

Könyvelje a saját részvényekkel kapcsolatos tetteket!

46. példa

Egy vállalkozás 2 500 E Ft könyv szerinti értékű forráseszközök között nyilvántartott részvénytársaságot beaportálja egy alakuló társaságba, a részvények apportértéke 3 000 E Ft.

Feladat:

Könyvelje az ismertett gazdasági eseményeket!

Pénzeszközök

47. példa

Egy vállalkozás – nem teljes körű – pénzforgalmáról az alábbiakat ismeri:

- a) Készpénzbefizetés az elszámolási betétszámlára a kiadási pénztárbizonylat szerint 200 E Ft, melyről megérkezett a bank értesítése.
- b) Az elszámolási betétszámláról 1 200 E Ft-ot 6 hónapra lekötöttek, a bank értesített a jóváírásról.
- c) Vásároltak 1 000 E Ft készpénzért 4 000 E Ft-ot, amely bevételezésre került a valutapénztárba.

Feladat:

Kontrozza a fenti gazdasági eseményeket!

48. példa

A valutapénztárral kapcsolatos gazdasági események a következők:

- a) Nyitó állomány (január 1.) 1 000 E Ft, könyv szerinti árfolyam 248 Ft/E Ft.
- b) A deviza-betétszámláról felvettek 1 500 E Ft-ot, a deviza könyv szerinti árfolyama 246 Ft/E Ft.
- c) Vásároltak 2 000 E Ft-ot az egyik kereskedelmi banktól, vételi árfolyam 246 Ft/E Ft, eladási 252 Ft/E Ft.
- d) Az időszakban vásároltak külföldön (EU-ban) egy üve fűtőgépet (besorolása tárgyi eszköz) 2 400 E Ft-ért valamint egy szerszámkészletet (besorolása forráseszköz) 1 800 E Ft-ért.

Feladat:

Könyvelje le a gazdasági eseményeket, ha a vállalkozás:

- a) átlagos bekerülési áron,
 - b) FIFO-módszer alapján számolja el a valutafelhassználásokat.
- Állapítsa meg mindkét esetben a valutakészlet záró értékét!

49*. példa

„Ex.” Bt. beváltja egy pénzváltónál 5 000 EUR valutáját, melynek könyv szerinti értéke 1 240 E Ft (248 Ft/EUR), magyar forintra, majd a kapott készpénzt befizeti bankszámlájára.

A pénzváltó valutaárfolyamai beváltáskor:

vételi	246 Ft/EUR
közép	250 Ft/EUR
eladási	254 Ft/EUR

Feladat:

Könyvelje a valutaátváltást.

50*. példa

Egy vállalkozás 5 000 EUR összegű külföldi szállítói tartozást deviza-betétszámlájáról egyenlítő ki. A devizabetéten lévő EUR könyv szerinti árfolyama 244 Ft/EUR. A pénzügyi teljesítéskori vételi árfolyam 243 Ft/EUR, eladási 249 Ft/EUR. A szállítói tartozás keletkezéséskor az árfolyam 247 Ft/EUR volt.

Feladat:

Kontrollzza a szállítói kötelezettség kiegyenlítését, ha a vállalkozásnak van devizája, illetve ha nincs.

51. példa

Egy vállalkozás valutapénztárában található 5 000 EUR (könyv szerinti árfolyam: 244 Ft/EUR) és 9 000 USD (könyv szerinti árfolyam 202 Ft/USD). Más deviza- és valutatétel nem volt. Az összevont árfolyam-különbözet jelentős és nyereség.

Feladat:

Könyvelje le az átértékelést, ha december 31-én az átlagárfolyam 246 Ft/EUR, illetve 200 Ft/USD. Mérlegkészítéskor 245 Ft/EUR és 201 Ft/USD volt.

52.* példa

„Gazdag” Rt. devizaszámlán lévő 200 000 EUR-ját átváltja USD-re. Az EUR könyv szerinti értéke $(200\,000 \cdot 240 \text{ Ft/EUR}) = 48\,000 \text{ E Ft}$. Átváltáskor a számlavezető banknál az EUR vételi árfolyama 250 Ft/EUR, az USD eladási árfolyama 200 Ft/USD. A vállalkozás által választott árfolyam a középárfolyam 196 Ft/USD.

Feladat:

Könyvelje a devizák közötti átváltást.

53.* példa

Egy vállalkozás fordulónapon két devizás eszközzel és két devizás kötelezettséggel rendelkezik (mindegyik EUR).

Megnevezés	Devizaérték	Árfolyam	Könyv szerinti érték	Fordulónapi érték
Adott kölcsön	50 000 EUR	247 Ft/EUR	12 350 E Ft	12 500 E Ft
Devizabétét	22 000 EUR	248 Ft/EUR	5 456 E Ft	5 500 E Ft
Szállítók	14 000 EUR	254 Ft/EUR	3 556 E Ft	3 500 E Ft
Devizahitel	40 000 EUR	249 Ft/EUR	9 960 E Ft	10 000 E Ft

Az EUR fordulónapi átlagárfolyama 250 Ft/EUR. Az árfolyam-különbözet akkor minősül jelentősnek, ha meghaladja a 200 E Ft-ot.

Feladat:

Könyvelje az év végi értékelés gazdasági eseményeit!

54. példa

„Pénzes” Kft. EUR devizaszámájának nyitó egyenlege 2 500 E Ft, (10 000 EUR, 250 Ft/EUR értéken). A vállalkozásnak exportértékesítés miatt 70 000 EUR követelése van egy külföldi vevővel, a követelés teljesítéskori választott (átlag)árfolyama 248 Ft/EUR, így a követelés könyv szerinti értéke $(70\,000 \cdot 248) = 17\,360$ E Ft. A vevő határidőben fizet, a pénzügyi teljesítéskor a választott árfolyam 252 Ft/EUR. A kft. a meglévő 80 000 EUR-ból kifizet egy 50 000 EUR külföldi szállítói tartozást, melynek passzíválása-
sakor az EUR választott árfolyama 249 Ft/EUR volt, így a kötelezettség könyv szerinti értéke 12 450 E Ft.

Feladat:

Könyvelje a felsorolt gazdasági eseményeit!

a) A vállalkozás bekerülési értéken vezeti a devizaszámlát, a felhasználást a FIFO-módszer szerint számolja el.

b) A vállalkozás bekerülési értéken vezeti a devizaszámlát, a felhasználást csúsztattott átlaggárral számolja el.

SAJÁT TŐKE

1. példa

Egy zártkörű részvénytársaság (Zrt.) közgyűlési határozatban 2007. június 12-én alapító-kéjét (jegyzett tőkét) 5 000 E Ft-tal emelte, a kibocsátási árfolyam 110%. A pénz befolyt, a banki értesítés megérkezett 2007. július 29-én. A cégbíróság a változást 2007. augusztus 12-én bejegyezte.

Feladat:

Milyen változást okoz a mérlegben a tőkeemelés?

2.* példa

Tulajdonosok alapítottak egy Zrt.-t, ezért részvényeket bocsátanak ki 50 000 E Ft névértékben. A kibocsátási árfolyam 120%. (A cégbírószági bejegyzés megtörtént). A befizetés 70% arányú.

Fél év múlva megtörténik a hátralék rész befizetése is.

10 hónap múlva a zrt. részvénybevonást hajt végre 5 000 E Ft névértékben. A visszavásárláskori árfolyam 110% volt. A cégbíróság bejegyezte a részvénytőke le-szállítást.

Feladat:

Kontrollzza a fenti gazdasági eseményeket!

3.* példa

Mennyi lesz a mérleg szerinti eredmény, ha

adózás előtti eredmény + 1000 E Ft
társasági adóalap-korrekció + 400 E Ft
fizetendő osztalék 600 E Ft
eredménytartalék 500 E Ft
(A társasági adó 16% és a különadó 4%)

Feladat:

Kontrollzza is az átvezetést!

Igénybe kell-e venni az eredménytartalékot az osztalékfizetéshez?

4. példa

Egy Zrt. megalakítása érdekében 40 millió Ft értékű részvényt bocsátottak ki 105%-os árfolyamon. A részvényeket bejegyezték a cégbírószágon.

A tulajdonosok 30%-ot befizettek. 3 hónap múlva megtörtént a hiányzó összeg befizetése is. Gazdálkodásának első két évében a társaság a saját tőkéjét megkéttszerelte. 2 év múlva a zrt. 2 millió Ft névértékű saját részvényt vásárolt vissza, a visszavásárláskori árfolyam 115% volt.

Fél év múlva – a visszavásárlás után – a zrt. gazdasági helyzete alapján a közgyűlés úgy döntött, hogy ebből 1 millió Ft névértékű részvényt bevon. A cégbírószágon bejegyezték a jegyzett tőke leszállítását.

Feladat:

Könyvelje a fenti eseményeket évenként elkülönítve!

5. példa

Magánszemélyek egy Kft.-t alapítanak.

A társasági szerződés szerinti törzstőke 20 millió Ft.
Alapításkor befizetésre került 10 millió Ft.
Apportként – nem pénzbeli betétként – átvett eszközök
(társ. szerződés szerinti ellenérték)

ingatlan 2 millió Ft
műszaki gépek 3 millió Ft
tehergépkocsi 1 millió Ft
árak 3 millió Ft
jegyzett, de még be nem fizetett tőke Ft

Feladat:

- Határozza meg a hiányzó adatot!
- Könyvelje el a fenti gazdasági eseményeket, feltételezve, hogy az apportátvételt átfutátharította az áadó – tulajdonos – cég!
- Az áfatörvény szerint a magánszemélyektől származó apport nem áfaköteles.

6. példa

Gazdasági társaságok egy Zrt.-t alapítanak.

A társasági szerződés szerinti törzstőke 30 millió Ft.

Alapításkor befizetésre került 15 millió Ft.

Apportként – nem pénzbeli betétként – átvett eszközök

(társ. szerződés szerinti ellenérték)

ingatlan 3 millió Ft

műszaki gépek 4 millió Ft

tehergépkocsi 5 millió Ft

árak 2 millió Ft

jegyzett, de még be nem fizetett tőke Ft

Feladat:

- Határozza meg a hiányzó adatot!
- Könyvelje el a fenti gazdasági eseményeket, feltételezve, hogy az apportátvételt átfutátharította az áadó – tulajdonos – cég!
- Az áfatörvény szerint a gazdasági társaságoktól származó apport áfaköteles * (20%)!

7.* példa

Egy Zrt.-nél a következő gazdasági események történtek:

- Az alapítók tőketartalékként befizettek 80 000 Ft-ot (átutalással).
- A dolgozóknak részvényt adtak – névérték 1 millió Ft – ellenérték nélkül. Fedezete a meglévő tőketartalék.
- Az év végén – az eredmény elszámolás során – az ádozott eredmény kiegészítésére került sor, az osztalékfizetés fedezeteként. Az eredménytartalékból 400 000 Ft került bevonásra e célból.

Feladat:

Könyvelje el a fentieket!

8. példa

Egy korlátolt felelősségű társaság a tárgyévi nyitó adatai (főkönyvi nyilvántartás szerint):

jegyzett tőke
visszavásárolt üzletrészek (visszavásárlási érték) 8 000 000 Ft
tőketartalék 400 000 Ft
eredménytartalék + 700 000 Ft
lekötött tartalék 500 000 Ft
A tárgyévi gazdasági események:

a) A törzstőke felmérése apportátvételrel.

A tárgyi eszközök társasági szerződés szerinti értéke 800 000 Ft. (az áfát áthárították)
A cégbírószági bejegyzés megtörtént.

b) A kft. jogszabály alapján pénzbeli, egy gépbeszerzéshez kapcsolódóan, támogatásban részesül. Az átvuttatott 200 000 Ft-ot a tőketartalékkal szemben kell elszámolni.

c) Az egyik kft.-tag kilépése miatt üzletrészt visszavásárolják 350 000 Ft értékben (átvuttatás).

d) A nyitó állományban lévő visszavásárolt üzletrészeket a kft. teljeskörűen bevonja.

Társasági szerződés szerinti értéke 600 000 Ft
Tényleges visszavásárlási értéke 500 000 Ft
(A törzstőke leszállítását a cégbírószágon bejegyezték).

Feladat:

Könyvelje a fentieket!

9.* példa

Számítsa ki egy Kft. mérleg szerinti eredményét az alábbi változatok alapján!

a) – adózott eredmény + 4 500 E Ft

– taggyűlés által elfogadott osztalék 2 000 E Ft

b) – adózott eredmény – 500 E Ft

– taggyűlés által elfogadott osztalék 1 000 E Ft

– eredménytartalék 1 500 E Ft

c) – adózás előtti eredmény 4 500 E Ft

– taggyűlés által elfogadott osztalék 2 000 E Ft

– társasági adóalap-korrekció + 1 000 E Ft (adó 16% + 4%)

Feladat:

Állapítsa meg a társaság mérleg szerinti eredményét!

10.* példa

Egy Kft. tárgyévi gazdálkodásának záró adatai a következők:

Feladat:

a) – társasági adóalap	+ 20 millió Ft
– mérleg szerinti eredmény	+ 16 millió Ft
b) – társasági adóalap	+ 50 millió Ft
– mérleg szerinti eredmény	10 millió Ft
c) – társasági adóalap	– 20 millió Ft
– mérleg szerinti eredmény	– 20 millió Ft

1. Végezze el a szükséges év eleji átvezetéseket!

2. Milyen hatással lehet a negatív adóalap a társaság következő évi gazdálkodására?

Megjegyzés:

A társasági adóalap és a mérleg szerinti eredmény viszonyát a későbbi tanulmányok során részletesen tárgyalni fogjuk. Ebben a fejezetben történő bemutatása a társasági adóalap és a mérleg szerinti eredmény különbözőségére világít rá. Az Szt. tv. 87. § előírásai szerint az adófizetési kötelezettséget az adóbevallás alapján kell kimutatni. (A Kft. esetén az 1996. évi LXXXI. tv. előírásai érvényesek), valamint a mérleg szerinti eredmény, az adózott eredmény (társasági adóalap – adófizetési kötelezettség) és a jövőhagyott osztalék, részesedés különbözete.

11. példa

Egy Kft.-nél a következő gazdasági események történtek:

- a) a veszteségek fedezetére a kft. a tulajdonosoktól 2 millió Ft pótbefizetést kapott (átutalás megtörtént),
- b) a visszavásárolt saját üzletrészek névértéke 10 millió Ft (visszavételi árfolyam = 120%) volt. A bevonas megtörtént, a jegyzett tőke leszállítását bejegyezték.

Feladat:

Könyvelje a fentieket!

12.* példa

„V” Kft. 20x6. 01. 01. tárgyévi nyitó adatai (főkönyvi nyilvántartás szerint):

Jegyzett tőke	30 800 000 Ft
Visszavásárolt üzletrészek (visszavásárlási érték)	800 000 Ft
Tőketartalék	500 000 Ft
Eredménytartalék	+1 000 000 Ft
Lekötött tartalék	2 400 000 Ft
A társaság eszközeinek összetétele:	
Tárgyi eszközök	24 000 000 Ft
Késztermékek	10 000 000 Ft
Értékpapírok	800 000 Ft
Pénzeszközök	6 000 000 Ft

A társaságnak nem volt időbeli elhatárolása. Nem saját forrásból származó kötelezett-ségek értékét kizárólag a rövid lejáratú kötelezettségek adják.

A gazdasági társaságokról szóló törvény 2003-as módosítása értelmében élt a társaság az alapítóké-leszállítás lekötött tartalékkal szembeni könyvelésével. A lekötött tartalék összegén belül ez az érték elkülönítetten 500 000 Ft-ban van kimutatva.

Az eszközök piaci értéke megegyezik a könyv szerinti értékkel.

A tárgyévi gazdasági események:

- a) A nyitó állományban lévő visszavásárolt üzletészeket a kft. teljeskörűen be-vonja.

Visszavásárolt üzletészek névértéke 900 000 Ft

Tényleges visszavásárlási értéke 800 000 Ft

Az egyik tag halálával a társaság elszámol az örökösökkel a 10%-os üzletésszel. A taggyűlés az eszkozáradással együtt járó tőkekiadás mellett döntött. Ennek értelmében a tag az üzletésze értékében mindent kivisz (jegyzett tőke, tartalékok). (A törzstőke leszállítását a cégbírósgon bejegyezték.)

A kívont vagyon megoszlása

Tárgyi eszköz

Pénzeszköz

2 000 E Ft

300 E Ft

A maradék eszközökből arányosan adják ki a tagi részesedést.

- b) Jegyzett tőkeemelés lekötött tartalékból 500 000 Ft értékben. A cégbírósgai be-jegyzés megtörtént.

Feladat:

Könyvelje el a fenti gazdasági eseményeket!

CELTARTALEK

1.* példa

Az Ön vállalkozása háztartási gépeket gyárt. A tárgyévi árbevétel 2 000 E Ft. A várható garanciaíis javítási kötelezettség becslült mértéke 5%.

Feladat:

Hol és milyen értékkel szerepel a mérlegben a kapcsolódó tétel?

2.* példa

Egy híradástechnikai termékeket gyártó vállalkozás a következő tárgyévi adatokkal ren-delkezik:

- a) A tárgyévi során összesen 80 000 E Ft árbevételt ért el. A híradástechnikai ter-mékre a vállalkozás 3 éves garanciát vállal. A termékek garanciaíis idői belü-li meghibásodási valószínűsége 4% (alátámasztva az elmúlt évek garanciaíis-költségeivel) az árbevételhez viszonyítva, amely évenként egyenletes elosztás-ban tervezhető.

3. példa

Egy Kft.-nél a következő adatok ismeretesek:

- a) Garanciaiális kötelezettség fedezetére képzett céltartalék 2 000 000 Ft.
- b) Korengedményes nyugdíj és végkielégítés fedezetére képzett céltartalék 800 000 Ft.
- c) Környezetvédelemmel kapcsolatos költségek:
 - mérlegfordulónap előtt felmerült költség 0 Ft,
 - a mérlegkészítés után várható költség 1 500 000 Ft.

Feladat:

1. Határozza meg a tárgyévre képzendő céltartalék összegét!
2. Könyvelje el a tárgyévi céltartalékképzést és a felhasználást!

4.* példa:

„V” Nyrt. működése során a tárgyévben az alábbi gazdasági események következtek be: (A feladatban az áfa könyvelésétől a feladat megoldása kapcsán eltekintünk.)

- a) A társaság 10 millió USD értékű beruházásba kezdett. Egy gyártósor üzembe helyezéséhez kapcsolódó beruházás kivitelezése terv szerint halad. 20x7. július 1-jén megérkezik a beruházási szállító számlája, amelyben 50%-ot számláznak le az előre megállapodott teljesítési rendszer szerint. A következő részszámlát év végén állítja ki a társaság.

A beruházási szállító számlájának kiegyenlítésére még a számlázás napján lehi-
vák a számla összegét a hitelkteretből.

- b) Vagyoni értékű jog vásárlás: 500 E EUR értékben 20x7. október 1-jén. Tervezett használati idő 2 év és 1 hónap, a vagyoni értékű jog birtoklása azonnali hatállyal megkezdődik. A vállalkozás tartozását a hitelkteret lehi-
vásával még aznap rendezi.

- c) 20x7. október 31-én megérkezik a beruházási szállító végösszámlája 5 millió USD értékben. A beruházás üzembe helyezése 20x7. október 31. A gyártósor tervezett hasznos élettartalma 9 év. A beruházási szállítót az a) gazdasági eseménnyel meg-
egyezően még a számlázás napján a hitelkteretből kiegyenlítik.

- d) Szellőmi termék vásárlás 500 E EUR értékben 20x8. március 30-án. Tervezett hasz-
nlati idő 2 év 1 hónap.

- e) A társaság a vagyoni értékű joghoz kapcsolódó devizás kötelezettségét a lejáratú idő előtt, 20x8. 10. 01-én kiegyenlítette. Kiegyenlítéskor átváltási árfolyam: 257 HUF/EUR.

A társaság felkészülve a beruházások és beszerzések megvalósítására, egy 11 millió USD és 1 millió EUR értékű kombinált hitelekretől köt megállapodást „N” Bankkal. A hitelekretet 20x8. április 30-ig biztosította a bank a társaság számára. A hitel-törlesztés a felvételről számított 5 éven belül esedékes. Alkalmazott kamatláb: 6%, fizetendő egy összegben a lejáratkor.

A társaság a devizás gazdasági események elszámolására az MNB által közölt árfolyamot választotta. Az árfolyamok alakulása:

	HUF/EUR	HUF/USD
20x7. 03. 30	247	185
20x7. 07. 01	248	186
20x7. 10. 01	250	184
20x7. 10. 31	255	190
20x7. 12. 31	256	196
20x8. 03. 30	256	194
20x8. 12. 31	260	206

Feladat:

- a) Melyik fent bemutatott események után lehet és/vagy kell egyéb céltartalékokat képezni a társaságnak? Számítsa ki a döntése alapján a képzendő céltartalék összegét!

- b) Kontrollozza a fenti gazdasági eseményeket a 20x7. és 20x8. években!

- c) Mutassa be, milyen változást okoztak a fenti események „V” Nyrt. 20x7. december 31-re készített mérlegében!

IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

1. * példa

Egy kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó raktaát bérrel. A megkötött szerződés szerint egyévi bérleti díjat előre kell fizetni.

A szerződéskötés és a fizetés időpontja: tárgyév szeptember 1. Éves bérleti díj: 3 millió Ft + 20% áfa.

Feladat:

Kontrollozza a fenti gazdasági eseményt!

2. példa

Vállalkozása az egyik szállítójával szembeni tartozás rendezésére váltót bocsátott ki. A kiegyenlített szállítói tartozás összege 2 000 000 Ft.

A váltó névértéke:Ft.

Lejárata: 6 hónap, következő év március 31.

Váltókamat: 12%.

Feladat:

Hogyan venne figyelembe a mérlegkészítéskor?

3.* példa

Január–március hónapokban a mérlegkészítéskor egyeztetések (egyenlegkülölv levélben) során megismert tételek, amelyek a december 31-ével lezárt évet terhelik:

gázdíj 600 000 Ft

postaköltség 300 000 Ft

áramdíj 450 000 Ft

Milyen változást jelentenek ezek a tételek a mérlegben?

Feladat:

Kontírozza is a szükséges tételeket!

4.* példa

Egy társaságnak tárgyévi december 1-jén kizsámlázták a következő fél éves bérleti díjat: 8 000 E Ft + 20% áfa értékben (a cég ingatlanok bérbeadásával foglalkozik).

Feladat:

Mennyi bérleti díj illeti a tárgyévet? Kontírozza is!

5. példa

Egy társaság 500 E Ft vevői követelés kiegyenlítésékként elfogad 580 E Ft-ról szóló váltót október 1-jén, a lejárat 8 hónap.

Feladat:

Kontírozza a fentieket! Könyvelje a mérlegkészítéskori teendőket is!

Adja meg az éves kamatláb nagyságát %-ban!

6.* példa

Egy kft. irodagépeket térítés nélkül vett át. Az átadónál kimutatott nyilvántartás szerinti értéke 400 000 Ft. A gép forgalmi értéke (piaci érték): 600 000 Ft (áfa!)

A tárgyévből 50 000 Ft értékcsökkenési leírást számoltak el a kft.-nél.

Feladat:

Könyvelje a fenti gazdasági eseményeket!

7.* példa

Az Ön vállalkozásánál a tárgyévi teljesítményekhez kapcsolódva a következőket számfejtették, illetve fizették ki mérlegkészítésig (a fordulónap után):

vezetői prémium	1 500 000 Ft
beosztott dolgozók nyereségjutalma	5 500 000 Ft
társadalombiztosítási járulékok (29%)	2 030 000 Ft
munkaadói járulékok	210 000 Ft

Feladat:

Milyen feladata van a fentiekkel összefüggésben a mérlegkészítés időszakában? Kontrollozza is!

8. példa

Cége a tárgyévi október 1-jén 6 havi lejáratra kölcsönt ad más cégnak, 8 000 E Ft-ot, kamat 15%.

Feladat:

Mennyi kamatbevétel illeti a tárgyévet? Kontrollozza is!

9. példa

Megállapítást nyert, hogy a tárgyévi október 15-én a beérkezett számla alapján költségként elszámolt 100 000 Ft bérleti díj egy része – 20 000 Ft – a következő évre vonatkozik.

Feladat:

Döntse el, milyen változást okoz a mérlegben! Kontrollozza is!

10. példa

Számla alapján áttutaltuk a következő év I. negyedévi előfizetési díjait 60 E Ft értékben. Váltkövetelésünk névértéke 1 200 E Ft, bekerülési értéke 1 000 E Ft. Kiállításának kelte tárgyévi október 1., lejáratát a következő év február 28.

Feladat:

Számla alapján januárban rendezték az előző évi energiatartozást 200 E Ft értékben.

Kontrollozza a fenti eseményeket!

11. példa

Egy Kft. számla alapján előre kifizeti a következő évi újságelőfizetési díjat december 1-jén, amelynek összege: 105 E Ft. (Az újságelőfizetés áfakulcsa eltérő az általános 20%-tól, alkalmazott kulcs 5%).

Feladat:

Könyvelje el a fenti gazdasági műveleteket! Hol szerepelletné a mérlegben, és milyen összeggel?

12. példa

Januárban számla alapján kifizettük az előző év novemberi és decemberi áramszolgáltatási díjat, 360 E Ft-ot.

Feladat:

Döntse el, milyen változást okoz a fenti gazdasági esemény a lezárt (előző) év mérlegében! Kontírozza is!

KÖTELEZETTSÉGEK

1. példa

Egy Kft. fejlesztési elkötelezése megvalósulása céljából 20x7. január 1-jén 5 000 E Ft beruházási hitelt vett fel 5 éves lejáratra. A következő évben esedékes törlesztő részlet 500 E Ft, kamatfizetési kötelezettség 750 E Ft, amelyet pénzügyileg 20x8. január 15-én rendez.

Feladat:

Milyen változások következnek be a társaság mérlegében 20x7. 01. 01 és 20x7. 12. 31 között?

2. példa

Egy vállalkozás tárgyiidőszaki hitel- és kölcsönműveleteiről az alábbi adatokat ismeri:

- a) A vállalkozás ingatlanberuházás finanszírozásához beruházási hitelt vett fel az egyik pénzügyintézettől, a beruházási számláinak kiegyenlítésére. Folyósított hitelt összege 30 000 E Ft, megegyezik a szállítói kötelezettség összegével. A hitellel kapcsolatos egyéb adatok:
- a hitelfolyósítás időpontja tárgyév július 1.,
 - a hitel lejáratára 5 év,
 - a hitel éves kamata 10%,
 - a kamatfizetés időpontja december 31. és június 30.,
 - a törlesztés minden évben június 30-án esedékes, a törlesztő részlet 6 000 E Ft,
 - a felszámított banki jutalék 100 E Ft (egyszeri – folyósításhoz kötött ráfordítás).

- b) A vállalkozás a tárgyév október 1-jén hároméves lejáratú kölcsönt kapott egy másik vállalkozástól, amellyel egyébrészesedési viszonyban van. A folyósított kölcsön összege 9 000 E Ft, éves kamata 12%. A kölcsönszerződés szerint a kölcsönt egyenlő részletekben minden év szeptember 30-án kell törleszteni, és az esedékes kamatot is ekkor kell megfizetni.

- c) A vállalkozás egyéves lejáratú devizakölcsönt vett fel egy hitelintézettől a tárgyév február 1-jén. A kölcsön folyósított összege 100 E USD. A kölcsönt 2 egyenlő részben kell törleszteni, a tárgyév július 31-én és a tárgyévét követő év január 31-én. A tárgyév július 31-én fizetendő kamat összege 6 E USD, a kölcsön visszafizetésekor esedékes kamat 3 E USD. A vállalkozás az esedékes fizetési kötelezettségeinek határidőre eleget tesz.

Az MNB hivatalos devizaárfolyama:

Tárgyév február 1.	185 Ft/USD
Tárgyév július 31.	187 Ft/USD
Tárgyév december 31.	189 Ft/USD
Tárgyévet követő év január 31.	190 Ft/USD

(A vállalkozás számviteli politikája szerint a mérlegképesítés időpontja a tárgyévet követő év április 5; választott devizaárfolyam: az MNB hivatalos árfolyama.)

Feladat:

1. Könyvelje el a hitellel és a kölcsönökkel kapcsolatos összes gazdasági eseményt!
2. Könyvelje el a mérlegképesztéskor a tárgyévre elszámolandó tételeket!
3. Hatarozza meg, mely mérlegssorban milyen összeg szerepel!

3.* példa

Belöldi beruházási szállítónak hiteltől fizet egy K.ft. 16 000 000 Ft-ot. A hitel igénybevétele tárgyév március 1-jén történt. Futamidője 3 év, törlesztés évente arányosan. Kammat 15%, fizetés minden negyedév végén. (Az eszköz használatbavételére tárgyév szeptember 1-jén került sor).

Feladat:

Kontrollozza a szűkséges tételeket!

4. példa

A társaság egyik tulajdonosától 8 000 000 Ft hosszú lejáratú kölcsönt kaptunk 4 éves lejáratra, 15%-os kamattal. A kölcsönnyújtás időpontja február 15. Kamatfizetés minden fél évben, tőketörlesztés évente 2 000 000 Ft.

Feladat:

Kontrollozza a fentieket!

5.* példa

Az On cége január 31-én követényt bocsát ki magánszemélyek részére 8 000 000 Ft név-értékben, pénzintézetten keresztül.
Kibocsátási árfolyam 96%. A futamidő 4 év. Törlesztés évente egyenlő részletekben. Kamatfizetés fél évenként, kamattal 12%.

Feladat:

Könyvelje el a fenti gazdasági eseményeket!

6. példa

Egy vállalkozás a tárgyévet megelőző évben egyéb hosszú lejáratú hitelt vett fel 5 000 000 Ft értékben, 5 évre. (A felvételi időpontja július 15. volt).
A kamat 15%, negyedévente esedékes. Törlesztés a tárgyévben 1 200 000 Ft.

Feladat:

a) Kontinrozza a fentieket!

b) Záraskor milyen könyvelési teendők vannak? Ha igen, akkor könyvelje is a szükséges tételeket!

7.* példa

Vállalkozása az egyik beföldi vevőtől előleget kapott, 1 000 E Ft-ot. (Az összeg 20% áfát tartalmaz.)
A szerződés szerinti teljesítés a tárgyévben megtörtént, az áruszállítás szerinti értéke 1 400 E Ft + 20% áfa.

Feladat:

Kontinrozza a fentieket!

8.* példa

Az Ön vállalkozása külföldi vevőtől előleget kapott 1 000 USD értékben. Az áruértékesítés teljesítéskor számlázott értéke 1 250 USD. A pénzügyi teljesítés a tárgyévben egy forint alapú elszámolási betétszámlára megérkezett.

Az adott ügyletet lebonyolító hitelintézet által meghirdetett deviza:

előleghelyosztáskor	182 Ft/USD	Vételi árfolyam	Eladási árfolyam
exportteljesítéskor	183 Ft/USD		
pénzügyi teljesítéskor	184 Ft/USD		
			18 Ft/USD
			18 Ft/USD
			18 Ft/USD

(A választott devizaárfolyam: a hitelintézet deviza-átlagárfolyama).

Feladat:

Kontinrozza a fenti gazdasági eseményt!

9. példa

Egyik külföldi vevőnk előleget adott 1 200 EUR devizaösszegben. A pénzügyi teljesítés napján érvényes deviza vételi árfolyama 250 Ft/EUR, eladási árfolyama 252 Ft/EUR. A december 31-i devizavételi árfolyam 252 Ft/EUR, eladási árfolyam 254 Ft/EUR. A társaság a gazdasági események során átlagárfolyamot használ.

Feladat:

Hogyan értékelné mérlegkészítéskor, ha

- a) az év végi ártértékelési különbözet a számviteli politika szerint „jelentős” mértékűnek minősül?
b) Ha nem minősül „jelentős”-nek?

10. példa

Vállalkozása az egyik külföldi vevőjétől 4 000 USD értékben előleget kapott, az előleg jóváírásának napján érvényes MNB-devizárfolyam 185 Ft/USD. Az exportszereződés csak részben teljesült, a tényleges értékesítés számla szerinti értéke 3 000 USD, a számlán feltüntetett teljesítés napján érvényes MNB devizárfolyam 187 Ft/USD. Az előlegből fennmaradó összeget a vállalkozás a tárgyév során visszautalta, a pénzügyi teljesítés napján érvényes MNB-devizárfolyam 188 Ft/USD. A választott elszámoló-árfolyam MNB-devizárfolyam.

Feladat:

Kontrollozza a fenti tételket!

11.* példa

Az On vállalkozásának importbeszerzés következtében 10 000 USD értékű tartozása keletkezett egy amerikai szállítóval szemben, a teljesítés nem beruházáshoz kapcsolódik.

Teljesítéskori átlagárfolyam	185 Ft/USD
December 31-i eladási árfolyam	188 Ft/USD
vételi árfolyam	186 Ft/USD

(Választott árfolyam: a pénzintézet deviza-átlagárfolyama. A beszerzések nem kapcsolódhatnak beruházáshoz.)

Feladat:

- Milyen összegű lesz a szállítóval szembeni tartozás mérlegösszege, ha a deviza-átértékelési különbözet nem „jelentős”?
- Milyen összegű lesz a szállítóval szembeni tartozás mérlegösszege, ha a deviza-átértékelési különbözet „jelentősnek” minősül?

12.* példa

A „Z” Kft. 500 E Ft-os szállítói tartozását 525 E Ft névértékű váltóval egyenlített ki tárgyév július 1-jén. Lejáratú idő: 4 hónap. A váltót lejáratkor az elszámolási betétszámláról kiegyenlítette a társaság.

Feladat:

Milyen mérlegételeket érint ez a gazdasági esemény?

13. példa

Az On cége fizetési határidőben, október 1-jén váltóval rendezte az egyik 300 E Ft értékű szállítói tartozását. A váltó névértéke 320 E Ft, és futamidője 4 hónap.

Feladat:

Kontrollozza a fenti eseményeket!

14.* példa

Egy vállalkozás tárgydíoszaki váltoforgalmaról az alábbi adatokat ismeri:

1. A vállalkozás egyik szállítóval szemben fennálló 4 000 E Ft összegű kötelezettsége fejében váltót állított ki a tárgyév szeptember 1-jén, a következő év június 30-ai lejáratával. A váltó névértéke 4 400 E Ft.

2. A gazdasági társaság egy másik szállítóval szemben fennálló 6 000 E Ft összegű kötelezettsége fejében váltót állított ki 20x7. október 1. dátummal, amely 20x7. december 31-én, a váltó esedékességkor kiegyenlítésre került. A váltó névértéke 6 300 E Ft volt.

3. A vállalkozás egyik vevője az áruszállításból származó kötelezettséget váltóval egyenlítette ki. A vevővel szembeni követelés összege 4 200 E Ft. A váltókiallítás napja 20x7. november 1., a váltó esedékessége a kiallítás napjától számított 180 nap, a váltó névértéke 4 560 E Ft.

4. A vállalkozás a 20x7. november 30-án egyik vevőjével szembeni 3 500 E Ft összegű követelése fejében váltót fogadott el, melynek névértéke 3 700 E Ft, lejáratát 20x8. március 31. A vállalkozás egyik szállítójával szembeni kötelezettségét, melynek összege 3 650 E Ft, ezzel kiegyenlítette 1 hónap múlva. Ezzel a tranzakcióval a szállító kiegyenlítettnek tekinti a kötelezettséget, az esetleges különbözetet elengedik a felek.

Feladat:

1. Könyvelje le a váltókkal kapcsolatos összes 20x7-ben bekövetkezett gazdasági eseményt!

2. Határozza meg a fenti gazdasági események alapján, hogy melyik mérlegcsoportban milyen változás következik be!

15. példa

Egy vállalkozás 1 000 E Ft szállítói tartozásának kiegyenlítésére 120 napos váltót állított ki 12%-os kamattal melllett. A kiallítás napja: június 1.

Feladat:

- a) Kontingencia a változtatással kapcsolatos tételleket!
- b) Milyen bevételhez jut a szállító, ha a kapott váltót 1 hónappal a lejárat előtt leszámoltatja 10 000 Ft-os leszámítolási költséggel és 15%-os kamattal melllett?

16. példa

Kontingencia az alábbiakat!

Vállalkozásunk rendelkezik 630 E Ft névétéki váltóval, amelyet 600 E Ft-os vevői követelés fejében kapott, 3 havi futamidővel. A kapott váltót 1 hónap után szállítói tartozás kiegyenlítésére fordítottuk, amely 800 E Ft, a különbözetet elszámolási betétszámláról átutaltuk.

Feladat:

Könyvelje le a fenti gazdasági eseményt!

17.* példa

10 000 EUR értékű szállítói tartozásait két egyenlő részletben egyenlíti ki az Ön vállalkozása, két időpontban. (A tárgyévv végéig.)

Deviza-átlagárfolyamok: (a választott pénzníntézet eladási és vételi árfolyama alapján).

- a teljesítés időpontjában (könyv szerint) 250 Ft/EUR
- az első pénzügyi kiegyenlítés időpontjában 251 Ft/EUR
- a második pénzügyi kiegyenlítés időpontjában 252 Ft/EUR.

Feladat:

- a) Könyvelje el a tartozás kiegyenlítésének tételeit! Milyen hatással volt az eredményre?
- b) Hogyan könyvelné a fenti eseményeket, ha ez egy még üzembe nem helyezett beruházáshoz kapcsolódna?

18. példa

Egy vállalkozás munkavállalóinak béradatai a tárgyévvben hónapra vonatkoztatóan: (Ft-ban)

Megnevezés		fizikai		nem fizikai		összesen
		foglalkozásuak				
bruttó bér (feladás szerint)		25 000 000		20 000 000		
tbj (29%)						
munkaadói járulékok (3%)						
egészségügyi hozzájárulás		156 000				234 000
levonások						
nyugdíj-; egészségbizt. járulékok = (8,5% + 7% = 15,5%)						
fizetési előleg		180 000				280 000
szja-előleg		1 950 000		1 136 000		
bírói letiltás				20 000		35 000
munkavállalói járulékok (1,5%)						
táppénz (tb-tól)				120 000		300 000
családi pótlék				100 000		350 000
fel nem vett járandóság						30 000

Feladat:

Könyvelje el a jövedelemelszámolással kapcsolatos tételeket! (A költségvetési befizetést és a kiutalt összegeket is!) A fel nem vett járandóságot 3 nappal később felveszik.

19.* példa

A tárgyhavi személyi jellégu ráfordítások a következők:

bruttó bér	14 600 E Ft
munkaadói járulékok 3%	 E Ft
tbj 29%	 E Ft
egészségügyi hozzájárulás	273 E Ft
szja-előleg	3 000 E Ft
nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok 15,5%	 E Ft
fizetési előleg	500 E Ft
munkavállalói járulékok 1,5%	 E Ft
családi pótlék	700 E Ft
táppénz (tb-től)	800 E Ft
fel nem vett járandóság	50 E Ft

A dolgozók 50%-a készpénzben és 50%-a bankszámláról veszi fel a nettó jövedelmét.

Feladat:

Könyvelje el a személyi ráfordítással kapcsolatos valamennyi gazdasági eseményt!

20. példa

Egy Kft. tárgyévi december havi jövedelemelszámolásáról az alábbi adatokat ismeri:

December havi bérköltség	25 000 E Ft
Társadalombiztosítási járulékok (29%)	 E Ft
Munkaadói járulékok (3%)	 E Ft
Egészségügyi hozzájárulás	1 200 E Ft
Családi pótlék	600 E Ft
Munkáltatót terhelő táppénz és betegségabszág	800 E Ft
Társadalombiztosítást terhelő táppénz	650 E Ft

Levonások:

fizetési előleg	200 E Ft
szja-előleg	4 400 E Ft
nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok (7% + 8,5% = 15,5%)	 E Ft
munkavállalói járulékok (1,5%)	 E Ft
letiltás	180 E Ft
fel nem vett munkabérek	600 E Ft

A vezető állású dolgozók tárgyévet terhelő, de csak a mérleg fordulónapját követően megállapított prémiumainak összege 2 800 E Ft.

Feladat:

1. Könyvelje el a jövedelemelszámolással kapcsolatos összes tárgyhavi eseményt!
2. Könyvelje el a mérlegkészítéskor a tárgyévre elszámolandó tételeket!

21. példa

Az On vállalkozásánál a tárgyévi április hónapra vonatkozóan a következő adatokat ismeri:

a) A bérszámfejtés feladása szerint: (Ft-ban)

1 800 000	– bruttó bér
.....	– tbj (29%)
39 000	– munkaadói járulékok (3%)
.....	– egészségügyi hozzájárulás
180 000	Vezetők részére az éves prémiumkeret terhére folyósított előleg
.....	– tbj (29%)
.....	– munkaadói járulékok (3%)
60 000	A vállalkozást terhelő táppénz
.....	– tbj (29%)
.....	– munkaadói járulékok (3%)
.....	b) Feladás a bérfizetésről:
120 000	– tb-t terhelő (táppénz)
200 000	– kifizetett családi pótlék
70 000	– kifizetett táppénz:
.....	– fel nem vett járandóság
.....	Levonások
350 000	– szja-előleg
.....	– egészségbiztosítási járulékok és nyugdíjjárulékok (15,5%)
45 000	– munkavállalói járulékok (1,5%)
60 000	– bírói letiltás
.....	– munkáltatói terhelő (betegszabadság)
–	– egyéb adatok

A prémiumelőleg-kifizetéskori levonások:

27 900 Ft	– 15,5% egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékok
63 000 Ft	– szja-előleg
1 800 Ft	– 1% munkavállalói járulékok

Feladat:

1. Könnyelje el a jövedelemelismólasokkal kapcsolatos valamennyi gazdasági eseményt!
2. Könnyelje el a pénzügyi rendezést is!

22. példa

Egy vállalkozás munkavállalóinak a tárgyév augusztus havi munkavégzésével kapcsolatos adatai a következők:

6 000 000 Ft	– bruttó bér
1 000 000 Ft	– személyi juttatás egyébkénti kifizetések
..... Ft	– (10%-a köztehermentes)
..... Ft	– tbj (29%)
..... Ft	– munkaadói járulékok 3%
220 000 Ft	– táppénz (a tb-től)
30 000 Ft	– fel nem vett bér
550 000 Ft	– családi pótlék

Levonások:

– fizetési előleg	100 000 Ft
– kártérítés	40 000 Ft
– nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék 15,5%	 Ft
– munkavállalói járulék 1,5%	 Ft
– szja-előleg	1 700 000 Ft
– egészségügyi hozzájárulás	128 700 Ft

Feladat:

1. Kontrózza valamennyi jövedelemelszámolással összefüggő gazdasági eseményt!
2. Végezze el a pénzügyi kiegyenlítéseket is!

23.* példa

Vállalkozásánál az adóhatósággal szembeni kötelezettségek elszámolásához az alábbi adatok állnak rendelkezésére a tárgyidőszak zárásához kapcsolódóan:

a) általános forgalmi adó	előzetesen felszámított áfa	640 000 Ft
	fizetendő adó	700 000 Ft
	áfa pénzügyi elszámolása	100 000 Ft
(Követel egyenleg)		
b) személyi jövedelemadó	bétkifizetésekor levont szja-előleg	400 000 Ft
	kis összegű kifizetésekből levont szja-előleg	30 000 Ft
	év végén felszámított fizetendő szja	450 000 Ft
c) társasági adó	év közben fizetett adóelőleg	4 000 000 Ft
	év végén az eredményfelosztáskor megállapított, fizetendő társasági adó	4 300 000 Ft

Feladat:

Könyvelje el az adókkal kapcsolatos gazdasági eseményeket az érintett gazdasági időszakokban!

24. példa

Egy társaság befizetett 980 000 Ft társasági adóelőleget. Ev végén a bevallások alapján A változat): még 180 000 Ft a befizetési kötelezettsége.
B változat): kiutalási kérelemre adóülfizetés visszatérítés 50 000 Ft.

Feladat:

Kontrózza a fenti gazdasági eseményeket!

25.* példa

- a) Év közben a helyi önkormányzatnak befizetett egy vállalkozás 300 000 Ft iparűzésiadó-előleget.
- b) Az év végi adóbevallás szerint 350 000 Ft az összes iparűzési adó fizetési kötelezettség.

Feladat:

1. Könyvelje a fenti gazdasági eseményeket!
2. Mennyi lesz a pénzügyileg még nem rendezett iparűzési adó összege?

MEGOLDÁSOK

BEFEKETTETETT ESZKÖZÖK

Eldöntendő és IGAZ-HAMIS kérdések

1. példa

- a) Telek, ha nem eladási célra vásárolták.
- b) Az épület eszmei tulajdoni hányada befektetett eszköz.
- c) Szoftver, ha a várható élettartama egy évnél hosszabb. Figyelembe kell venni, hogy mennyi ideig szolgálja a vállalkozás érdekét.
- d) A vagyoni értékű jog, mivel 5 éves használatra vásárolták, ezért befektetett eszköz.
- e) A késztermék fogalmából adódóan forgóeszköz.
- f) Kétféles lejárati értékpapír, igen, ha a lejáratig (egészére vagy egy részére) több mint egy év van hátra.
- g) (A forgóeszközök közé átsorolási kötelezettség, ha a fordulónaphoz képest kevesebb, mint egy év van hátra a lejáratig, illetve ha egy éven belül el akarja idegeníteni a fordulónaphoz képest. Ezen átsorolást a fordulónapon kell elvégezni.)
- h) (Fordulónap: az adott üzleti időszak lezárását jelentő nap.)
- i) Váltó, mindig rövid lejáratú.
- j) Idegen ingatlanon megkezdett beruházás. A beruházás fogalmából adódóan a befektetetlen beruházásokat a befektetett eszközök között kell nyilvántartani.
- k) A közpörműveszeti alkotást a befektetett eszközök között kell kimutatni.
- l) Az értékeleti tartalék nem eszköz, hanem forrás kategória.
- m) A házőrző kutyá, ha nem eladási célzattal vásárolták, akkor feltétlenül lehet szabályozás szerint befektetett eszköz.
- n) Visszavásárolt saját részvény továbbbi felhasználásáról, a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezései szerint egy éven belül dönteni kell, ezért forgóeszköz.
- o) Céltartalék nem eszköz, hanem forrás kategória!
- p) Hosszu lejáratra adott kölcsön (attól függ, mennyi idő van hátra a lejáratig, az éven belül (f) ponthoz hasonlóan) esedékes részt át kell sorolni a forgóeszközök közé.

2. példa

Az összes válasz **hamis**, mert

- a) Az aktív időbeli elhatárolás a harmadik főcsoport az eszközökön belül a mérlegben.
- b) A beruházásra adott előleg és bizonyos vagyoni értékű jogok nem jelentenek kézzelfogható vagyontárgyakat.
- c) Lehetnek olyan szellemi termékek, amelyek egy éven belül elhasználandóknak.

- d) Csak lehet, ha várhatóan megtérül $K+F$ tevékenység eredményéből, és nem alapku-
tatas.
- e) A befektetett eszköz **több mint egy évig** szolgálja a vállalkozás érdekeit.
- f) A teleknek nincs értékcsoökkkenési leírási ideje. Még ha lenne is, akkor sem lenne
közvetlen kapcsolata a rajta álló épület amortizációjával.
- g) Ez a lejáratig hátralévő idő kérdése.
- a. (Ha ez több mint egy év, és a cég is több mint egy évig meg akarja tartani
az értékpapírt, akkor befektetett eszköz, de a kérdés az általános esetre
vonatkozik.)
- h) Az eszköz várható használati idejét az adott gazdálkodó dönti el. Ettől a döntés-
től függ, hogy a befektetett eszközök közé kerül-e.
- i) A cégetértek az eszközöknek, a vállalkozásnak egyfajta piaci értéken való értéke-
lésének eredménye, tehát a kérdésnek így értelme sincs.
- j) A hatósági illeték része a beszerzési árnak, ha közvetlenül kapcsolódik a beszer-
zés tárgyához.
- k) Ha a külföldi beruházási szállító kiegyenlítéséig nő a devizazárfolyam, akkor ti-
los a bekerüléskori árfolyamból szármított értéken változtatni, ha már megtörtént
az eszköz üzembbe helyezése. Üzembbe helyezésig bizonyos feltevésekkel növel-
hető a beruházás értéke.
- l) A beruházás tervezett amortizációját a számviteli törvény tilítja, legfeljebb terven fe-
lül értékcsoökkkenés elszámolása fordulhat elő.
- m) A 100 E Ft alatti tárgyi eszközöket fel kell venni az 1. számlaosztályba nyilván-
tartsba, legfeljebb a bruttó érték meg fog egyezni az elszámolt értékcsoökkkenés-
sel.
- n) Az esztergagép hosszú élettartama miatt csak akkor lesz tárgyi eszköz, ha a
gazdálkodó 1 éven túl is használni akarja. De például, ha áruként el akarja adni,
akkor nem.
- o) A kimagasló képességű dolgozó bekerülhet a gazdálkodó „aranykönyvébe”, de
a javak közé nem, legfeljebb az vehető figyelembe eszközként, amit létrehoz.
p) A művészetű alkotásra azért nem lehet amortizációt elszámolni, mert a piaci
megítélése javul, ezért értéke az idő múlásával nő.
- q) Az amortizáció csak véges időegység alatt számolható el, tervezni csak véges
idővel lehet, márpedig az értékcsoökkkenést meg kell tervezni.
- r) Az apportált tárgyi eszközt rendkívüli ráfordítással kell az állományból kivезetni.
s) A gazdálkodó hosszú lejáratra kibocsátott kötvénye kötelezettség és nem eszköz
a kibocsátónál.
- t) A maradványérték az eszköz elhasználdása után várhatóan még használható (meg-
térülő) értéke.
- u) A lízingtárgy aktíválásánál a kamat figyelembevételé tilos **az üzembbe helyezés
után.**
- v) Nem tilos, ha az üzembbe helyezésig merült fel, mert akkor része a bekerülési ér-
tékek.

Könyvelési feladatok

IMMATERIÁLIS JAVAK

3. példa

A vásárolt bérleti jog bekerülési értékét kell először meghatározni, majd az elszámolandó tervezett értékcsökkenést.

Bekerülési érték = vásárlási érték + beszerzéshez közvetlenül kapcsolódó költségek = 6 000 E Ft + 600 E Ft = 6 600 E Ft. A részfeladatokban ezen bekerülési érték nem változik.

A **bérleti jog** azon speciális információt hordozza magában, hogy **lejárata után** alap esetben **nem lehet értéke**, mert megszűnik a határozott időre szóló bérleti szerződés, ezáltal a bértlőnek nem áll fenn további jogosultsága a bérleményen. Mindezek alapján a **maradványértéke nulla**.

Egy többletinformációt is hordoz a feladat, mégpedig a vásárlás után (alap esetet feltételeztünk a vásárlásnál, a rendelkezési jog azonnal megnyílik) az ellenérték pénzügyi rendelkezése nem befolyásolja az eszköz bekerülési értékét vagy a tervezett elhasználódását. Tervezett értékcsökkenés elszámolása esetén

a) **A vásárláskor** az immateriális javak mérlegértéke fog növekedni, a pénzeszközök összege csökken és a szállítói kötelezettség növekszik.

Természetesen év végén a mérlegértékek közül az immateriális javak mérlegértéke, ezen belül is a vagyoni értékű jogok mérlegértéke fog csökkenni a tervezett értékcsökkenés összegevel, ha nem következik be előre nem tervezett (előre nem látható) esemény. A változás másik oldala már az eredménykimutatásban a tervezett értékcsökkenési leírás soron fog bekövetkezni, eredménycsökkenítő tételként. (Könyvviteltan: Eszközcsökkenés – Eredménycsökkenés)

Elszámolt terv szerinti értékcsökkenés: $6\,600 \text{ E Ft} / 120 \text{ hónap} (10 \text{ év}) \cdot 6 \text{ hónap (július - december)} = 330 \text{ E Ft}$, ezzel az összeggel csökken december 31-ig a vagyoni értékű jogok mérlegértéke. (A feladatban azért számolhatunk hónapokkal, mert a bérleti jog vásárlása hónap végére esik.

Változások a mérlegben:

Immateriális javak: + 6 600 E Ft (vásárlás) – 330 E Ft (értékcsökkenés) = 6 270 E Ft.

Elszámolási betétszámla: – 600 E Ft (illeték + ügyvédi díj azonnali rendezése) – 6 000 E Ft vételár/3 fél év · 1 fél év = 2 000 E Ft. Összesen: – 2 600 E Ft.

Szállítók (Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból): A vételár ki nem egyenlített részét a társaság kötelezettségei között kell bemutatni. Vételár = 6 000 E Ft – kiegyenlített 2 000 E Ft = 4 000 E Ft.

A mérleg soraiban bekövetkezett változások június 30.–december 31.

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Immateriális javak	+ 6 270 E Ft	Szállítók	+ 4 000 E Ft
Elszámolási betétszámla	- 2 600 E Ft	Eredmény	- 330 E Ft

(Megjegyzés: Első ránézésre a felületes szemlelőnek úgy tűnhet, hogy az eszközök és források nem azonos összeggel változtak a tárgyidőszakban. Bár nem része a feladatnak, a megfelelő következtetések levonása érdekében mégis végezzünk további elemzést!)

Valójában a forrás oldalon az értékcsokkkenés tárgyidőszaki összege a mérleg eredményre gyakorolt csökkenő hatást 330 E Ft összegben. Ennek bemutatása és elszámolása későbbiek során történik, azért került mégis jelzésre, hogy egyértelmű legyen a mérleg eszközeinek és forrásainak változása a gazdasági események hatására összeségében mindig meg kell, hogy egyezzen.

Eszközök változása: + 6 270 E Ft – 2 600 E Ft = 3 670 E Ft
Források változása: + 4 000 E Ft – 330 E Ft = 3 670 E Ft

b) A vételiár rendezése a vásárlás alapesetét feltételezve nem befolyásolja a vagyoni értékű jog bekezdési értékét vagy elhasználódását, ezért a) esetben kiszámított értékkel egyezően alakul a mérlegérték-változás. (Ugyanennek az eszközök az értékre nem gyakorol hatást a kétféle változat, természetesen a pénzeszköz- és a kötelezettségállomány különböző lesz a két esetben.)

Ugyanakkor a pénzeszközcsökkenés nagyobb lesz, mint az a) pontban, és nem keletkezik szállítói tartozás a vásárláskor.

A mérleg soraiban bekövetkezett változások június 30.–december 31.

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Immateriális javak	+ 6 270 E Ft	Eredmény	- 330 E Ft
Elszámolási betétszámla	- 6 600 E Ft		

(Megjegyzés: lásd a) pont esetében!)

c) Mivel a bekezdési érték nem változott, ezért a hasznos élettartam változásával az értékcsokkkenés értékét kell változtatni.

Elszámolt terv szerinti értékcsokkkenés: $6\,600\text{ E Ft} / 60\text{ hónap} (5\text{ év}) \cdot 6\text{ hónap} = 660\text{ E Ft}$.
Értelmezés szerint ebben az esetben kisebb lesz az immateriális javak év végi mérlegértéke, mint a) pontban (hiszen a nettó érték kisebb lett. Lásd könnyvviteltan: mérlegérték = nettó érték).

Az is jól látható a feladatból, hogy változatlan bekezdési érték és maradványérték mellett, ha a várható használati idő a felére csökken, akkor az értékcsokkkenés összege éppen a duplája lesz az eredeti értéknek.

A mérleg soraiban bekövetkezett változások június 30.–december 31.

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Immateriális javak	+ 5 940 E Ft	Szállítók	4 000 E Ft
Elszámolási betétszámla	– 2 600 E Ft	Eredmény	– 660 E Ft

(Megjegyzés: lásd a) pont esetében!)

d) Ebben az esetben nem lehet a befektetett eszközök között szerepeltetni, mert kevesebb, mint 1 évig szolgálja a vállalkozást. Ezért költségként kell elszámolni, és év végén az időbeli elhatárolás elve alapján megosztani a költséget. (Lásd később az időbeli elhatárolásnál!)

Az összegek a példa jobb megértése miatt kerülnek bemutatásra:

Bekerülési érték: 6 600 E Ft.

Hasznos élettartam: tárgyév június 30. – következő év április 30. = 10 hónap

Havonta az eredmény terhére elszámolandó összeg = 660 E Ft (6 600 E Ft/10)

Elteit időszak június 30.–december 31. = 6 hónap

Év végén a hátralévő 4 hónap időszakra kell aktív időbeli elhatárolást könyvelni: 4 hónap · 660 E Ft = 2 640 E Ft.

A mérleg soraiban bekövetkezett változások június 30.–december 31.

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Aktív időbeli elhatárolások	+ 2 640 E Ft	Szállítók	4 000 E Ft
Elszámolási betétszámla	– 2 600 E Ft	Eredmény	– 3 960 E Ft

(Megjegyzés: lásd a) pont esetében!)

e) Az ajándékba kapott javakat a mérlegben ugyanúgy kell kezelni, mintha vásárolták volna, tehát aktíválni kell. Az ajándék értékével megegyező rendkívüli bevételt kell elszámolni. Ezt időbelileg el kell határolni, és az eszköz elhasználódásával arányosan kell visszavezetni a rendkívüli bevételek közé.

Ezen tételek elszámolásáról a későbbiekben részletesen lesz szó. A megoldást pusztán a példa értelmezése miatt részletezzük:

A mérleg soraiban bekövetkezett változások június 30.–december 31.

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Immateriális javak	+ 6 270 E Ft	Passzív időbeli elhatárolások	+ 6 270 E Ft

(Megjegyzés: lásd a) pont esetében!)

5. példa

Az üzleti vagy cégértéket cégvásárlás vagy átalakulás esetén a jövőbeni haszon reményében fizetett (elisimert) többjelentéssel lehet azonosítani, amely a cég egészéhez kötik, és nem lehet egy-egy eszközhoz hozzárendelni.

Bővebb információ a tankönyvben, a befektetett eszközök fejezetben található.

A tankönyvben már megismert számítási módot alkalmazva:

Az üzleti vagy cégérték kiszámítása = Vételár – (Átvett eszközök piaci értéke – Átvett kötelezettségek (terhek) értéke).

Ha ezen szám pozitív, akkor lehet az üzleti vagy cégértékre könyvelni az immateriális javak közé.

a) A megvásárolt vállalkozásért fizetett ellenérték összege 24 250 E Ft
Az eszközök könyv szerinti értéke, csökkentve az átvállalt kötelezettség összegével:

$$18\,250\text{ E Ft} - 9\,250\text{ E Ft} = 9\,000\text{ E Ft}$$

Üzleti vagy cégérték:

$$24\,250\text{ E} - 9\,000\text{ E} = 15\,250\text{ E Ft}$$

Az üzleti vagy cégérték csak pozitív előjele lehet.

Könyvelés:

T 1-3 Eszközök

K 479 Technikai számla

Eszközök átvétele

$$18\,250\text{ E Ft}$$

T 479 Technikai számla

K 4 Források

Kötelezettségek átvétele

$$9\,250\text{ E Ft}$$

T 479 Technikai számla

K 384 Elszámolási betétszámla

Vételár

$$24\,250\text{ E Ft}$$

T 115 Üzleti vagy cégérték

K 479 Technikai számla

Cégérték-aktíválás

$$15\,250\text{ E Ft}$$

A fenti könyvelési tételek könyvelése után a technikai számla egyenlege nulla kell, hogy legyen. (Ellenőrzési lehetőség!)

b/1)

A megvásárolt vállalkozásért fizetett ellenérték összege 24 250 E Ft.

Az eszközök könyv szerinti értéke, csökkentve az átvállalt kötelezettség összegével

$$34\,000\text{ E Ft} - 9\,250\text{ E Ft} = 24\,750\text{ E Ft}$$

Üzleti vagy cégérték lenne:

$$24\,250\text{ E Ft} - 24\,750\text{ E Ft} = -500\text{ E Ft},$$

ezt **negatív cégeértékként** kell felvenni a **passzív időbeli elhatárolások** közé. (A példa elején már említésre került, hogy az üzleti vagy cégeértéket nem lehet negatív értékekkel az immateriális javak között kezelni.)

b/2)

Az átvett eszközök értékét arányosan csökkentjük.

Amennyiben az eszközök piaci értéke kisebb, mint a könyv szerinti értéke, úgy először azok értékét kell csökkenteni, legfeljebb a piaci érték szintjéig. Ha még mindig maradt negatív cégeérték, azt a passzív időbeli elhatárolások közé kell felvenni.

A példában – 500 E Ft volt eredetileg a cégeérték, ha a piaci érték 1 000 E Ft-tal alacsonyabb, akkor az eszközök értékét összesen 500 E Ft-tal kell csökkenteni. Ezek mellett a feltételek mellett nem keletkezik a vásárláskor üzleti vagy cégeérték.

7. példa

Az 5.–6. példákhoz hasonlóan itt is az üzleti vagy cégeérték kiszámítása és könyvelése a feladat.

Az eszközök értéke: immateriális javak + tárgyi eszközök + befektetett pénzügyi eszközök + készletek + követelések + pénzeszközök = 110 000 E Ft.

Kötelezettségek = 80 000 E Ft

Az üzleti vagy cégeérték kiszámítása:

Vételár – (Átvett eszközök piaci értéke – Átvett kötelezettségek (terhek) értéke)

a) A megvásárolt vállalkozásért fizetett ellenérték összege 40 000 E Ft

Az eszközök könyv szerinti értéke, csökkentve az átvállalt kötelezettség összegével

110 000 E – 80 000 E = 30 000 E Ft

Üzleti vagy cégeérték:

40 000 E – 30 000 E = 10 000 E Ft

Könyvelés:

T 1–3 Eszközök	
K 479 Technikai számla	
Eszközök átvétele	110 000 E Ft
T 479 Technikai számla	
K 4 Források	
Kötelezettségek átvétele	80 000 E Ft
T 479 Technikai számla	
K 384 Elszámolási betétszámla	
Vételár	40 000 E Ft
T 115 Üzleti vagy cégeérték	
K 479 Technikai számla	
Cégeérték-aktiválás	10 000 E Ft

b) Ebben az esetben **negatív üzleti vagy cégértéket** lehet megállapítani. A megvásárolt vállalkozásért fizetett ellenérték összege 20 000 E Ft.

Az eszközök könyv szerinti értéke, csökkentve az átvállalt kötelezettség összegével

$$110\,000\text{ E Ft} - 80\,000\text{ E Ft} = 30\,000\text{ E Ft}$$

Üzleti vagy cégérték lenne

$$20\,000\text{ E Ft} - 30\,000\text{ E Ft} = -10\,000\text{ E Ft}$$

A negatív üzleti vagy cégértéket, mint az 5. példában, a passzív időbeli elhatárolások között vesszük nyilvántartásba.

c) A megvásárolt vállalkozásért fizetett ellenérték összege 50 000 E Ft.

Befektetésre jutó saját tőke értéke:

Mivel jelen esetben a társaság 100%-át megvásárolják, ezért a befektetésre jutó saját tőke a megvásárolt társaság saját tőkéjének 100%-a lesz. A feladatban adottan a forrás oldal csak a saját tőkéből és a kötelezettségek közül áll, ezen kívül az eszköz-forrás egyezőséget felhasználva a saját tőke értéke meghatározható: Összes eszköz = összes forrás

Összes forrás – kötelezettségek = saját tőke

$$110\,000\text{ E Ft} - 80\,000\text{ E Ft} = 30\,000\text{ E Ft}$$

Üzleti vagy cégérték: vételár – befektetésre jutó saját tőke értéke =

$$50\,000\text{ E Ft} - 30\,000\text{ E Ft} = 20\,000\text{ E Ft}$$

Az üzleti vagy cégérték csak pozitív előjelű lehet.

Könyvelés:

T 1-3 Eszközök

K 479 Technikai számla

Eszközök átvétele

$$110\,000\text{ E Ft}$$

T 479 Technikai számla

K 4 Források

Kötelezettségek átvétele

$$80\,000\text{ E Ft}$$

T 479 Technikai számla

K 384 Elszámolási betétszámla

Vételár

$$50\,000\text{ E Ft}$$

T 115 Üzleti vagy cégérték

K 479 Technikai számla

Cégérték-aktíválás

$$20\,000\text{ E Ft}$$

d) A kft.-nél a c) változat esetében csak az üzletrészeken módosítják a tulajdonosok nevét, amelyek nem képeznek könyvelési tételt.

8. példa

Ebben a példában a **saját előállítás** valamint a **piaci értéken való értékelés** problémakörével foglalkozunk.

Az előállítás (termelés) természetesen a korábban (Könyvviteltan; Költség és eredmény) tanultak alapján költséget jelent a társaságnak. A kifejlesztett szoftver előállítási értékét az előállítással kapcsolatban közvetlenül felmerült költségek alkotják.

Anyagköltség + bérköltség és terhei + igénybe vett külső szolgáltatás értéke =
 $= 500 \text{ E Ft} + 400 \text{ E Ft} + 100 \text{ E Ft} = 1\,000 \text{ E Ft}$.

Ezen költségek könyvelése ebben a példában nem feladat, a 9. példában azonban az lesz. Saját előállítással elméletileg alapítás-átiszervezés aktivált értékét, kísérleti fejlesztés aktivált értékét és szellemi terméket lehetne létrehozni.

Az eszközök piaci értéken való értékelésére az értékeléshelyesbítés szolgál, erről bővebben a megfelelő fejezetben.

Előzetesen:

Az immateriális javakkal kizárólag a vagyoni értékű jogokra valamint a szellemi termékekre lehet értékeléshelyesbítést elszámolni.

a)

A szoftver elkészül, nyilvántartásba veszik: Az áfatörvény szerint ezen saját előállításnál nincs áfaelszámolás, mert ez az áfatörvény szerint szolgáltatásnak minősül.

T 114 Szellemi termékek**K 582 Saját előállítási eszközök aktivált értéke**

Az elkészült szoftver nyilvántartásba vétele

1 000 E Ft

Amennyiben értékeléshelyesbítést akarja elszámolni (**a vállalkozó döntése**), a következőképpen tehetné meg:

Értékeléshelyesbítés elszámolása 2 000 E Ft után: (ebben az esetben a piaci értékre lehet helyesbíteni a könyv szerinti értéket)

T 117 Immaterális javak értékeléshelyesbítése**K 417 Értékelési tartalek**

Értékeléshelyesbítés

1 000 E Ft

A 117. könyvi számlát természetesen tovább lehetne bontani szellemi termékek valamint vagyoni értékű jogok értékeléshelyesbítésére például 1173. és 1174.

b)

Ezen a részfeladaton belül két lehetséges megoldással is számolni kell. Az első szerint már az aktiváláskor kidérül, hogy a szoftver piaci értéke 800 E Ft, a második esetben pedig csak a használatba vétel után derül ki.

b/1)

A szoftver nyilvántartásba vétele:

T 114 Szellemi termékek**K 582** Saját előállítású eszközök aktívált értéke

Az elkészült szoftver nyilvántartásba vétele

800 E Ft

b/2)

A szoftver nyilvántartásba vétele:

T 114 Szellemi termékek**K 582** Saját előállítású eszközök aktívált értéke

Az elkészült szoftver nyilvántartásba vétele

1 000 E Ft

Elszámolandó terven felüli értékcsokkkenés: 1 000 E Ft – 200 E Ft

T 866 Értékesítés, terven felüli értékcsokkkenés**K 118** Immaterialis javak terven felüli értékcsokkkenése és annak visszairatása

Terven felüli értékcsokkkenés

200 E Ft

c)

Ebben az esetben a szoftvert az értékhelyesbítésével együtt ki kell vezetni a nyilvántartásból, valamint rögzíteni kell az értékesítés árbevételeit és az áfa összeget.

Az áfa 20% (Külön ki nem emelt esetben ezt kell feltételezni!) $2\,400\text{ E Ft} / 1,2 = 480\text{ E Ft}$. Nettó eladási ár = $2\,400\text{ E Ft} - 480\text{ E Ft} = 1\,920\text{ E Ft}$

T 861 Értékesített immaterialis javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke**K 114** Szellemi termékek

A szoftver kivétele a nyilvántartásból

1 000 E Ft

T 417 Értékelési tartalék**K 117** Immaterialis javak értékhelyesbítése

Az értékhelyesbítés kivétele

1 000 E Ft

T 311 Beföldi követelések (vevők)**K 961** Értékesített immaterialis javak, tárgyi eszközök bevétele

1 920 E Ft

T 311 Beföldi követelések (vevők)**K 467** Fizetendő áfa

A szoftver értékesítéséből fizetendő áfa

480 E Ft

d)

T 881 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke**K 114** Szellemi termékek

A szoftver kivétele a nyilvántartásból

1 000 E Ft

T 417 Értékelési tartalék**K 117** Immaterialis javak értékhelyesbítése

Az értékhelyesbítés kivétele

1 000 E Ft

T 332 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke az egyéb részesedési viszonyban lévő

vállalkozástól

K 981 Társaságba bevitt eszközök létesítő okiratban meghatározott értéke

Apportlista szerinti érték

2 000 E Ft

Amíg a cégbíróság értesítése nem érkezik meg, hogy az apportálót bejegyezte, addig nem lehet a részesedések között kimutatni az apportált eszközt. (A társaságoknak lehetőséjük van technikai számla alikalimázására, lásd a tankönyv erre vonatkozó megjegyzését!)

T 36 Egyéb követelések

K 467 Fizetendő áfa

Apportáfa

400 E Ft

(Az apportáló az áfátörvény előírásai alapján automatikusan át kell, hogy hárítsa az apport utáni áfa összegét arra a társaságra, amelybe az eszközt apportálta. Az áthárítás után lehetősége van elengedni ezt a követelést.) Az áfa összegét a létesítő okiratban meghatározott összeg után kell felszámítani, jelen esetben 2 000 E Ft után.

e)

Minden apportátadásnál az átadni szándékozott eszközök listáját egy külön megbízott könyvvizsgálóval kell hitelesíttetni. Amennyiben nem ért egyet vagy más értéket javasol, a társaságnak el kell fogadnia a javasolt értéket. Mivel a könyvvizsgáló a 2 000 E Ft-os értéket javasolta, ezért a könyvelési tételük ugyanazok lesznek, mint a d) pontban.

f)

Ebben a részfeladatban a kivizatást kell gyakorolni.

Terv szerinti értékcsokkadás:

T 571 Terv szerinti értékcsokkadási leírás

K 119 Immaterialis javak terv szerinti értékcsokkadás

Terv szerinti értékcsokkadás

400 E Ft

a) esetre vonatkozóan:

T 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivizatett immaterialis javak, tárgyi

eszközök könyv szerinti értéke

K 114 Szellemi termékek

Bruttó érték állományból kivizatése

1 000 E Ft

T 119 Immaterialis javak terv szerinti értékcsokkadás

K 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivizatett immaterialis javak,

tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

Elszámolt terv szerinti értékcsokkadás kivizatése 400 E Ft

T 417 Értékelési tartalék

K 117 Immaterialis javak értékelhelyesbítése

Elszámolt értékelhelyesbítés kivizatése

1 000 E Ft

b/1) esetre vonatkozóan:

T 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivezetett immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

K 114 Szellemi termékek

Bruttó érték állományból kivezetése

800 E Ft

T 119 Immateriális javak terv szerinti értékcsokkkenése

K 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivezetett immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

Elszámolt terv szerinti értékcsokkkenés kivezetése 400 E Ft

b/2) esetre vonatkozóan:

T 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivezetett immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

K 114 Szellemi termékek

Bruttó érték állományból kivezetése

1 000 E Ft

T 118 Immateriális javak terven felüli értékcsokkkenése és annak visszafirása

K 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivezetett immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

Elszámolt terven felüli értékcsokkkenés kivezetése 200 E Ft

T 119 Immateriális javak terv szerinti értékcsokkkenése

K 8692 Hiányzó, megsemmisült, állományból kivezetett immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

Elszámolt terv szerinti értékcsokkkenés kivezetése 400 E Ft

9. példa

Egy több éven keresztül athúzódo kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenység, amely az a) esetben eredménnyel zárul, a b) esetben nem lesz eredménye.
A két részfeladat könyvelése a 3. év végéig azonos, amikor is kiderül, lesz-e eredménye a fejlesztésnek.
1. év

T 52 Igénybe vett szolgáltatások költségei

K 454 Szállítók

Igénybe vett szolgáltatás (nettó) összege

250 E Ft

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 454 Szállítók

Igénybe vett szolgáltatás áfatartalom

50 E Ft

T 54 Bérköltség	K 471 Jövedelemelszámolási számla
Bérköltség	4 000 E Ft
T 56 Bérjárulékok	
K 46-47 Különféle rövid lejáratú kötelezettségek	Bérhez kötődő közterhek
	1 574 E Ft
Számlítás: $1\,340\text{ E Ft} + 234\text{ E Ft} = 1\,574\text{ E Ft}$	
Közterhek: $4\,000\text{ E Ft} \cdot 33,5\% = 1\,340\text{ E Ft}$	
EHO: $10\text{ f\o} \cdot 1\,950\text{ Ft} \cdot 12\text{ hónap} = 234\text{ E Ft}$	
T 51 Anyagköltség	
K 21-22 Anyagok	
Anyagfelhasználás költsége	400 E Ft
T 571 Terv szerinti értékcsokkkenés leírás	
K 129-149 Tárgyi eszközök értékcsokkkenése	
Terv szerinti értékcsokkkenés	60 E Ft
T 53 Egyéb szolgáltatások	
K 384 Elszámolási betétszámla	
Tanulmány költségei	100 E Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa	
K 384 Elszámolási betétszámla	
Tanulmányáfa	20 E Ft
T 112 Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	
K 582 Saját előállítású eszközök aktivált értéke	
1. év K+F költségei	6 384 E Ft
Számlítás: Kísérleti fejlesztés értéke az első évben.	
Az eredmény terhére elszámolt tételek összege fogja megadni a tárgyévvben a fejlesztés érdekében felmerült költségeink összegét. Maximum ezt az összeget aktiválhatja a vállalkozás = $250 + 4\,000 + 1\,574 + 400 + 60 + 100 = 6\,384\text{ E Ft}$.	
T 414 Lékötött tartalék	
K 413 Eredménytartalék	
Lékötött tartalék képzése a kutatás-fejlesztés után	6 384 E Ft
(osztalékfizetési korlát)	
T 52 Igénybe vett szolgáltatások költségei	
K 454 Szállítók	
Igénybe vett szolgáltatás (nettó) összege	320 E Ft

2. év

T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 454 Szállítók	Igénybe vett szolgáltatás áfataralom	64 E Ft
T 54 Bérköltség	K 471 Jövedelemelszámolási számla	Bérköltség	3 000 E Ft
T 56 Bérjárulékok	K 46–47 Különféle rövid lejáratú kötelezettségek	Bérhez kötődő közterhek	1 239 E Ft
		Számítás: $1\,005\text{ E Ft} + 234\text{ E Ft} = 1\,239\text{ E Ft}$	
		Közterhek: $3\,000\text{ E Ft} \cdot 33,5\% = 1\,005\text{ E Ft}$	
		EHO: $10\text{ fő} \cdot 1\,950\text{ Ft} \cdot 12\text{ hónap} = 234\text{ E Ft}$	
T 51 Anyagköltség	K 21–22 Anyagok	Anyagfelhasználás költségei	300 E Ft
T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás	K 129–149 Tárgyi eszközök értékcsokkkenése	Terv szerinti értékcsokkkenés	100 E Ft
T 51 Egyéb szolgáltatások	K 384 Elszámolási betétszámla	Tanulmány költségei	80 E Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 384 Elszámolási betétszámla	Tanulmányáfa	16 E Ft
T 112 Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	K 582 Saját előállítású eszközök aktivált értéke	2. év K+F költségei	5 039 E Ft
		Számítás: $320 + 3\,000 + 1\,239 + 300 + 100 + 80 = 5\,039\text{ E Ft}$	
T 414 Lekötött tartalék	K 413 Eredménytartalék	Lekötött tartalék képzése a kutatás-fejlesztés után (osztalékfizetési korlát)	5 039 E Ft
T 52 Igénybe vett szolgáltatások költségei	K 454 Szállítók	Igénybe vett szolgáltatás (nettó) összege	160 E Ft

3. év

	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 454 Szállítók	
32 E Ft	Igénybe vett szolgáltatás áfataratalma	
	T 54 Bérköltség	
	K 471 Jövedelemelszámolási számla	
5 000 E Ft	Bérköltség	
	T 56 Bérjárulékok	
	K 46–47 Különféle rövid lejáratú kötelezettségek	
1 909 E Ft	Bérhez kötődő közterhek	
	Számítás: $1\,675\text{ E Ft} + 234\text{ E Ft} = 1\,909\text{ E Ft}$	
	Közterhek: $5\,000\text{ E Ft} \cdot 33,5\% = 1\,675\text{ E Ft}$	
	EHO: $10\text{ h} \cdot 1\,950\text{ Ft} \cdot 12\text{ h} = 234\text{ E Ft}$	
	T 51 Anyagköltség	
	K 21–22 Anyagok	
500 E Ft	Anyagfelhasználás költségei	
	T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás	
	K 129–149 Tárgyi eszközök értékcsokkkenése	
200 E Ft	Terv szerinti értékcsokkkenés	
	T 51 Egyéb szolgáltatások	
	K 384 Elszámolási betétszámla	
100 E Ft	Tanulmány költségei	
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 384 Elszámolási betétszámla	
20 E Ft	Tanulmányáfa	
	a) Hasznosítható szabadalom jön létre:	
	T 112 Kísérleti fejlesztés aktívált értéke	
	K 582 Saját előállítási eszközök aktívált értéke	
7 869 E Ft	3. év K+F költségei	
	Számítás: $160 + 5\,000 + 1\,909 + 500 + 200 + 100 = 7\,869\text{ E Ft}$	
	T 414 Lékötött tartalék	
	K 413 Eredménytartalék	
	Lékötött tartalék képzése a kutatás-fejlesztés után	
7 869 E Ft	(osztaléktíztétési korlát)	
	b) Hasznosítható szabadalom nem jött létre:	
	T 866 Értékvessztés, tervben felüli értékcsokkkenés	
	K 112 Kísérleti fejlesztés aktívált értéke	
11 423 E Ft	Az eddig elszámolt kísérleti fejlesztés kivezetése	

Számítás: $6\,384 + 5\,039 = 11\,423$ E Ft (az első és második évben aktivált kísérleti fejlesztés aktivált értékét ki kell vezetni, és a harmadik évre nincs aktiválható kísérleti fejlesztési érték.)

10. példa

Az összes alapításhoz kapcsolódó költség: Cégbírói költség + Ügyvédi költségek + Külföldi hatósági illetékek + Működési szabályzatok számlája + Könyvvizsgálói díj az apportértékeléshez + Külföldi tervezési, értékelési költségek = 1 050 E Ft.

a)

Két variáció létezik: a vállalkozás vagy nyilvántartásba veszi az alapítás-átszervezés aktivált értékét az immateriális javak között vagy nem. (Utóbbi esetben maradnak eredménycsökkentő tételek.)

Az alapítás-átszervezés értékét tehát lehet lehet aktiválni, de nem kötelező. Mértékegységét lekötött tartalékba kell helyezni az eredménytartalékba, és így osztalékfizetési korlátot jelent.

Időkorlátok az immateriális javaknál a terv szerinti értékcsoökkentés elszámolásában:

- Alapítás-átszervezés aktivált értéke max. 5 év
- Kísérleti fejlesztés aktivált értéke max. 5 év
- Üzleti vagy cégetérték min. 5 év

(Az üzleti vagy cégetérték az 5 éven felüli leírást a Kiegészítő mellékletben (beszámoló rész) indokolni kell.)

A vagyoni értékű jogokra, szellemi termékekre nincs időbeli korlát a terv szerinti értékcsökkenés elszámolására.

Az értékeléssel kapcsolatban foglalkozunk, az immateriális javaknál. Előjáróban annyit, hogy értékeléssel az immateriális javakon belül kizárólag a vagyoni értékű jogok és a szellemi termékek után lehet elszámolni.

Az alapítás-átszervezés értékcsoökkentés elszámolása:

T 111 Alapítás-átszervezés aktivált értéke

K 582 Saját előállítású eszközök aktivált értéke

Alapítás-átszervezés értékcsoökkentés elszámolása

1 050 E Ft

T 414 Lekötött tartalék

K 413 Eredménytartalék

Alapítás-átszervezés értékcsoökkentés elszámolása

1 050 E Ft

helyezése

b)

Az a) pontban már említett időbeli korlátok szerint az alapítás-átszervezés aktivált értékét 5 év, vagy azon belül le kell írni terv szerinti értékcsoökkentéssel.

TÁRGYI ESZKÖZÖK

11. példa

A berendezés aktíválандó értékének megállapításához ki kell számítani az aktíválásig felmerült kiadásokat:

Belföldi szállító	2 400 E Ft/1,2 – 10% = 1 800 E Ft
Külföldi szállító	15 E EUR · 248 Ft/EUR = 3 720 E Ft
Üzembe helyezésig felmerült árfolyamvesztesség:	15 E EUR · 4 Ft/EUR = 60 E Ft
Belföldi szállítási költség	120 E Ft/1,2 = 100 E Ft
Vám	400 E Ft
Vámkezelési költség	200 E Ft
Biztosítási díj az üzembe helyezésig	50 E Ft
Alapozási költség	400 E Ft
Szerelési költség	300 E Ft/1,2 = 250 E Ft
Aktíválásig felmerült hitelkamat	3 000 E Ft · 0,12/12 · 6 hó* = 180 E Ft
Hatósági illeték	100 E Ft
Tartozékok és pótalkatrészek	450 E Ft/1,2 = 375 E Ft
Dolgozók betanítási költségei	100 E Ft
Összesen	7 735 E Ft

(*Áprilistól szeptemberig terjedő időszakra számítva)

Gazdasági események könyvelése:

T 161 Befelezeten beruházások	K 4551 Belföldi beruházási szállítók
	Belföldi szállító számlája
	2 000 E Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 4551 Belföldi beruházási szállítók
	Belföldi szállító számla áfa
	400 E Ft
T 161 Befelezeten beruházások	K 4552 Külföldi beruházási szállítók
	Külföldi beruházási szállító számla
	3 720 E Ft
T 161 Befelezeten beruházások	
	K 4651 Vámköltségek és egyéb vámterhek elszámolási számla
	Vám és vámkezelési költség elszámolása
	600 E Ft

	T 368 Különféle egyéb követelések	
	K 4652 Importbeszerzések után fizetendő általános forgalmi adó elszámolási számla	
1 076 E Ft	Importára vámhatározat szerint	
	T 161 Befejzetlen beruházások	
	K 454 Szállítók	
50 E Ft	Biztosítási díj aktiválásig	
	T 533 Biztosítási díj	
	K 454 Szállítók	
	T 161 Befejzetlen beruházások	
400 E Ft	Saját kivitelezésű alapozási költség	
	T 161 Befejzetlen beruházások	
	K 582 Saját előállítású eszközök aktivált értéke	
50 E Ft	Biztosítási díj aktiválás utáni része	
	T 161 Befejzetlen beruházások	
	K 454 Szállítók	
50 E Ft	Szerelési költség	
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
250 E Ft	Szerelési költség	
	K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
	Szerelési költség áfa	
50 E Ft	T 161 Befejzetlen beruházások	
	K 384 Elszámolási betétszámla	
180 E Ft	Féléves kamatfizetés	
	T 161 Befejzetlen beruházás	
	K 45–47 Rövid lejáratú kötelezettségek	
100 E Ft	Egyéb hatósági illeték	
	T 4551 Belföldi beruházási szállítók	
	K 161 Befejzetlen beruházások	
200 E Ft	Minőségi engedmény	
	T 4551 Belföldi beruházási szállítók	
	K 466 Előzetesen felszámított áfa	
40 E Ft	Minőségi engedmény áfa	
	T 161 Befejzetlen beruházások	
	K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
375 E Ft	Tartozékok és pótalkatrészek	
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
	Tartozékok és pótalkatrészek áfa	
75 E Ft		

	T 161 Befejezetlen beruházások	
	K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
100 E Ft	Betánítási díj	
	T 161 Befejezetlen beruházások	
	K 454 Szállítók	
	Szállítási költség	
100 E Ft	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 454 Szállítók	
	Szállítási költség áfa	
20 E Ft	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
20 E Ft	Betánítási díj áfa	
	T 4552 Külföldi beruházási szállítók	
	K 384 Elszámolási betétszámla	
3 780 E Ft	Külföldi szállító kiegyenlítése	
	T 161 Befejezetlen beruházások	
	T 4552 Külföldi beruházási szállítók	
60 E Ft	Árfolyamvesztesség elszámolása	
	(Mivel a társaság nem rendelkezett devizaszámlával, ezért 06. 27-én, amikor kiegyenlítette a devizás kötelezettségét, a bank eladási árfolyamán jutott csak hozzá a 15 000 EUR összeghez. A bank eladási árfolyama 252 Ft/EUR volt, a nyilvántartásba vett 248 Ft/EUR árfolyamhoz képest 4 Ft-tal magasabb. Árfolyamvesztesség: $(252 - 248) \cdot 15\,000$ EUR = 60 E Ft)	
	A gazdasági események elszámolása után a 161 Befejezetlen beruházás számla egyenlege mutatja meg, milyen összegű lesz a beruházás bekerülési értéke.	
	161 Befejezetlen beruházások E = 7 735 E Ft	
	Aktiválás (új eszköz létrehozásával):	
	T 13 Műszaki berendezések, gépek, járművek	
	K 161 Befejezetlen beruházások	
7 735 000	A beruházás üzembe helyezése	
	T 368 Külföldi egyéb követelések	
	K 467 Fizetendő áfa	
	Beruházás áfa	
1 933 750	Még ugyanazon a napon levonásba helyezheti az áfát:	
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 368 Külföldi egyéb követelések	
	Beruházás áfa	
1 933 750	A berendezés bruttó értéke tehát: 7 735 E Ft.	

15. példa

Az előállítási költség meghatározása:

- anyagköltség 2 095 000 Ft
- alvállalkozói teljesítmények értéke 825 000 Ft
- Anyag jelleű ráfordítások 2 920 000 Ft**
- bérköltség 1 000 000 Ft
- társadalombiztosítási és más közterhek (33,5%) 335 000 Ft

Személyi jelleű ráfordítások 1 335 000 Ft

Értékcsökkenési leírás 400 000 Ft

Egyéb igénybe vett szolgáltatások költségei 345 000 Ft

Összesen 5 000 000 Ft

Általános forgalmi adó (fizetendő és levonható) 1 000 000 Ft

Az értékcsökkenési leírás kiszámításának lehetőségei:

a) **Lineáris leírás** – a tervezett használati időtartam 4 év

$$\text{A leírási kulcs: } \frac{1}{4} \cdot 100 = 25\%$$

Az éves amortizáció összege: 5 000 000 · 0,25 = 1 250 000 Ft.

Evek	Leírási kulcs	Halmazott értékcsökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	25%	1 250 000	3 750 000
2.	25%	2 500 000	2 500 000
3.	25%	3 750 000	1 250 000
4.	25%	5 000 000	–

b) **Degresszív leírás csökkenő kulcsok alkalmazásával**

A leírási kulcs: 25%

Korrigált leírási kulcsok:

- 1. év 25 · 1,6 = 40%
- 2. év 25 · 1,2 = 30%
- 3. év 25 · 0,8 = 20%
- 4. év 25 · 0,4 = 10%

Evek	Leírási kulcs	Halmazott értékcsökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	40%	2 000 000	3 000 000
2.	30%	3 500 000	1 500 000
3.	20%	4 500 000	500 000
4.	10%	5 000 000	–

c) Degresszív leírás az évek száma összege módszerének alkalmazásával

A leírás időtartama: 4 év.

Az évek számanak összege: $4 + 3 + 2 + 1 = 10$

Eszköz leírásának összeg:

Évek	Leírási kulcs	Halmazozott értékcsökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1. év	4/10	2 000 000	3 000 000
2. év	3/10	3 500 000	1 500 000
3. év	2/10	4 500 000	500 000
4. év	1/10	5 000 000	–

d) Degresszív leírás – évente csökkenő abszolút érték elszámolásával

Évek	Leírási kulcs	Halmazozott értékcsökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	–	2 200 000	2 800 000
2.	–	3 600 000	1 400 000
3.	–	4 700 000	300 000
4.	–	4 800 000	200 000*

* Maradványérték

e) Degresszív leírás – a nettó érték alapján – állandó leírási kulcs alkalmazásával

Évek	Leírási kulcs	Halmazozott értékcsökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	60	3 000 000	2 000 000
2.	60	4 200 000	800 000
3.	60	4 680 000	320 000
4.	60	4 872 000	128 000*

* Maradványérték

Megjegyzés: A maradványértéket a tárgyi eszköz a tervezett használati időszak végén éri el. Terv szerinti értékcsökkenést a maradványértéken felül nem lehet elszámolni, viszont tervben felüli értékcsökkenés elszámolására van lehetőség. A tárgyi eszköz esetleges kivételével (értékesítés, selejtezés stb.) természetesen a maradványérték is kivételre kerül.

Az éves értékcsökkenés összege változó, és mindig jelenlíkzik maradványérték, ezáltal 128 000 E Ft.

f) Bruttó érték utáni teljesítményarányos leírás módszere

Teljesítményegységre jutó leírás összege:
Előre megterveztek a várható költségek miatt a futásteljesítményt, de a ténylegesen el-
számolt költség a valóságban el térhet a tényleges üzemóra-teljesítmény szerint.

$$\frac{5\,000\,000}{10\,000}=500\text{ Ft/üzemóra}$$

Évek	Üzemóra	Halmozott értékcsök- kenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	2 500	1 250 000	3 750 000
2.	3 500	3 000 000	2 000 000
3.	3 000	4 500 000	500 000
4.	1 000	5 000 000	–

16. példa

a) Az értékcsökkenés kiszámítása:

1. Lineáris leírás – a tervezett gazdasági időtartam 4 év.

$$\text{Leírási kulcs}=\frac{100}{4}=25,0\%$$

Az éves amortizáció összege = 3 000 000 · 0,25 = 750 000 Ft

Évek	Leírási kulcs	Halmozott értékcsökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	25	750 000	2 250 000
2.	25	1 500 000	1 500 000
3.	25	2 250 000	750 000
4.	25	3 000 000	–

2. A bruttó érték után a teljesítményarányos leírás módszere

A teljesítményegységre jutó leírás összege:

$$\frac{3\,000\,000}{100\,000\text{ km}}=30\text{ Ft/km}$$

Évek	Tervezett kilomé- ter- teljesítmény	Evenkénti érték- csökkenés, Ft	Halmozott érték- csökkenés, Ft	Nettó érték, Ft
1.	35 000	1 050 000	1 050 000	1 950 000
2.	30 000	900 000	1 950 000	1 050 000
3.	25 000	750 000	2 700 000	300 000
4.	15 000	300 000	3 000 000	–

b)

Bruttó érték	3 000 000 Ft
Értékcsökkenés fél év után ($1\,050\,000 \cdot 6/12$)	525 000 Ft
Nettó érték	2 475 000 Ft

c)

139.

A termelésben közvetlenül részt vevő járművek értékcsökkenése	
62 500	
57. Értékcsökkenési leírás	
62 500	

Egyhavi értékcsökkenés = $\frac{750\,000\text{ Ft}}{12} = 62\,500\text{ Ft/hó}$

- d) Ebben a pontban a 300 ezer forintot egyéb ráfordításnak kell elszámolni!
T 866 Terven felüli értékcsökkenés
K 138 Műszaki gépek, berendezések értékesítése

17. példa

A vásárolt tárgyi eszköz beszerzési értékének meghatározása:

a) számla szerinti vételár	5 000 E Ft
b) alapozási költség	320 E Ft
c) tartozékok vételára	240 E Ft
d) szállítási költség	800 E Ft
e) vámköltség	1 400 E Ft
f) biztosítási díj	120 E Ft
g) aktiválásig fizetett kamat	152 E Ft
h) alapozást végző cégtől kapott engedmény ($320 \cdot 10\%$)	- 32 E Ft
i) tartalékok vételára	336 E Ft
j) próbáüzem összes költsége	672 E Ft
k) próbáüzem során termelt érték	- 672 E Ft
A tárgyi eszköz beszerzési értéke, az aktíválható ráfordítások összege	8 000 E Ft

Az értékcsökkenés tervezése
a) Lineáris leírási módszer alkalmazása:

Leírási kulcs kiszámítása: $\frac{100}{4} = 25\%$ évi leírás

Értékcsokkénés évenkénti összege:

1. év	8 000 000 · 0,25 = 2 000 000 Ft
2. év	2 000 000 Ft
3. év	2 000 000 Ft
4. év	2 000 000 Ft

Az évi értékcsokkénés összege kiszámítható úgy is, hogy a tárgyi eszköz beszerzési értékét (az aktívált összeget) elosztjuk a tervezett használati évek számával:

$$\frac{8\,000\,000}{4} = 2\,000\,000 \text{ Ft/év}$$

A számítás táblázatban összefoglalva a következő:

Évek	Leírási kulcs,	Bruttó érték,	Értékcsokkénés, Ft	Nettó érték,
	%	Ft	évi halmozott összege	Ft
1.	25	8 000 000	2 000 000	6 000 000
2.	25	8 000 000	2 000 000	4 000 000
3.	25	8 000 000	2 000 000	2 000 000
4.	25	8 000 000	2 000 000	—

b) Degresszív leírási módszer alkalmazása

1. Bruttó érték alapján számolva az évek száma összegének módszerével
 Évek száma: 4 + 3 + 2 + 1 = 10 év
 (vagyis: 4/10; 3/10; 2/10; 1/10)

1. év	$\frac{8\,000\,000 \cdot 4}{10} = 3\,200\,000 \text{ Ft}$
2. év	$\frac{8\,000\,000 \cdot 3}{10} = 2\,400\,000 \text{ Ft}$
3. év	$\frac{8\,000\,000 \cdot 2}{10} = 1\,600\,000 \text{ Ft}$
4. év	$\frac{8\,000\,000 \cdot 1}{10} = 800\,000 \text{ Ft}$

Évek	Leírási kulcs,	Bruttó érték,	Értékcsokkénés,	Nettó érték,
	%	Ft	Ft évi halmozott összege	Ft
1.	4/10 = 40	8 000 000	3 200 000	2 400 000
2.	3/10 = 30	8 000 000	2 400 000	1 200 000
3.	2/10 = 20	8 000 000	1 600 000	400 000
4.	1/10 = 10	8 000 000	800 000	—

2. Nettó érték alapján számolva (állandó kulcs 60%)

1. év	$8\,000\,000 \cdot 0,6 = 4\,800\,000$ Ft		
2. év	$3\,200\,000 \cdot 0,6 = 1\,920\,000$ Ft		
3. év	$1\,280\,000 \cdot 0,6 = 768\,000$ Ft		
4. év	$512\,000 \cdot 0,6 = 307\,200$ Ft		
Évek	Leírási kulcs,	Bruttó érték,	Értécsökkenés,
1.	60	8 000 000	4 800 000
2.	60	8 000 000	1 920 000
3.	60	8 000 000	768 000
4.	60	8 000 000	307 200
			Ft évi halmozott összege
			Nettó érték,
			Ft

c) A teljesítményarányos leírás módszerének alkalmazása

$$\text{A leírási kulcs/leírási norma: } \frac{8\,000\,000}{40\,000} = 200 \text{ Ft/gépóra}$$

1. év	$10\,000 \cdot 200 =$	$2\,000\,000$ Ft
2. év	$12\,000 \cdot 200 =$	$2\,400\,000$ Ft
3. év	$15\,000 \cdot 200 =$	$3\,000\,000$ Ft
4. év	$3\,000 \cdot 200 =$	$600\,000$ Ft
Összesen:	$40\,000 \cdot 200 =$	$8\,000\,000$ Ft

Évek	Leírási kulcs,	Bruttó érték,	Értécsökkenés,	Ft évi halmozott összege	Nettó érték,
1.	200	8 000 000	2 000 000	2 000 000	6 000 000
2.	200	8 000 000	2 400 000	4 400 000	3 600 000
3.	200	8 000 000	3 000 000	7 400 000	600 000
4.	200	8 000 000	600 000	4 000 000	—

19. példa

A megoldásban az összegek **ezer forintban** vannak megadva. A hivatkozás a gazdasági eseményre és az ellenszámlára történik.

13. Műszaki...járművek	E: 16 000	11/161	6 645	
384. Elszámolási b.számla	E: 25 000	1/389	8 000	13/87
		13/444	75	25
389. Átvezetési számla		1/384	8 000	4/385
			8 000	
139. Műszaki...járm. é.cs.	E: 7 500			

161. Betéjeztelen beruh.	11/12	5 050	11/13	6 645	2 000	6/455	3 000	7/455	5 400	7/455	521	7/47	100	8/469	80	8/469	50	10/455	440						
466. Előzetesen felsz. áfa	2/455	2 000	11/12	5 050	5/385	2 400	2/455	2 500	6/455	3 750	7/455	625	10/455	550											
479. Külfönt. rövid l. kötelezetts.	9/385	100	7/161	100	8/385	80	8/161	80	5/455	8 000	4/389	2 500	6/455	3 750	8/455	130	9/479	100	12/455	1 520					
469. Helyi adók, ill. elsz. szla	8/385	80	8/161	80	8/385	50	8/161	50	13/384	25	87. Pénzügyi műv. ráfordításai	13/384	25	12/455	6 405	10/455	550	2/455	2 500	6/455	3 750	7/455	625	10/455	550
12. Ingatlanok	11/161	5 050	13/384	75	12/455	6 405	444. Beruházási fejl. hitelek	13/384	75	12/455	6 405	444. Beruházási fejl. hitelek	13/384	75	12/455	6 405									
455. Beruházási szállítók	2/455	2 500	6/455	3 750	7/455	6 750	7/455	625	10/455	550	455. Beruházási szállítók	2/455	2 500	6/455	3 750	7/455	625	10/455	550						

Valasz a kérdésekre:
A hitel elegendő volt a beruházáshoz. Az igényelt keretből 95 E Ft-ot nem használt fel.

21. pelda

A 4/92. számla egyenlege K jellegu (forrasszámla): a 161. számla egyenlegéből, 2 470 000 Ft, levonjuk a 455. számla (Beruházási szállítlók) összegének 80%-át, 3 000 000 · 0,8 = 2 400 000 Ft. Eredmény 70 000 Ft. Figyelem, a Szállítlók számla bruttó összegget tartalmaz (áfával)!

Az értékcsoőkkenési leírás meghatározása:

119. számla egyenlege: $(5+4)/15 \cdot 1\,200\text{ E Ft} = 720\text{ E Ft}$
129. számla egyenlege: $12/40 \cdot 14\,000\text{ E Ft} = 4\,200\text{ E Ft}$
139. számla egyenlege: $(10+9+8+7)/55 \cdot 88\,000\text{ E Ft} = 54\,400\text{ E Ft}$
149. számla egyenlege: $120\text{ E Ft}/500\text{ E Ft} \cdot 20\,000\text{ E Ft} = 4\,800\text{ E Ft}$

1/a)	T 161 Befelezeten beruházások K 455 Beruházási szállítók Összeg: 125 000 Ft
1/b)	T 466 Előzetesen felszámított áfa K 455 Beruházási szállítók Összeg: 25 000 Ft
2/a)	T 17 Részeselek K 981 Társaságba bevitt vagyontárgyak társasági szerződés szerinti értéke Összeg: 200 000 Ft
2/b)	T 368 Különféle egyéb követelések K 467 Fizetendő áfa Összeg: 40 000 Ft
2/c)	T 881 Társaságba bevitt vagyontárgyak nyilvántartás szerinti értéke K 11 Vagyoni értékű jogok Összeg: 300 000 Ft
2/d)	T 1191 Vagyoni értékű jogok értékesítkenekése K 881 Társaságba bevitt vagyontárgyak nyilvántartás szerinti értéke Összeg: 120 000 Ft
3/a)	T 389 Átvezetési számla K 384 Elszámolási betét Összeg: 2 500 000 Ft
3/b)	T 385 Elkülönített betétszámla K 389 Átvezetési számla Összeg: 2 500 000 Ft
4/a)	T 161 Befelezeten beruházások K 455 Beruházási szállítók Összeg: 600 000 Ft
4/b)	T 466 Előzetesen felszámított áfa K 455 Beruházási szállítók Összeg: 120 000 Ft

5)	T 455 Beruházási szállítók	K 384 Elszámolási betétszámla	Osszeg:	3 030 000 Ft	6/a)
	T 311 Vevők	K 961 Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök bevétele	Osszeg:	500 000 Ft	6/b)
	T 311 Vevők	K 467 Fizetendő áfa	Osszeg:	100 000 Ft	6/c)
	T 861 Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke	K 13 Müszaki berendezések, gépek, járművek	Osszeg:	1 000 000 Ft	6/d)
	T 139 Müszaki berendezések, gépek, járművek értéksökkenése:	K 861 Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke	Osszeg:	600 000 Ft	7)
	T 161 Befjezetlen beruházások	K 455 Beruházási szállítók	Osszeg:	4 000 000 Ft	8)
	T 13 Müszaki berendezések, gépek, járművek	K 161 Befjezetlen beruházások	Osszeg:	2 595 000 Ft	9/a)
	T 161 Befjezetlen beruházások	K 455 Beruházási szállítók	Osszeg:	800 000 Ft	9/b)
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 455 Beruházási szállítók	Osszeg:	160 000 Ft	

10)	T 161 Állami költségvetéssel elszámolt adók, illetékek	K 463 Költségvetési befizetési kötelezettség	Osszeg:	40 000 Ft
11/a)	T 161 Befelejtetlen beruházások	K 465 Vám- és pénzügyőrőség elszámolási számla	Osszeg:	800 000 Ft
11/b)	T 368 Különféle egyéb követelések	K 465 Vám- és pénzügyőrőség elszámolási számla	Osszeg:	1 200 000 Ft
12/a)	T 866 Terven felüli értékcsokkkenés	K 14 Egyéb berendezések, gépek, járművek	Osszeg:	280 000 Ft
12/b)	T 149 Egyéb berendezések, gépek, járművek értékcsokkkenése	K 866 Terven felüli értékcsokkkenés	Osszeg:	220 000 Ft
12/c)	T 21-22 Anyagok	K 866 Terven felüli értékcsokkkenés	Osszeg:	10 000 Ft
13/a)	T 455 Beruházási szállítók	K 385 Elkülönített betétszámla	Osszeg:	2 500 000 Ft
13/b)	T 455 Beruházási szállítók	K 444 Beruházási és fejlesztési hitelek	Osszeg:	3 180 000 Ft
14)	T 389 Átvezetési számla	K 384 Elszámolási betétszámla	Osszeg:	260 000 Ft

15)	T 384	Elszámolási betétszámla	K 311	Vevők	Osszeg:	600 000 Ft
16/a)	T 161	Befelejtetlen beruházások	K 384	Elszámolási betétszámla	Osszeg:	19 800 Ft
16/b)	T 872	Pénzüntézetnek fizetett kamatok	K 384	Elszámolási betétszámla	Osszeg:	40 200 Ft
17/a)	T 114	Szellemi termékek	K 4541	Belföldi szállítók	Osszeg:	400 000 Ft
17/b)	T 466	Előzetesen felszámított áfa	K 4541	Belföldi szállítók	Osszeg:	80 000 Ft
18/a)	T 12	Ingatlanok	K 161	Befelejtetlen beruházások	Osszeg:	800 000 Ft
18/b)	T 13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	K 161	Befelejtetlen beruházások	Osszeg:	5 459 800 Ft
19)	T 4541	Belföldi szállítók	K 384	Elszámolási betétszámla	Osszeg:	480 000 Ft
20)	T 444	Beruházási és fejlesztési hitelek	K 389	Átvezetési számla	Osszeg:	260 000 Ft

21/a)

T 57 Terv szerinti értékcsokkénési leírás

K 119 Immaterialis javak értékcsokkénése

Osszeg: 60 000 Ft

21/b)

T 57 Terv szerinti értékcsokkénési leírás

K 129 Ingatlanok értékcsokkénése

Osszeg: 87 500 Ft

21/c)

T 57 Terv szerinti értékcsokkénési leírás

K 139 Műszaki berendezések, gépek, járművek értékcsokkénése

Osszeg:

2 400 000 Ft

21/d)

T 57 Terv szerinti értékcsokkénési leírás

K 149 Egyéb berendezések, gépek, járművek értékcsokkénése

Osszeg:

640 000 Ft

Műszaki gépek **bruttó értéke**

5 459 800 Ft

nettó értéke

3 019 800 Ft

22. példa

Adott előleg:

T 352 Beruházásokra adott előlegek

K 384 Elszámolási betétszámla

Beruházásra adott előleg

1 667 E Ft

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 384 Elszámolási betétszámla

Az előleg áfája

333 E Ft

Az **előlegek** két fő csoportra oszthatóak, az **adott** és a **kapott** előlegekre. A két előleg számviteli elszámolása áfa szempontjából különbözik, ugyanis az **adott előleg**et **nettó** értékben (áfa nélküli értékben), a **kapott előleg**et pedig **bruttó** értékben (áfával növelt értékben) kell nyilvántartani.

23. példa

Termékimport esetén az áfa alapja: (áfátv. 27. § szerint): A termék jogszabály szerint megállapított vámértéke, melyet a következő tételék növelnek: a) a termékimporthoz kapcsolódóan kivettett vámok, adók, illetékek és más kötelező jellegű befizetések, kivéve az áfát, b) a vagyoni értéket képviselő jogért járó ellenérték, ha a vámaaru adathordozó, és a vagyoni értéket képviselő jogért járó ellenérték a vámjogról, a vámeljárásról valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. tv. 31 § (1) szerint nem része a vámérték-

nek, c) az első belöldi rendeltetési helyig felmerült járulékos költségek, így különösen: a biztosítási, a közlekedési költségek.

A VPOP (Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága) által kivetett áfa kiszámít-ható a feladattól:

Megjegyezzük, hogy a vámeljárás során a VPOP által alkalmazott behozatali érték vagy árfolyam a valóságban jelentősen eltérhet a feladatban kalkulált értéktől!

Áfa alapja = vámérték + vám és vámkezelési díj + környezetvédelmi termékdíj = 53 000 E Ft + 4 000 E Ft + 500 E Ft = 57 500 E Ft

Az áfa mértéke 20% = 57 500 E Ft · 0,20 = 11 500 E Ft.

Gazdasági események

T 3891 Átvezetési számla	
K 384 Elszámolási betétszámla	
Elkülönítés	
T 385 Elkülönített betétszámla	
K 3891 Átvezetési számla	
Elkülönítés	
T 161 Befjezetlen beruházás	40 000 000 (terhelés)
K 384 Elszámolási betétszámla	
Elkülönítés	
T 161 Befjezetlen beruházás	40 000 000 (jóváírás)
K 384 Elszámolási betétszámla	
Készleteti díj	
T 161 Befjezetlen beruházás	200 000
K 4552 Külföldi beruházási szállítók	
Termékimport értéke	
(200 E USD · 265 Ft/USD) =	53 000 000
T 161 Befjezetlen beruházás	
K 4551 Belöldi beruházási szállítók	
Szállítási költség	
T 466 Előzetesen felszámított áfa	3 000 000
K 4551 Belöldi beruházási szállítók	
Szállítási költség áfa	
T 161 Befjezetlen beruházások	600 000
K 4651 Vámköltség és egyéb vámterhek elszámolási számla	
Vám és vámkezelési díj	
T 161 Befjezetlen beruházások	4 000 000
K 4651 Vámköltség és egyéb vámterhek elszámolási számla	
Környezetvédelmi termékdíj	500 000

T 368 Különféle egyéb követelések	
K 4652 Importbeszerzés után fizetendő áfa elszámolási számla	1 1 500 000
Termékimport áfa	
T 161 Befjezetlen beruházások	
K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
Beüzemelési költség	640 000
T 466 Előzetesen felszámított áfa	
K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
Beüzemelési költség áfa	128 000
T 161 Befjezetlen beruházások	
K 454 Belföldi szállítók	
Biztosítási díj beüzemelésig	200 000
T 533 Biztosítási díj	
K 454 Belföldi szállítók	
Biztosítási díj beüzemelési	200 000
T 161 Befjezetlen beruházások	
K 454 Belföldi szállítók	
Biztosítási díj beüzemelési	200 000
T 161 Befjezetlen beruházások	
K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
Tartozékok üzembe helyezésig	800 000
T 466 Előzetesen felszámított áfa	
K 4551 Belföldi beruházási szállítók	
Vámköltség és egyéb vámterhek elszámolási számla	160 000
T 4651 Vámköltség és egyéb vámterhek elszámolási számla	
K 385 Elkülönített betétszámla	
Vám, vámkezelési díj, környezetvédelmi termékdíj	4 500 000
T 4652 Importbeszerzés után fizetendő áfa elszámolási számla	
K 385 Elkülönített betétszámla	
Termékimport áfa	11 500 000
T 4551 Belföldi beruházási szállítók	
K 385 Elkülönített betétszámla	
Fuvarköltség, beüzemelés, tartozékok	5 550 000
T 454 Belföldi szállítók	
K 385 Elkülönített betétszámla	
Biztosítási díj	400 000
Augusztus 31.	
Maradék önerő = 40 000 E – 4 500 E – 11 500 E – 5 328 E – 400 E = 18 672 E Ft	
Külföldi szállítóval szembeni kötelezettség: 200 USD · 270 Ft/USD = 54 000 E Ft	
Árfolyamvesztés: 54 000 E Ft – 53 000 E Ft = 1 000 E Ft	
Hitelkeret szükséges része: 54 000 E – 18 672 E = 35 328 E Ft	

T 4552 Kültöldi beruházási szállítók

K 385 Elkülönített betétszámla

Maradék önrő felhasználása

18 672 000

T 4552 Kültöldi beruházási szállítók

K 444 Beruházási és fejlesztési hitelek

35 328 000

T 161 Pénzügyi műveletek ráfordításai

K 444 Beruházási és fejlesztési hitelek

Arfolyamvesztesség (200 E USD · 5 Ft/USD) = 1 000 000

Az üzembe helyezés előtt része a bekerülési értéknek.

November 30.

Aktiválásig kifizetett kamat: 3 hónap

$(38\,825\text{ E Ft} \cdot 12\%/12 \cdot 3 = 1\,164\,750\text{ Ft})$

T 161 Befeztetlen beruházások

K 384 Elszámolási betétszámla

Üzembe helyezésig fizetett kamat

1 164 750

Üzembe helyezés:

161 Befeztetlen beruházások számla egyenlege:

$200\text{ E} + 53\,000\text{ E} + 3\,000\text{ E} + 4\,000\text{ E} + 500\text{ E} + 640\text{ E} + 200\text{ E} + 800\text{ E} + 1\,000\text{ E} + 1\,164,75\text{ E} = 64\,504\,750\text{ E Ft}$

T 13 Műszaki berendezések, gépek, felszerelések

K 161 Befeztetlen beruházások

Üzembe helyezés

64 504 750

December 31.

Fizetett hitelkamat:

$(38\,825\text{ E Ft} \cdot 12\%/12 = 388\,250)$

T 87 Pénzügyi műveletek ráfordításai

K 384 Elszámolási betétszámla

Fizetett kamat

388 250

Terv szerinti értékcsokkadás: $(64\,504\,750 \cdot 0,12)/12 = 645\,047,5$ forintra kerekítve =

= 645 048 Ft

T 571 Terv szerinti értékcsokkadás leírás

K 139 Műszaki berendezések, gépek, felszerelések értékcsokkadása

Terv szerinti értékcsokkadás

645 048

27. példa

Megoldási vázlat:

márc. 14.:

T 113 Vagyoni értékű jogok

K 9891 Tértés nélkülű átvett eszközök forgalmi, piaci értéke

Összeg:

1 800 000

T 9891 Tértés nélkülű átvett eszközök forgalmi, piaci értéke

K 483 Halasztott bevételek

Összeg:

1 800 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 479 Különféle rövid lejáratú egyéb kötelezettségek

Összeg:

360 000

Márc. 18.:

T 114 Szelllemi termékek

K 454 Szállítók

Összeg:

433 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 454 Szállítók

Összeg:

87 000

Apr. 20.:

T 114 Szelllemi termékek

K 325 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (anyavállalat)

Összeg:

5 000 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 458 Rövid lejáratú kötelezettség kapcsoló vállalkozással szemben

Összeg:

1 250 000

Apr. 29.:

T 111 Alapítas-átszervezés aktivált értéke

K 454 Szállítók

Összeg:

2 800 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 454 Szállítók

Összeg:

560 000

Máj. 2.:

T 454 Szállítók

K 384 Elszámolási betétszámla

Összeg:

3 500 000

Jún. 13.:

T 861 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke

K 114 Szelllemi termékek

Összeg:

4 200 000

T 1194 Szellemi termékek értékcökkemenése	K 861 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	Osszeg:	2 900 000
T 311 Vevők	K 961 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	Osszeg:	2 000 000
T 311 Vevők	K 467 Fizetendő áfa	Osszeg:	400 000
T 417 Értékelési tartalék	K 117 Immateriális javak értékelésbítése	Osszeg:	400 000
Dec. 31.:	T 571 Terv szerinti értékcökkemenés		
	K 1193 Vagyoni értékü jogok értékcökkemenése		
	T 483 Halasztott bevételek		
	K 9891 Tértés nélküli átvett eszközök forgalmi, piaci értéke		
28. példa	Megoldási vázlat:		
2003. május 8-án:	T 114 Szellemi termékek		
	K 4541 Belföldi szállítók	Osszeg:	2 560 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa		
	K 4541 Belföldi szállítók	Osszeg:	512 000
	A vételár 3,072 E Ft már tartalmazza az áfát, mert megadásra került, hogy ezen összeg 16,67% áfát tartalmaz. Visszaszámolva a nettó értéket és az áfa összeget. Nettó érték = $3,072 \cdot 0,8334 = 3,072/1,2 = 2,560$ E Ft		
	Afa = $3,072$ E Ft – $2,560$ E Ft = 512 E Ft.		
2003. 12. 31.:			
A feladat szerint a 4. év végéig kell könyvelni az értékcökkemenést, ami 2006. 12. 31-ig tart. (A megvásárolt szoftver tervezett 4 éves élettartalmát 2007. május 8-án éri el.)			
Mértani (degresszív) értékcökkemenés számítása az évek száma összege módszer segítségével:			

T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás

K 1194 Szelllemi termék értékcsokkkenése

Összeg:

379 200

Értékcsokkkenés leírás alapja = Nettó érték – Maradványérték = 2 560 000 Ft – 1 100 000 Ft = 1 460 000 Ft

Az értékcsokkkenés kiszámítása 2003. május 8-tól kezdődően:

Évek	Leírási kulcs,	Értékcsokk- kenés alapja, Ft	Értékcsokkkenés, Ft évi halmozott összege	Nettó érték, Ft
1.	4/10 = 40	1 460 000	584 000	1 976 000
2.	3/10 = 30	1 460 000	438 000	1 538 000
3.	2/10 = 20	1 460 000	292 000	1 246 000
4.	1/10 = 10	1 460 000	146 000	1 100 000

Mivel 2003. május 8-án vásárolta meg a társaság a könyvvizsgáló szoftvert, ezért a december 31-ig hátralévő napokra kell elszámolni a tervezett értékcsokkkenést.

December 31-ig hátralévő napok száma = 23 nap (május) + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 30 + 31 (december) = 237 nap

Értékcsokkkenés = $584\,000/365 \cdot 237 = 379\,200$ Ft

T 117 Immatériális javak értékhelyesbítése

K 417 Értékelési tartalék

Összeg:

419 200

Piaci érték 2 600 000 Ft – Nettó érték 2 180 800 Ft = 419 200 Ft

2004. 12. 31.:

T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás

K 1194 Szelllemi termék értékcsokkkenése

Összeg:

489 200

Értékcsokkkenés = $584\,000/365 \cdot (365 - 237) + 438\,000/365 \cdot 237 = 489\,200$

T 117 Immatériális javak értékhelyesbítése

K 417 Értékelési tartalék

Összeg:

19 200

Piaci érték 2 200 000 Ft – Nettó érték 1 691 600 Ft = 508 400 Ft

Az eddig elszámolt értékhelyesbítés = 489 200 Ft

További elszámolandó értékhelyesbítés = 508 400 – 489 200 = 19 200 Ft

2005. 12. 31.:

T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás

K 1194 Szelllemi termék értékcsokkkenése

Összeg:

343 200

$$\text{Értékcsoökkentés} = 438\,000/365 \cdot (365 - 237) + 292\,000/365 \cdot 237 = 153\,600 + 189\,600 = 343\,200 \text{ Ft}$$

T 417 Értékelési tartalék

K 117 Immatériális javak értékhelyesbítése

Összeg:

256 800

Piaci érték 1 600 000 Ft – Nettó érték 1 348 400 Ft = 251 600 Ft

Az eddig elszámolt értékhelyesbítés = 508 400 Ft

További elszámolandó értékhelyesbítés = 251 600 – 508 400 = 256 800 Ft

(Az eddig képzett értékhelyesbítés összeget ezzel az értékkel kell csökkenteni.)
2006. 12. 31.:

T 571 Terv szerinti értékcsoökkentési leírás

K 1194 Szellemi termékek értékcsoökkentése

Összeg:

197 200

$$\text{Értékcsoökkentés} = 292\,000/365 \cdot (365 - 237) + 146\,000/365 \cdot 237 = 102\,400 + 94\,800 = 197\,200 \text{ Ft}$$

T 417 Értékelési tartalék

K 117 Immatériális javak értékhelyesbítése

Összeg:

251 600

Piaci érték 1 100 000 Ft – Nettó érték 1 151 200 Ft = – 51 200 Ft

Az eddig elszámolt értékhelyesbítés = 251 600 Ft

(Az eddig képzett értékhelyesbítés összegét teljes összegben le kell írni. Ha a piaci érték tartósan magasabb a könyv szerinti értéknél, akkor a társaság tervben felüli értékcsoökkentéssel csökkentheti az eszköz értékét a piaci értékre.)

T 866 Értékesítés, tervben felüli értékcsoökkentés

K 1198 Immatériális javak értékesítése

Összeg:

51 200

29. példa

Megoldási vázlat:

1. **T 114** Szellemi termékek

K 4541 Beföldi szállítók

Összeg:

4 000 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 4541 Beföldi szállítók

Összeg:

800 000

2. **T 161** Befelejezeten beruházások

K 328 Jegyzett, de be nem fizetett tőke (társult vállalat)

Összeg:

13 500 000

- T 142** Egyéb járművek
K 161 Befelejezetlen beruházások
 Összeg: 13 500 000
T 466 Előzetesen felszámított áfa
K 458 Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsoló vállalkozással szemben
 Összeg: 2 700 000
3. **T 384** Elszámolási betétszámla
K 4541 Belföldi szállítók
 Összeg: 4 800 000
4. **T 161** Befelejezetlen beruházások
K 4551 Beruházási szállítók
 Összeg: 4 000 000
T 466 Előzetesen felszámított áfa
K 4551 Beruházási szállítók
 Összeg: 800 000
5. **T 328** Jegyzett, de be nem fizetett tőke (kapcsoló vállalkozás)
K 411 Jegyzett tőke
 Összeg: 13 500 000
- A saját tőkének még bővebben lesz szó erről a gazdasági eseményről!
6. **T 384** Elszámolási betét
K 4551 Beruházási szállítók
 Összeg: 4 800 000
7. **T 161** Befelejezetlen beruházás
K 4551 Beruházási szállítók
 Összeg: 16 000 000
T 466 Előzetesen felszámított áfa
K 4551 Beruházási szállítók
 Összeg: 3 200 000
- A végsszámla esetén le kell vonni az addig kiállított részsszámlák összegét!
- T 123** Épületek, épületrészek, tulajdoni hányadok
K 161 Befelejezetlen beruházás
 Összeg: 20 000 000
8. **T 4551** Beruházási szállítók
K 384 Elszámolási betétszámla
 Összeg: 20 000 000
9. **T 113** Vagyoni értékű javak
K 9891 Tértítés nélküli átvett eszközök forgalmi, piaci értéke
 Összeg: 4 000 000

T 9891 Térítés nélkül átvett eszközök forgalmi, piaci értéke

K 483 Halasztott bevételek

Osszeg:

4 000 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 479 Különféle rövid lejáratú kötelezettségek

Osszeg:

800 000

T 1194 Szelllemi termékek tervezett értékcsökkenése

K 114 Szelllemi termékek

Osszeg:

2 500 000

T 861 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök

K 114 Szelllemi termékek

Osszeg:

2 500 000

T 311 Vevők

K 961 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök

Osszeg:

3 000 000

T 311 Vevők

K 467 Fizetendő áfa

Osszeg:

600 000

A kivételések ez a módja egyenértékű azzal, mint amikor a 861.-re két tételben könyveljük le a bruttó érték és az értékcsökkenés kivételét.

30. példa

Megoldási vázlat:

T 1194 Szelllemi termékek tervezett értékcsökkenése

K 114 Szelllemi termékek

Osszeg:

1 980 000

T 861 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök

K 114 Szelllemi termékek

Osszeg:

1 320 000

T 417 Értékelési tartalék

K 117 Immaterialis javak értékhelyesbítése

Osszeg:

150 000

T 311 Vevők

K 961 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele

Osszeg:

2 000 000

T 311 Vevők

K 467 Fizetendő áfa

Osszeg:

400 000

T 352 Bernyházásokra adott előlegek

K 384 Elszámolási betét

Osszeg:

4 800 000

	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 384 Eliszámlási betét	Osszeg:	960 000	3.
	T 162 Felújítások	K 451 Beruházási szállítók	Osszeg:	600 000	
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 451 Beruházási szállítók	Osszeg:	120 000	
	T 161 Befelejtetlen beruházások	K 451 Beruházási szállítók	Osszeg:	3 000 000	4.
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 451 Beruházási szállítók	Osszeg:	600 000	
	T 161 Befelejtetlen beruházások	K 451 Beruházási szállítók	Osszeg:	3 000 000	
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 451 Beruházási szállítók	Osszeg:	600 000	
	T 14 Egyéb berendezések, felszerelések	K 162 Felújítások	Osszeg:	600 000	5.
	T 161 Befelejtetlen beruházás	K 327 Jegyzett, de be nem fizetett tőke (közös vezetésű vállalat)	Osszeg:	14 400 000	6.
	T 161 Befelejtetlen beruházás	K 479 Egyéb kötelezettség (áfa az apportörnek)	Osszeg:	2 880 000	
	T 161 Befelejtetlen beruházások	K 21-22 Alapanyagok	Osszeg:	80 000	
	T 327 Jegyzett, de be nem fizetett tőke (közös vezetésű vállalat) tőke	K 411 Jegyzett tőke	Osszeg:	17 280 000	8.

9.	T 161 Befelezeten beruházások	K 4551 Beruházási szállítók	Osszeg:	4 000 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 4551 Beruházási szállítók	Osszeg:	800 000
	T 4551 Beruházási szállítók	K 352 Beruházásokra adott előlegek	Osszeg:	1 800 000
	T 4551 Beruházási szállítók	K 466 Előzetesen felszámított áfa	Osszeg:	360 000
10.	T 4551 Beruházási szállítók	K 384 Elszámolási betétszámla	Osszeg:	2 640 000
11.	T 161 Befelezeten beruházások	K 4542 Külföldi szállítók	Osszeg:	1 440 000
12.	T 161 Befelezeten beruházásokra	K 465 VPOP	Osszeg:	96 000
	T 368 Különféle egyéb követelések (áfa)	K 465 VPOP	Osszeg:	240 000
13.	T 465 VPOP	K 384 Elszámolási betét	Osszeg:	336 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 368 Különféle egyéb követelések	Osszeg:	240 000
	T 4542 Külföldi szállítók	K 384 Elszámolási betétszámla	Osszeg:	1 440 000
14.	T 161 Befelezeten beruházások	K 4551 Beruházási szállítók	Osszeg:	19 000 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	K 4551 Beruházási szállítók	Osszeg:	3 800 000

T 4551 Bernházasi szállítók	
K 384 Elszámolási betétszámla	Osszeg: 22 800 000
15. T 124 Egyéb építmények	
K 161 Befelezeten beruházások	Osszeg: 26 000 000
16. T 161 Befelezeten beruházások	
K 9891 Térítés nélkül átvett eszközök forgalmi, piaci értéke	Osszeg: 2 590 000
T 161 Befelezeten beruházások	Osszeg: 80 000
K 479 Különféle rövid lejáratú egyéb kötelezettségek	Osszeg: 2 670 000
+ ECS irodaház, személygépkocsi	
T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás	Osszeg: 2 670 000
K 129-149 Tárgyi eszközök értékcsokkkenése	

BEFFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

38. példa

- a) Nincs, mert a vállalkozás törzstőkéresze a kft.-ben 3 000 000 Ft. Az erre jutó saját tőkéresz eléri a 12 000 000 Ft-ot. A vállalkozó 12 000 000 Ft-os érteken tartja nyilván a befektetés értékét.
- b) Van, le kell értékelni a befektetés értékét a várható megtérülés értékéig. A kft. saját tőkéje most 32 000 000 Ft. Mivel a törzstőke 10 000 000 Ft, ezért a törzstőke minden egyes E Ft-ra 3,2 Ft saját tőke jut. Vállalkozónk a mai állapot mellett 3 000 000 Ft-nyi törzstőkéjére csak 9 600 000 Ft összeget kapna. A vállalkozónál nyilvántartott befektetési érték 12 000 000 Ft, ezért ezt az óvatosság elvéből fakadóan le kell értékelni 2 400 000 Ft-tal (jelentős).

Könyvelés:

T 874 Részesedések értékesítése

K 178 Részesedések értékesítése

Árfolyamvesztés elszámolása

2 400 000 Ft

- c) Az üzletész értéke a kft. saját tőkéje alapján 13 500 E Ft. Mivel ez jelentősen meghaladja a könyv szerinti értéket, a korábbi értékesítést vissza kell írni, legfeljebb a leírás értékéig.
- 13 500 E Ft - 12 000 E Ft = + 1 500 E Ft. (Az eddig leírt összeg 3 000 E Ft.)

T 179 Részeseledések értékesítése
K 874 Részeseledések értékesítése
 Értékvesztés visszatérása 1 500 E Ft
 A visszatrátst ugyanazokra a számlákra kell könyvelni, mint az értékesítés elszámolását!

39. példa
 A vásárlási összegben lévő kamat meghatározása:
 Március 15-től szeptember 15-ig 6 hónap telt el, tehát a vételárban felérvnyi kamatot fizetett meg a vevő. Ennek összege $1000 \text{ E Ft} \cdot 0,12/2 = 60 \text{ E Ft}$. Így a kamattól megtisztított árfolyam $= 1102 \text{ E Ft} - 1060 \text{ E Ft} = 1042 \text{ E Ft}$.
 Könyvelés:
T 18 Hitelevizszonyt megtestesítő értékpapírok 1 042 E Ft
T 974 Kapott kamatok 60 E Ft
K 384 Elszámolási betétszámla 1 102 E Ft
 Év végén a tárgyévre járó kamat kiszámlítása:
 Március 15-től december 31-ig eltelik 9,5 hónap. Az erre jutó kamat:
 $1000 \text{ E Ft} \cdot 0,01 \cdot 9,5 = 95 \text{ E Ft}$
 Könyvelés:
T 39 Aktív időbeli elhatárolások
K 974 Kapott kamatok
 Kamat 95 E Ft

Így a tárgyévre járó nettó kamat 35 E Ft, amely 3,5 havi kamatérték.
 A vételárban lévő árfolyamvesztesség időarányos elszámolása:
 $1042 \text{ E Ft} - 1000 \text{ E Ft} = 42 \text{ E Ft}$. A vásárlástól a lejáratig hátralévő időszak 3,5 év, azaz 42 hónap. Ebből a tárgyi időszakra esik 3,5 hónap.
 Összege: $42 \text{ E Ft} / 42 \cdot 3,5 = 3,5 \text{ E Ft}$
 (Megjegyzés: A hatályos számviteli szabályozás szerint a vételárban elismert árfolyamvesztesség időarányos elszámolása nem kötelező, választható lehetőség a gazdasági társaságok számára. A tankönyvben nem tárgyaljuk, csupán az érdeklődő hallgatók számára.)
 Könyvelés:
T 877 Névérték felett v. értékpapírok árfolyamvesztessége
K 482 Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása 3,5 E Ft
 Árfolyamvesztesség
 Következő évi nyitás:
T 39 Aktív időbeli elhatárolások
K 491 Nyitómértékszámla
 Aktív időbeli elhatárolás 95 E Ft

T 18 Hitelevizsonty megtestesítő értékpapírok

K 491 Nyitómértégszámla

Érték.....

1 042 E Ft

T 491 Nyitómértégszámla

K 482 Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása

Elhatárolt árfolyamvesztés

3,5 E Ft

T 482 Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása

K 877 Névérték felett v. értékpapírok árfolyamvesztése

Elhatárolt árfolyamvesztés

3,5 E Ft

Eladás könyvelése:

T 379 Értékpapírok eladása technikai számla

K 18 Hitelevizsonty megtestesítő értékpapírok

Értékpapír-kivezetés

1 042 E Ft

T 974 Kapott kamatok

K 39 Aktív időbeli elhatárolás

Elhatárolt kamat visszavezetése

95 E Ft

T 384 Bankszámla

K 379 Értékpapírok eladása technikai számla

Eladási ár

1 260 E Ft

T 379 Értékpapírok eladása technikai számla

K 974 Kapott kamatok

Az eladási árban felhalmozott kamat

110 E Ft

T 379 Értékpapírok eladása technikai számla

K 974 Értékpapírok árfolyamnyeresége

Az árfolyamnyereség átvezetése

108 E Ft

Láthatóan a két évben összesen 50 E Ft kamatbevétel keletkezett, amelyből az előző évet illette 35 E Ft (3,5 hónap), 15 E Ft a tárgyévet (1,5 hónap), és keletkezett 108 E Ft árfolyamnyereség. Mivel az előző évben 3,5 E Ft-ot már elszámoltunk árfolyamvesztésként, így a tárgyévet lényegében 111,5 E Ft nyereség illeti.

41. példa

A nyújtott kölcsön Ft-ban:

245 Ft/EUR · 200 000 EUR = 49 000 000 Ft

Könyvelés:

T 19 Tartósan adott kölcsönök

K 386 Deviza betétszámla

Nyújtott kölcsön

49 000 000 Ft

Tárgyévi járó kamat kiszámítása:

200 000 EUR · 0,055 · 240 Ft/EUR = 2 640 000 Ft

Könyvelés:

T 39 Aktív időbeli elhatárolás

K 971 Kapott kamat

Járó kamat

2 640 000 Ft

Az év végi átlagárfolyam (240 Ft/EUR), ezen értékelünk minden devizás tételt.

A 39. számlára ezen az árfolyamon vettük fel a tételt, így árfolyamkülönbség ott nem keletkezhet. A 19. számlán lévő összeg árfolyamkülönbsége:

(240 Ft/EUR – 245 Ft/EUR) · 200 000 USD = – 1 000 000 Ft.

Könyvelés:

T 876 Értékeléskori árfolyamvesztés

K 199 Tartós kölcsön értéktartaléka

Árfolyamvesztés

1 000 000 Ft

Év végi átsorolás a mérlegben:

Mivel a 200 000 EUR-ból esedékes lesz a következő naplári évben háromnegyedévi – 75 000 EUR, ezt át kell sorolni a rövid lejáratú eszközök (forgóeszközök) közé. Mivel ott rövid lejáratú kölcsön tétel nincs, ezért az egyéb követelések között lesz a helye 18 000 000 Ft értékben, míg a többi marad befektetett eszköz.

KOMPLEX ÉS ÉRTÉKHELYESBÍTÉSI FELADATOK

45. példa

1. év:

Az elhasználatási fokból következik, hogy a nettó érték a bruttó érték 60%-a. $40\,000\,000 \cdot 0,6 = 24\,000\,000$ Ft, tehát a szoftvert 2 éve használják. Eddig elszámolt értéktartalék 16 000 000 Ft.

Egyenlegek felvitele:

T 114 Szoftver bruttó érték

K 491 Nyitó mérleg számla

Bruttó érték megnyitása

40 000 000 Ft

T 491 Nyitó mérleg számla

K 1194 Szoftver értéktartaléka

Ecs. számla megnyitása

16 000 000 Ft

T 57 Terv szerinti értéktartalék leírása

K 1194 Szoftver értéktartaléka

Tárgyévi ecs. elszámolása

8 000 000 Ft

T 1174 Szoftver értéktartaléka

K 417 Értéktartalék

Értéktartalék tartálék elszámolása

84 000 000 Ft

2. év:

T 114 Szofver bruttó érték	40 000 000 Ft
K 491 Nyitómérlegszámla	
Bruttó érték megnyitása	
T 491 Nyitómérlegszámla	
K 1194 Szofver értékcsoökkentése	
Ecs. számla megnyitása	24 000 000 Ft
T 1174 Szofver értékhelyesbítés-számla	
K 491 Nyitómérlegszámla	
Ertekhelyesbítés-számla nyitása	84 000 000 Ft
T 491 Nyitómérlegszámla	
K 417 Ertekelési tartalék	
Ertekelési tartalék megnyitása	84 000 000 Ft
T 57 Terv szerinti értékcsoökkentési leírás	
K 1194 Szofver értékcsoökkentése	
Tárgyévi ecs. elszámolása	8 000 000 Ft
T 417 Ertekelési tartalék	
K 1174 Szofver értékhelyesbítése	
Ertekelési tartalék csökkentése	42 000 000 Ft
3. év:	
T 114 Szofver bruttó érték	40 000 000 Ft
K 491 Nyitómérlegszámla	
Bruttó érték megnyitása	
T 491 Nyitómérlegszámla	
K 1194 Szofver értékcsoökkentése	
Ecs. számla megnyitása	32 000 000 Ft
T 1174 Szofver értékhelyesbítés-számla	
K 491 Nyitómérlegszámla	
Ertekhelyesbítés-számla nyitása	42 000 000 Ft
T 491 Nyitómérlegszámla	
K 417 Ertekelési tartalék	
Ertekelési tartalék megnyitása	42 000 000 Ft
T 57 Terv szerinti értékcsoökkentési leírás	
K 1194 Szofver értékcsoökkentése	
Tárgyévi ecs. elszámolása	8 000 000 Ft
T 417 Ertekelési tartalék	
K 1174 Szofver értékhelyesbítése	
Ertekelési tartalék csökkentése	22 000 000 Ft

4. év:

T 114 Szofver bruttó érték	
K 491 Nyitómérlegszámla	
Bruttó érték megnyitása	40 000 000 Ft
T 491 Nyitómérlegszámla	
K 1194 Szofver értékcsokkkenése	
Ecs. számla megnyitása	40 000 000 Ft
T 1174 Szofver értékhelyesbítés-számla	
K 491 Nyitómérlegszámla	
Értékhelyesbítés-számla nyitása	20 000 000 Ft
T 491 Nyitómérlegszámla	
K 417 Értékelési tartalék	
Értékelési tartalék megnyitása	20 000 000 Ft
T 31 Vevők	
K 96 Egyéb bevételek	37 500 000 Ft
K 467 Fizetendő áfa	30 000 000 Ft
Szoftverreladás	7 500 000 Ft
T 1194 Szofver értékcsokkkenése	
K 114 Szofver bruttó érték	
Eladás miatti összevezetés	40 000 000 Ft
T 417 Értékelési tartalék	
K 1174 Szofver értékhelyesbítése	
Értékelési tartalék megszüntetése	20 000 000 Ft
46. példa	
Megoldási vázlat:	
1. T 181 Államkötvények	
K 479 Egyéb kötelezettség	
Osszeg:	500 000
T 973 Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége	
K 479 Egyéb kötelezettség	
Osszeg:	12 500
2. T 161 Befelezetlen beruházások	
K 4542 Külföldi szállítók	
Osszeg:	4 500 000
3. T 161 Befelezetlen beruházások	
K 465 VPOP	
Osszeg:	500 000

	T 368 Különféle egyéb követelések	
	K 465 VPOP	
4.	Osszeg:	1 200 000
	T 4542 Külföldi szállítók	
	K 384 Elszámolási betét	
	Osszeg:	4 500 000
	T 465 VPOP	
	K 384 Elszámolási betét	
	Osszeg:	1 700 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 368 Különféle egyéb követelések	
	Osszeg:	1 200 000
	T 142 Egyéb járművek	
	K 161 Befejezettlen beruházások	
	Osszeg:	5 000 000
5.	T 352 Beruházásokra adott előlegek	
	K 384 Elszámolási betét	
	Osszeg:	6 400 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa	
	K 384 Elszámolási betét	
	Osszeg:	1 280 000
6.	T 325 Követelések kapcsoló vállalkozással szemben (leányvállalat)	
	K 981 Társaságba bevitt eszközök létesítő okiratban meghatározott értéke	
	Osszeg:	3 000 000
	T 881 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke	
	K 131 Termelőgépek, berendezések, szerződések, gyártóeszközök	
	Osszeg:	3 500 000
	T 1391 Termelőgépek értékcsokkjenése	
	K 881 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke	
	Osszeg:	700 000
	T 368 Különféle egyéb követelések	
	K 467 Fizetendő áfa	
	Osszeg:	600 000
	T 881 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke	
	K 368 Különféle egyéb követelések	
	Osszeg:	600 000
7.	T 161 Befejezettlen beruházások	
	K 4551 Beruházási szállítók	
	Osszeg:	4 000 000

		T 466 Előzetesen felszámított áfa	800 000
		Osszeg:	800 000
		T 4551 Beruházási szállítók	4 000 000
		Osszeg:	4 000 000
		T 4551 Beruházási szállítók	800 000
		K 352 Beruházásokra adott előlegek	800 000
		Osszeg:	800 000
		T 861 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke	800 000
		K 131 Műszaki berendezések, gépek, felszerelések	800 000
		Osszeg:	800 000
		T 1193 Műszaki berendezések, gépek, felszerelések értékesítkénekése	6 000 000
		K 861 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke	6 000 000
		Osszeg:	1 800 000
		T 311 Vevők	1 800 000
		K 961 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	4 000 000
		Osszeg:	4 000 000
		T 311 Vevők	4 000 000
		K 467 Fizetendő áfa	800 000
		Osszeg:	800 000
9.	T 171 Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban (kapcsolt vállalat)		
	K 325 Követelések kapcsolt vállalkozással szemben		
	Osszeg:		3 000 000
10.	T 161 Befelezetenlen beruházások		
	K 4551 Beruházási szállítók		
	Osszeg:		6 000 000
	T 466 Előzetesen felszámított áfa		
	K 4551 Beruházási szállítók		
	Osszeg:		1 200 000
	T 4551 Beruházási szállítók		
	K 352 Beruházásokra adott előlegek		
	Osszeg:		2 400 000
	T 4551 Beruházási szállítók		
	K 466 Előzetesen felszámított áfa		
	Osszeg:		480 000
	T 123 Épületek, épületek, tulajdoni hányadok		
	K 161 Befelezetenlen beruházások		
	Osszeg:		10 000 000

+ÉCS.

T 571 Terv szerinti értécsökkkenési leírás**K 1293** Épületek értécsökkkenése

Összeg:

80 000

Elszámolandó értécsökkkenés 10 000 E Ft – 2 000 E Ft = 8 000 E Ft.

8 000 E Ft/50 év = 160 E Ft/év, 6 hónapra = 160/2 = 80 E Ft

T 571 Terv szerinti értécsökkkenési leírás**K 1492** Egyéb járművek értécsökkkenése

Összeg:

634 000

Elszámolandó értécsökkkenés: 5 000 E Ft – 2 080 E Ft = 2 920 E Ft/4 év = 730 E Ft/év.

Naponta 730/365 = 2 E Ft.

Aktiválás:

Február 17. Hátralévő napok száma = 365 – (31 – 17) = 317 nap · 2 E Ft = 634 E Ft.

48. példa

a)

1. szeptember 1.

Az importált tehergépkocsi vételárának átszámítása: 15 000 EUR · 250 Ft/EUR = 3 750 E Ft. (Átlagárfolyam: pénzintézeti árfolyam 09. 02-án: $(248 + 252)/2 = 250$ Ft/EUR)

Ezen értéket a befeljezetlen beruházások számlára kell rávezetni, hiszen a számviteli törvény szerint minden tárgyi eszköz, mielőtt üzembbe helyezik, a befeljezetlen beruházások számlán kerül nyilvántartásra, ezen kívül még valószínűsíthetőek további tételek (ráfordítások), amelyek a beruházás értékét növelik.

T 161 Befeljezetlen beruházások**K 4542** Külföldi szállítók

Import tehergépkocsi vételára

3 750 000

2. szeptember 1.:

Befektetési céllal vásárolt kincstárjegyet. Elő lépésként a vételárban felszámított időarányos kamatot kell kiszámolni. Az utolsó kamatfizetéstől eltelt időszak 4 hónap, ezért a vételárban lévő kamat összege:

$$10\,000 \cdot 0,12/12 \cdot 4 = 400 \text{ Ft részvényenként.}$$

5 100 E Ft/500 db = 10 200 Ft/db vételár, ami annyit jelent, hogy részvényenként a kamattól megfizetett vételár 200 Ft-tal volt alacsonyabb, mint a névérték. (Ez potenciális nyereség, de csak eladáskor vagy beváltáskor realizálható.)

Az értékpapír teljes hátralévő futamidéjére el kell határozni a keletkezett nyereséget, mert a társaság befektetési és nem forgatási céllal vette, ami szerint várhatóan a futamidő végéig megtartja az értékpapírt.

Lejárat: 2005. május 1., hátralévő időszak: 48 – 28 hónap = 20 hónap.

$500 \text{ db} \cdot 200 \text{ Ft/db} = 100 \text{ E Ft}$ nyereség 20 hónapra számítva: 5 000 Ft/hónap

A befektetett pénzügyi eszközök bekerülési értéke a **kamatból megítézt** értéken kerül nyilvántartásba: Fizetett ellenérték – időarányos kamat = $5 \text{ 100 E Ft} - (400 \cdot 500) 200 \text{ E Ft} = 4 \text{ 900 E Ft}$ lesz az értékpapírok bekerülési értéke.

A vételárban elismert kamatot a 973. befektetett pénzügyi eszközök kamata számlán kell (T oldalon, **kvázi fizetett kamatként**) nyilvántartásba venni. Minderre azért van szükség, mert a későbbiekben ugyanerre a számlára kerül a kapott kamat is.

T 18 Hitelevizsonty megtestesítő értékpapírok

K 384 Elszámolási betétszámla

T 973 Befektetett pénzügyi eszközök kamata

K 384 Elszámolási betétszámla
 Értékpapír kamattartalma 200 000

Evvégén: (Ennek megoldása a b) feladatrészen található)

– El kell határolni a járó kamat időarányos részét.

– A névérték és a bekerülési érték közötti különbség időarányos részét is el kell határolni.

3. Szeptember 8.: A vám növelni fogja a tárgyi eszköz bekerülési értékét.

A VPÖP (Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága) által kivett afa a jelenleg hatályos áfatv. (1992. évi LXXIV. tv.) 27 § szerint: Az adó alapja termékimportnál a termék jogszabály szerint megállapított vámértéke, amelyet a következő tételek növelnek: a) a termékimporthoz kapcsolódóan kivett vámok, adók, illetékek és más kötelező jellegű befizetések, kivéve magát az áfat.

Ezek alapján a vámhatóság által megállapított vámérték 15 000 EUR $\cdot 250 \text{ Ft/EUR} = 3 \text{ 750 E Ft}$, amit növelve a kötelező jellegű befizetéssel (vám) megkapjuk, hogy az importáfa alapja: $3 \text{ 750 E Ft} + 400 \text{ E Ft} = 4 \text{ 150 E Ft}$.

Importáfa: $4 \text{ 150 E Ft} \cdot 20\% = 830 \text{ 000 Ft}$.

T 161 Befejezettlen beruházások

K 4651 Vámköltségek és egyéb vámterhek elszámolási számla
 Vámpótlék összege 400 000

T 368 Külföldre egyeb követelések

K 4652 Importbeszerzés után fizetendő afa elszámolási számla
 Importáfa 830 000

4. Szeptember 12.

(Figyelemfelhívás: Talán nem árt hangsúlyozni, hogy a kapott és adott előleg számviteli elszámolása különbözik: az adott előleget nettó értéken, míg a kapottat bruttó értéken kell a könyvekben nyilvántartani.)

Jelen esetben egy beruházásra adott előleg elszámolásáról van szó. Mivel 7 000 E Ft-ot utalnak át, ezért ez tekintendő bruttó összegnek:

Nettó: 5 833 E Ft + 20% (1 167 E Ft) áfa.

Ennek a pénzáradásnak a kisértő irata egy számla, amit a pénz befogadójának kell kiállítani, és ez szolgál az áfa nyilvántartásba vételének alapjául.

T 352 Beruházásokra adott előlegek

K 384 Elszámolási betétszámla

Beruházásokra adott előleg nettó része

5 833 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 384 Elszámolási betétszámla

Beruházásokra adott előleg áfa

1 167 000

5. Szeptember 18.

Áportatadás, amellyel a „V” Nyrt. a cégbíróóság bejegyzése után részesedést fog szerezni egy másik társaságban.

Az átadott eszköz nettó értéke = 500 E Ft · (1–0,2) = 400 E Ft. A társasági szerződés szerinti érték 420 E Ft (ez fogja az áfa alapját is képezni!)

T 331 Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben

K 981 Társaságba bevitt eszközök létesítő okiratban meghatározott értéke

Áportált eszköz társasági szerz. szerinti értéke

420 000

T 881 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke

K 141 Üzemi (üzleti) gépek, berendezések, felszerelések

Az áportált eszköz bruttó értéke

500 000

T 149 Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékesítkése

K 881 Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Az áportált eszköz eddigi értékesítkése

100 000

T 368 Különféle egyéb követelések

K 467 Fizetendő áfa

Az áport áfa (420 E Ft · 20%) =

84 000

Ezen gazdasági eseménynek közvetlen következménye a 9. gazdasági esemény, amelyben a cégbíróóság bejegyezte a „V” Nyrt.-t a tulajdonosok közé. (Bizonyos esetekben a cégbíróóság elutasíthatja ezt a bejegyzést.)

6. Szeptember 20.

A külföldi szállítóval valamint a VPOP-val szembeni kötelezettséget kell rendezni.

VPOP = 400 E Ft (vám pótlék) + 830 000 (áfa) = 1 230 000 Ft.

A külföldi szállítót szeptember 20-án a számlavezető pénzügyi eladási árfolyamán egyenlíti ki a társaság, mert nem rendelkezik devizaszámlával, ezért a **pénzügyi eladástól**

kell adott napon vásárolnia!

15 000 EUR · 256 Ft/EUR (eladási árfolyam 09. 20-án) = 3 840 000 Ft

Árfolyamvesztés = (256 – 250) · 15 000 EUR = 90 000 Ft.

T 4542 Külföldi szállítók

K 384 Elszámolási betétszámla

A szállítónak kifizetett összeg

3 840 000

T 161 Befeztetlen beruházások

K 4542 Külföldi szállítók

Árfolyamvesztesség elszámolása

90 000

Ameddig nem kerül aktiválásra a tárgyi eszköz, addig az árfolyamvesztésegeket és nyereségeket a beszerzési ár módosításaként kell elkönyvelni. Üzembe helyezés után pedig a pénzügyi műveletek közé kell elszámolni.

T 4651 Vámköltségek és egyéb vámterhek elszámolási számla

K 384 Elszámolási betétszámla

Vámpótlék

400 000

T 4652 Importbeszerzés után fizetendő áfa elszámolási számla

K 384 Elszámolási betétszámla

Importáfa

830 000

Kapcsolódó tétel:

Azon a napon, amikor a társaság kifizeti a vámhatóságnak az importátát, a különféle egyéb követelésekről levonásba helyezheti, ezt egy egyszerű átvezetéssel teszik meg.

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 368 Különféle egyéb követelések

Importáfa levonásba helyezése

830 000

7. Október 1.

Mivel kikerül a tárgyi eszköz az állományból, ezért október 1-jéig el kell számolni a tárgyévi terv szerinti értékcsokként:

Kiszámítás: $2\,000\text{ E Ft} \cdot 0,3/12 \cdot 9 = 450\text{ E Ft}$

T 571 Terv szerinti értékcsokkénti leírás

K 1491 Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsokkéntése

Terv szerinti értékcsokkéntes elszámolása

450 000

Az eszközök térítésmentes átadása rendkívüli tételnek minősül, ezért a rendkívüli eredményt fogja érinteni.

A gép elhasználódása 30%-os, mert pont 1 éves.

Értékcsokkéntes = $2\,000\text{ E Ft} \cdot 30\% = 600\text{ E Ft}$.

T 8891 Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke

K 141 Üzemi (üzleti) gépek, berendezések, felszerelések

Bruító érték kivzetése

2 000 000

T 1491 Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsokkéntése

K 8891 Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Elszámolt értékcsokkéntes kivzetése

600 000

Kapcsolódó áfa: Az átadott nettó érték alapján 20% fizetendő áfa terheli „V” Nyrt.-t, amit áthárított, majd elengedett.

T 368 Külföntele egyéb követelések

K 467 Fizetendő áfa

T 889 Egyéb vagyonszőkkekénsssl járó rendkívüli ráfordítások

K 368 Külföntele egyéb követelések

Tértés nélküli átadás áfa (1 400 E Ft · 20%) 280 000

8. Október 6.

A kötelezettségek nyilvántartásba vétele után, amennyiben lehetséges, kompenzálni kell (össze kell vezetni egymással szemben) az adott előleget és a keletkezett kötelezettséget.

T 161 Befelezetlen beruházások

K 451 Beruházási szállítók

Az első részszámla nettó összege

3 000 000

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 451 Beruházási szállítók

A részszámlához kapcsolódó áfa

600 000

T 451 Beruházási szállítók

K 352 Beruházásokra adott előlegek

Az adott előleg kompenzálása

3 000 000

T 451 Beruházási szállítók

K 466 Előzetesen felszámított áfa

Az áfa rendezése

600 000

9. Október 18.

A cégbíróság bejegyzésétől kezdődően a „V” Nyrt. kultagjává vált „B” Bt.-nek. Ha nem jegyzi be a cégbíróság a tulajdonszerzést, akkor lehetőség szerint az eredeti állapotot kell helyreállítani.

T 171 Tartós részesedés kapcsoló vállalkozásban

K 331 Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben

Cégbírósági bejegyzés

420 000

10. Október 20.

Előként az időarányos terv szerinti értékesítékkénst kell elszámolni:

A feladat szerint a tárgyévben a bruttó érték 5%-át teszi ki, hiszen az elhasználadási fokok között emnyi a különbség.

5 000 E Ft 5%-a = 250 E Ft

T 571 Terv szerinti értékesítékkénési leírás

K 1391 Termelőgépek értékesítékkénése

Terv szerinti értékesítékkénés elszámolása

250 000

Anyagmozgató berendezés értékesítése:

Az értékesített berendezés eddig elszámolt értékcsokkjának összege: 5 000 E Ft · 20% = 1 000 E Ft.

T 861 Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke
K 131 Termelőgépek, berendezések, szerszámok, gyártóeszközök
 Bruttó érték kivételése
T 1391 Termelőgépek értékcsokkjának

K 861 Értékesített immat. javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke
 Értékcsokkjának kivételése
T 311 Vevők

K 961 Értékesített immat. javak, tárgyi eszközök bevétele
 Eladási ár
T 311 Vevők
K 467 Fizetendő áfa
 Eladási ár áfa

11. Október 31.

Az elkezdődött beruházás befejeződik, még ugyanezen a napon üzembe helyezik. A végzsmla összege magában foglalja az eddig kibocsátott részzsmlákat (jelen esetben csak 1 részzsmla volt), ezért a már kiszsmlázott összeget le kell vonni, mert nem jelenik meg mint tényleges tartozás!

T 161 Befelezeten beruházások
K 4551 Beruházási szállítók
 Végzsmla (12 000 E Ft – 3 000 E Ft) =
T 466 Előzetesen felszámított áfa
K 4551 Beruházási szállítók

Végzsmla áfa
 A beruházási előleg elszámolása:
T 4551 Beruházási szállítók
K 352 Beruházásra adott előlegek

T 4551 Beruházási szállítók
K 466 Előzetesen felszámított áfa
 Előleg elszámolása (5 833 E Ft – 3 000 E Ft)
T 4551 Beruházási szállítók

K 384 Elszámolási betétszsmla
 Kötellezettség kiegyenlítése
T 4551 Beruházási szállítók

7 400 400

567 000

2 833 000

1 800 000

9 000 000

840 000

4 200 000

1 000 000

5 000 000

T 123 Épületek, épületterészek, tulajdoni hányadok

K 161 Befejezettlen beruházások

Beruházás üzembe helyezése

12 000 000

Tehergépkocsi üzembe helyezése

T 132 Termelésben közvetlenül részt vevő gépjárművek

K 161 Befejezettlen beruházások

$(3\,750\text{ E} + 400\text{ E} + 90\text{ E}) =$

4 240 000

b)

December 31.

December 31-én a két meglevő tárgyi eszközre kell elszámolni terv szerinti értékcso-k-
kenést, valamint a befektetett pénzügyi eszközök között lévő értékpapírra elszámolni a
kamatot és a vásárláskori nyereséget!

Befektetett értékpapír:

Időarányos kamat:

4 hónap

$5\,000\text{ E Ft} \cdot 12\%/12\text{ hónap} \cdot 4\text{ hónap} = 200\,000\text{ Ft}$

T 391 Bevételek aktív időbeli elhatárolása

K 973 Befektetett pénzügyi eszközök kamata

Időarányos kamat elhatárolása

200 000

A névérték és a bekerülési érték közötti különbség időarányos részesének elszámolása. A
vásárláskor ezen különbség (lásd 2. pont!) 100 ezer forint volt. A lejáratig akkor 20 hó-
nap volt hátra, tehát havonta 5 E Ft-ot lehet elszámolni.

December 31-ig eltelt időszak: 4 hónap

$100\text{ E Ft}/20\text{ hónap} \cdot 4\text{ hónap} = 20\,000\text{ Ft}$

T 391 Bevételek aktív időbeli elhatárolása

K 975 Pénzügyi műveletek egyéb bevételei

Időarányos nyereség

20 000

Terv szerinti értékcso-kkenés

Szerelődcsarnok:

$(12\,000\text{ E} - 0\text{ E})/(25\text{ év} \cdot 12\text{ hónap}) \cdot 2\text{ hónap} = 80\text{ E Ft}$

T 571 Terv szerinti értékcso-kkenési leírás

K 1293 Ingatlanok terv szerinti értékcso-kkenése

Ingatlan értékcso-kkenése 2003-ban

80 000

Tehergépkocsi

$(4\,240\text{ E} - 640\text{ E})/(5 \cdot 12) \cdot 2 = 120\text{ E Ft}$

T 571 Terv szerinti értékcsoökkentési leírás

K 1392 Műszaki berendezések értékcsoökkentése

Tehergépkocsi értékcsoökkentése 2003-ban

120 000

Az alábbi táblázatban szemléletesen bemutatásra kerülnek az egyes gazdasági események hatásai a mérleg eszközöire és forrásaira.

Adatok E Ft-ban:

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Tárgyi eszközök:	$- 500 + 100 - 450$ $- 2\ 000 + 600 - 250$ $- 5\ 000 + 1\ 000$ $+ 16\ 240 - 80 - 120$ $= 9\ 540$	Eredmény	$- 200 + 420 - 500$ $+ 100 - 2\ 000 - 450$ $+ 600 - 280 - 250$ $- 5\ 000 + 1\ 000$ $+ 4\ 200 + 200 + 20$ $- 80 - 120 =$ $- 2\ 340$
Befelejeztelen beruházások:	$+ 3\ 750 + 400 + 90$ $+ 3\ 000 + 9\ 000$ $- 16\ 240 = 0$	Szállítók	$+ 3\ 750 - 3\ 840$ $+ 90 + 3\ 000 + 600$ $- 3\ 000 - 600$ $+ 9\ 000 + 1\ 800$ $- 2\ 833 - 567$ $- 7\ 400 = 0$
Befektetett pénz- ügyi eszközök:	$+ 4\ 900 + 420 = 5\ 320$	Költségvetési kötelezettségek	$+ 400 + 830 + 84$ $- 400 - 830 + 280$ $+ 840 = 1\ 204$
Vevőkövetelések	$+ 4\ 200 + 840 = 5\ 040$		
Követelések kap- csolt váll. szem- ben	$+ 420 - 420 = 0$		
Adott előlegek	$+ 5\ 833 - 3\ 000$ $- 2\ 833 = 0$		
Egyéb követelése- sek	$+ 830 + 1\ 167 + 84$ $+ 280 - 280 + 600$ $- 600 + 1800 = 3\ 881$		
Pénzeszközök	$- 4\ 900 - 200 - 5\ 833$ $- 1\ 167 - 3\ 840 - 830$ $- 400 - 567 - 7\ 400 =$ $- 25\ 137$		
Aktív időbeli elhatárolások	$200 + 20 = 220$		
Változás összesen	$- 1\ 136$	Vált összesen	$- 1\ 136$

FORGÓESZKÖZÖK

Készletek

1. példa

a) Éves átlagos beszerzési ár esetén:

Évi átlagos beszerzési ár (súlyozott számtani átlag)

$$\frac{20 \text{ db} \cdot 60 \text{ Ft/db} + 50 \cdot 62 + 70 \cdot 63 + 60 \cdot 64}{20 + 50 + 70 + 60 (\text{db})} = \frac{12\,550}{200} = 62,75 \text{ Ft/db}$$

Éves felhasználás:

$$180 \text{ db} \cdot 62,75 \text{ Ft/db} = 11\,295 \text{ Ft}$$

Záró készlet:

$$20 \text{ db} \cdot 62,75 = 1\,255 \text{ Ft}$$

b) Csúsztatott átlagár esetén:

Átlagár az I. felhasználásig

$$\frac{20 \cdot 60 + 50 \cdot 62 + 70 \cdot 63}{8\,710} = \frac{140}{140} = 62,21 \text{ Ft/db}$$

I. fél évi felhasználás = $100 \text{ db} \cdot 62,21 \text{ Ft/db} = 6\,221 \text{ Ft}$

Átlagár a második felhasználásig:

$$\frac{40 \cdot 62,21 + 60 \cdot 64}{6\,328,4} = \frac{100}{100} = 63,28 \text{ Ft/db}$$

II. fél évi felhasználás:

$$80 \cdot 63,28 = 5\,062 \text{ Ft}$$

Éves felhasználás:

$$6\,221 + 5\,062 = 11\,283 \text{ Ft}$$

Zárókészlet:

$$20 \cdot 63,28 = 1\,266 \text{ Ft}$$

c) FIFO-módszer szerint

I. fél évi felhasználás:

$$20 \cdot 60 + 50 \cdot 62 + 30 \cdot 63 = 6\,190 \text{ Ft}$$

II. fél évi felhasználás:

$$40 \cdot 63 + 40 \cdot 64 = 5\,080 \text{ Ft}$$

Éves felhasználás:

$$6\,190 + 5\,080 = 11\,270 \text{ Ft}$$

Záró készlet:

$$20 \cdot 64 = 1\,280 \text{ Ft}$$

8. példa

a) Csak mennyiségi nyilvántartás esetén, beszerzési áron:

I. Nyitó készlet átvezetése:

T 511 Anyagköltség

K 21 Anyagok

90 000 Ft

90 000 Ft

2. Beszerzés:

T 511 Anyagköltség 2 160 000 Ft
T 466 Előzetesen felsz. áfa 432 000 Ft
K 454 Szállítók 2 592 000 Ft

3. Felhasználás nem könyvelendő (minden készlet rajta van az anyagköltségszámán)

Év végi korrekció záró készlettel:

T 21 Anyagok 450 000 Ft
K 511 Anyagköltség 450 000 Ft

Mellékszámítás:

nyitó készlet 90 000 Ft (100 kg · 900 Ft/kg)
+ beszerzés 2 160 000 Ft (2400 kg · 900 Ft/kg)
– felhasználás 1 800 000 Ft (2000 kg · 900 Ft/kg)
Záró készlet 450 000 Ft

Megjegyzés: ha a nyitó készlet nem kerül átvezetésre, nem a záró készlettel, hanem az állományváltozással kell korrigálni!

$$\Delta V = Z - N_y = 4\,500 - 90\,000 = 360\,000 \text{ Ft}$$

b) Mennyiségi és értéknylvántartás esetén, beszerzési áron:

1. Beszerzés:

T 21 Anyagok 2 160 000 Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa 432 000 Ft
K 54 Szállítók 2 592 000 Ft

2. Felhasználás:

T 511 Anyagköltség 1 800 000 Ft
K 21 Anyagok 1 800 000 Ft

21 Anyagok

Ny	90 000	1 800 000
	2 160 000	
ZK: 450 000		

c) Mennyiségi és értéknylvántartás esetén, elszámolóáron:

1. Beszerzés:

elszámolóáron

T 21 Anyagok 2 400 000 Ft
K 228 Anyag-árkülönbözlet 2 400 000 Ft

számlázott áron

T 228 Anyagok árkülönbözete 2 160 000 Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa 432 000 Ft
K 454 Szállítók 2 592 000 Ft

2. Felhasználás (elszámolóáron)

T 511 Anyagköltség

2 000 000 Ft

K 21 Anyagok

2 000 000 Ft

3. Felhasználásra jutó anyag-árkülönbözlet:

T 228 Anyag-árkülönbözlet

200 000 Ft

K 511 Anyagköltség

200 000 Ft

Mellékszámítás:

21 Anyagok	
Ny	100 000
	2 400 000
E: 2 500 000	

228 Anyagok árkülönbözlete	
Ny	2 160 000
	10 000
2 400 000	
KE: 250 000	

$$\text{Árkülönbözlet \%} = \frac{250\,000}{2\,500\,000} = -10\%$$

Felhasználásra jutó árkülönbözlet = 2 000 000 · 10% = 200 000

Az árkülönbözlet számlának K egyenlege van, ezért csökkentettük az anyagköltséget a felhasználásra jutó hányaddal.

Záró készlet:

21 Anyagok	
Ny	10 000
	2 000 000
ZE: 500 000	
450 000 Ft	
228 Anyagok árkülönbözlete	
Ny	2 160 000
	200 000
ZE: K 50 000	
	2 400 000

9. példa

a) mennyiségi és értéki nyilvántartás esetén, beszerzési árat alkalmazva

A nyitó egyenleg – 95 000 Ft – felvezetése után

1. Beszerzés beszerzési áron (3 000 kg)

T 21–22 Anyagok

2 850 000 Ft

T 466 Előzetesen felsz. áfa

570 000 Ft

K 454 Belföldi szállítók

3 420 000 Ft

2. Felhasználás (2 500 kg)

T 511 Anyagköltség

2 375 000 Ft

K 21–22 Anyagok

2 375 000 Ft

3. Ertekesítés (10 kg)

– eladási áron

T 381 Pénztár

K 91 Beföldi ért. nettó árbevétele

– Áfa kiemelése

T 91 Belf. ért. nettó árbev.

K 467 Fizetendő áfa

– készlet kivezetése könyv szerint

T 814 ELÁBÉ

K 21-22 Anyagok

9 500 Ft

3. Káresemény (200 kg)

– készlet kivezetése

T 866 Készletek értékesítése

190 000 Ft

K 21-22 Anyagok

190 000 Ft

– Biztosító térítése

T 384 Elszámolási betét

180 000 Ft

K 963 Egyéb bevételek

180 000 Ft

5. Ertekesítés 390 kg (950 Ft/kg – 900 Ft/kg) = 19 500 Ft

T 866 Készletek értékesítése

19 500 Ft

K 229 Anyagok értékesítése

19 500 Ft

(Megjegyzés: a záró készlet mennyisége 390 kg, a könyv szerinti érték kilogrammonként 50 Ft-tal magasabb a piaci értéknél.)

21-22

Anyagok

1.	Ny	2 850 000	4.	190 000
3.		95 000	3.	9 500
2.		2 375 000	2.	2 375 000

ZE: 370 500

Az anyagkészlet mérlegértéke: 370 500 – 19 500 (229. számla E) = 351 000 Ft

b) mennyiségi és értéki nyilvántartás esetén, elszámolár mellett

Nyitó egyenleg:

T 21-22 Anyagok (elszámoláson)

100 000 Ft

K 228 Anyagok árkülönbözete

5 000 Ft

1. Beszerzés

– elszámoláson

T 21-22 Anyagok

3 000 000 Ft

K 228 Anyagok árkülönbözete

3 000 000 Ft

– beszerzési áron

T 228 Anyagok árkülönbözete

T 466 Előz. felsz. áfa

K 454 Belf. Szállítók

2. Felhasználás

– elszámolóáron

T 511 Anyagköltség

K 21–22 Anyagok

Felhasználásra jutó árkülönbözet % = $155\,000 : 3\,100\,000 = 5\%$

2 500 000 Ft
2 500 000 Ft

228	Anyagár különbözete	21–22	Anyagok
1.	2 850 000	NY	100 000
1.	3 000 000	1.	3 000 000
	5 000		

KE: 155 000

Felhasználásra jutó árkülönbözet $2\,500\,000 \cdot 0,05 = 125\,000$ Ft

T 228 Anyagár különbözete

K 511 Anyagköltség

125 000 Ft

3. Értékesítés

– eladási áron

T 381 Pénztár

K 91 Belf. ért. nettó ár.

– áfa kiemelése

T 91 Belf. ért. nettó ár.

K 467 Fizetendő áfa

– készlet kivétel elszámolóáron

T 814 ELABÉ

K 21–22 Anyagok

– értékesítésre jutó árkülönbözet = $10\,000 \cdot 0,05 = 500$ Ft

T 228 Anyagár különbözete

500 Ft

K 814 ELABÉ

(az árkülönbözet %-a már kiszámításra került a felhasználás kapcsán)

4. Káresemény

– készlet kivételése elsz. áron

T 866 Készletek értékesítése

K 21–22 Anyagok

200 000 Ft
200 000 Ft

– kárra jutó árkülönbözlet = 200 000 Ft · 0,05 = 10 000 Ft

T 228 Anyagár különbözlet

K 866 Készlet, értékesz.

5. Értékesítés

T 866 Készlet, értékvesztés

K 229 Anyagok értékvesztés

(kiszámlálása az előbbi a) szerint)

A záró készlet értékét beszerzési áron a 21–221., a 229. és a 228. számla összevont egyenlege adja.

228	Anyagár különbözlet	21–22	Anyagok
1.	2 850 000	Ny	100 000
2.	125 000	1.	3 000 000
3.	500	2.	2 500 000
4.	10 000	3.	200 000
	KE: 19 500	4.	10 000
			E: 390 000

Tehát a mérlegérték: 21–221

228	K	19 500
229	K	19 500
		351 000

10. példa

a) csak mennyiségi nyilvántartás

Gazdasági esemény megnevezése	Tartozik	Követel	Összege Ft
1. Beszerzés (számlázott áron)	511	454	408 000
2. Fuvardíj	511	454	20 000
3. Visszaküldés számlázott áron	454	511	8 000
4. Árengedmény	454	511	10 000
5. Év végi korrekció	21	511	164 000

Mellékszámítás:

Beszerzés
Fuvardíj
Visszaküldés
Engedmény

$$\frac{410\,000}{5\,000} = 82 \text{ Ft/kg}$$

1 kg anyag beszerzési ára:

410 000 Ft (5 000 kg anyag beszerzési áron)

Felhasználás: – 246 000 Ft (3 000 kg)
Záró készlet: 164 000 Ft

b/1) mennyiségi és értéknylilvántartás, beszerzési ár esetén

Gazdasági esemény megnevezése	Számola		Összeg Ft
	T	K	
1. Beszerzés (számlázott áron)	21	454	408 000
2. Fuvardíj	21	454	20 000
3. Visszaküldés	454	21	8 000
Számlázott ár			
4. Árengedmény a számlázott árból	454	466	1 600
5. Felhasználás	511	21	246 000

5 000 kg anyag beszerzési ára 410 000 Ft, a 3/5 részét (3 000 kg-ot) felhasználták:
= 246 000 Ft

b/2) Mennyiségi és értéknylilvántartás elszámolóár esetén (fuvardíj nem része az elszámolóárnak)

Gazdasági esemény megnevezése	Számola		Összeg Ft
	T	K	
1. Beszerzés	21	228	459 000
– elszámolóár	228	454	408 000
– számlázott áron			
2. Fuvardíj	219	454	20 000
3. Visszaküldés	228	21	9 000
– elszámolóár	454	228	8 000
– számlázott áron			
4. Árengedmény a számlázott árból	454	228	10 000
5. Felhasználás (elszámolóár) (3 000 · 90)	511	211	270 000
6. Felhasználásra jutó árkülönbözlet	228	511	36 000
7. Felhasználásra jutó fuvardíj	511	219	12 000

c) Mindegyik módszerrel kiszámítjuk a záró készlet és az anyagköltség értékét, ez egyben ellenőrzés is a könyvelés helyességére.

a) esetben

211 Alapanyag		5.	164 000	
				TE = 164 000
511 Anyagköltség		1.	408 000	
		2.	20 000	
		3.	8 000	
		4.	10 000	
		5.	164 000	TE = 246 000

Záró készlet beszerzési áron: 164 000 Ft
Anyagköltség tényleges: 246 000 Ft

b/1) esetben

211 Alapanyag		1.	408 000	
		2.	20 000	
		3.	8 000	
		4.	10 000	
		5.	246 000	TE = 164 000

Záró készlet beszerzési áron: 164 000 Ft
Tényleges anyagköltség 246 000 Ft

b/2) esetben

211 Alapanyag		1.	459 000	
		5.	270 000	
		3.	9 000	TE = 180 000
228 Alapanyag árkül.		1.	408 000	
		3.	9 000	
		4.	36 000	KE = 24 000
		6.	36 000	

511 Anyagköltség		5.	270 000	
		6.	12 000	TE = 246 000
		2.	20 000	
		7.	12 000	TE = 8 000

Záró készlet beszerzési áron: 164 000 Ft
(180 000 – 24 000 + 8 000)
Tényleges anyagköltség: 246 000 Ft

11. példa

Gazdasági esemény	Számola		Összeg (Ft)
	T	K	
1. Alapanyag-beszerzés	21	454	492 000
áfa	466	454	98 400
2. Segédanyag-beszerzés	22	454	36 000
áfa	466	454	7 200
3. Alapanyag-felhasználás	511	21	401 000
4. Segédanyag-felhasználás	511	22	37 716
5. Segédanyag-beszerzés	22	454	16 000
áfa	466	454	3 200
6. Segédanyag-felhasználás	511	22	26 571

Mellékkszámítások

1. Alapanyag-beszerzés 600 kg · 820 Ft/kg = 492 000 Ft

2. Segédanyag-beszerzés 400 db · 90 Ft/kg = 36 000 Ft

3. Alapanyag-felhasználás (FIFO):

$$\text{NY készlet beszerzési ára} = \frac{360\,000}{450\,\text{kg}} = 800\,\text{Ft/kg}$$

Felhasználás: 450 kg · 800 Ft/kg + 50 kg · 820 Ft/kg = 401 000 Ft

4. Segédanyag-felhasználás (átlagos beszerzési áron):

$$\text{Átlagár} = \frac{300\,\text{db} \cdot 100\,\text{Ft/db} + 400\,\text{db} \cdot 90\,\text{Ft/db}}{700\,\text{db}} = 94,29\,\text{Ft/db}$$

Felhasználás: 400 db · 94,29 Ft/db = 37 716 Ft

5. Segédanyag-beszerzés:

$$200\,\text{db} \cdot 80\,\text{Ft/db} = 16\,000\,\text{Ft}$$

6. Segédanyag-felhasználás:

$$\text{Átlagár} = \frac{300\,\text{db} \cdot 94,29\,\text{Ft/db} + 200\,\text{db} \cdot 80\,\text{Ft/db}}{500\,\text{db}} = 88,57\,\text{Ft/db}$$

Felhasználás: 300 db · 88,57 Ft/db = 26 571 Ft

16. példa

1. Beszerzés

T 21–22 Anyagok

2 490 000 Ft

K 454 Külföldi szállítók 2 490 000 Ft

(Megjegyzés: az euró átlagárfolyama 249 Ft/EUR)

2. Vámköltség és illeték

T 21–22 Anyagok

K 465 VPOP

3. Import áfa

T 368 Egyéb követelések

K 465 VPOP

618 000 Ft
618 000 Ft

600 000 Ft
600 000 Ft

(Megjegyzés: az importáfa alapja: vételi ár + vámteher + illeték, az importbeszerzés áfája csak a VPOP felé megfizetett tartozás után válik levonhatóvá.)

17. példa

1. Beszerzés (fogyasztoi áron):

T 264 Árú eladási áron

K 265 Árú ártés

Beszerzési áron:

T 265 Árú ártés

T 466 Előzetesen felszámított áfa

K 454 Szállítók

2. Ertékesítés (fogyasztoi áron):

T 381 Pénztár

K 91 Ertékesítés nettó árbevétele

Áfa kiemelés:

T 91 Ert. nettó árbevétele

K 467 Fizetendő áfa

 $(15\ 000 \cdot 0,1667 \text{ vagy } 15\ 000 : 1,2 = 2\ 500)$

Készletcsökkedés (fogyasztoi áron):

T 814 ELÁBE

K 264 Árú eladási áron

Ertékesítésre jutó ártés:

T 265 Árú ártés

K 814 ELÁBE

5 250 Ft
5 250 Ft

15 000 Ft
15 000 Ft

$$\text{Ertékesítésre jutó ártés} = \frac{10\ 500}{30\ 000} \cdot 15\ 000 = 5\ 250 \text{ Ft}$$

264 Árú eladási áron		265 Árú ártés	
E: 30 000		E: 10 500	
30 000		19 500	30 000

19. példa

a) beszerzési ár esetén:

1. Beszerzés számlázott áron:

T 261 Áruk beszerzési áron	19 600 Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa	3 920 Ft
K 454 Szállítók	23 520 Ft

2. Visszaküldés:

T 442 Szállítók	2 352 Ft
K 261 Áruk beszerzési áron	1 960 Ft
K 466 Előz. felszámított áfa	392 Ft

3. Értékesítés:

Arbevétel:

T 311 Beföldi követelések	15 000 Ft
K 91 Beföldi értékesítés árbevétele	15 000 Ft

Áfa:

T 311 Beföldi vevők	3 000 Ft
K 467 Fiz. áfa	3 000 Ft

Készletcsökkenés:

T 814 ELÁBE	11 760 Ft
K 261 Áruk beszerzési áron	11 760 Ft

A maradék készlet $19\,600 - 1\,960 = 17\,640$
 $2/3$ rész = $11\,760$ Ft

b) elszámolóár esetén:

1. Beszerzés (elszámolóáron):

T 262 Áruk elszámolóáron	20 000 Ft
K 263 Áruk árkülönbözete	20 000 Ft

Számlázott áron:

T 263 Áruk árkülönbözete	19 600 Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa	3 920 Ft
K 454 Szállítók	23 520 Ft

2. Visszaküldés:

Elszámolóáron:

T 263 Áruk árkülönbözete	2 000 Ft
K 262 Áruk elszámolóáron	2 000 Ft

Számított áron:		T 454 Szállítók	2 352 Ft
K 263 Árú árkülönbözete		K 466 Előzetesen felszámított áfa	1 960 Ft
3. Értékesítés:			392 Ft
Árbevétele:			
T 311 Beföldi követelések			18 000 Ft
K 91 Beföldi értékesítés árbevétele			15 000 Ft
K 467 Fizetendő áfa			3 000 Ft
Készletcsökkenés (elszámolóáron):			
T 814 ELÁBE			12 000 Ft
K 262 Árú elszámolóáron			12 000 Ft
Értékesítésre jutó árkülönbözete:			
T 263 Árú árkülönbözete			240 Ft
K 814 ELÁBE			240 Ft
$\left(\frac{360}{18\,000} \cdot 12\,000 = 240 \right)$			
21. példa			
1. Beszerzés (rekesz):			
Betétidijas áron:			
T 281 Göngyöleg			7 500 Ft
K 288 Göngyölegek árkülönbözete			7 500 Ft
Számított áron:			
T 288 Göngyölegek árkülönbözete			5 000 Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa			1 000 Ft
K 454 Szállítók			6 000 Ft
2. Értékesítés:			
Árbevétele:			
T 311 Beföldi követelések			7 200 Ft
K 91 Belf. értékesítés árbevétele			6 000 Ft
K 467 Fizetendő áfa			1 200 Ft
Készletcsökkenés (betétidijas áron):			
T 814 ELÁBE			6 000 Ft
K 281 Göngyöleg			6 000 Ft

Ertékesítésre jutó árkülönbözete:

T 288 Göngyöleg árkülönbözete

K 814 ELABÉ

2 000 Ft

2 000 Ft

3. Beszerzés (láda):

Számlázott áron:

T 282 Göngyöleg

10 000 Ft

T 466 Előzetesen felszámított áfa

2 000 Ft

K 454 Szállítók

12 000 Ft

4. Visszaküldés:

T 454 Szállítók

6 000 Ft

K 282 Göngyöleg

5 000 Ft

K 466 Előzetesen felszámított áfa

1 000 Ft

Követelések

28. példa

Exportértékesítés:

T 317 Külföldi vevők

1 240 E Ft

K 93 Export árbevétele

1 240 E Ft

(5 000 EUR · 248 Ft/EUR = 1 240 E Ft)

Pénzügyi teljesítés tárgyévvben:

T 386 Devizabétét

1 255 E Ft

K 317 Külföldi vevők

1 240 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevétele

15 E Ft

(5 000 EUR · 251 Ft/EUR = 1 255 E Ft)

A vevő mérlegértéke = 0

31. példa

1. „A” áru értékesítésének bevétel oldala: (5 000 · 10 · 200) = 10 000 E Ft

T 317 Külföldi vevők

10 000 E Ft

K 93 Exportértékesítés árbevétele

10 000 E Ft

2. „A” áru értékesítésének ráfordítás oldala: (5 000 · 1 500) = 7 500 E Ft

T 814 Eladott áruk beszerzési értéke

7 500 E Ft

K 261 Áruk beszerzési áron

7 500 E Ft

3. Adott árengedmény elszámolása:

T 93 Exportértékesítés árbevétele

1 000 E Ft

K 317 Külföldi vevők

1 000 E Ft

4. A vevő kifizetett tartozását, az rt. a devizát nem váltja át forintra:

$$(5\,000 \cdot 9 \cdot 196) = 8\,820 \text{ E Ft}$$

T 386 Deviza-betétszámla

8 820 E Ft

K 317 Külföldi vevők

8 820 E Ft

5. Az árfolyamvesztesség elszámolása: $(196 - 200) \cdot 5\,000 \cdot 9 = -180 \text{ E Ft}$

T 87 Pénzügyi műveletek ráfordítása

180 E Ft

K 317 Külföldi vevők

180 E Ft

6. „B” áru értékesítésének bevétele: $(2\,000 \cdot 20 \cdot 250) = 10\,000 \text{ E Ft}$

T 317 Külföldi vevők

10 000 E Ft

K 93 Exportértékesítés árbevétele

10 000 E Ft

7. „B” áru értékesítésének ráfordítás oldala: $(2\,000 \cdot 4\,500) = 9\,000 \text{ E Ft}$

T 814 Eladott áruk beszerzési értéke

9 000 E Ft

K 261 Áruk beszerzési áron

9 000 E Ft

8. A vevő kifizetett tartozását, az rt. a devizát nem váltja át forintra:

$$(2\,000 \cdot 20 \cdot 252) = 10\,080 \text{ E Ft}$$

T 386 Deviza-betétszámla

10 080 E Ft

K 317 Külföldi vevők

10 080 E Ft

9. Az árfolyamnyereség elszámolása: $(252 - 250) \cdot 2\,000 \cdot 20 = 80 \text{ E Ft}$

T 317 Külföldi vevők

80 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevétele

80 E Ft

Az értékesítés eredménye:

„B” termék 1 000 E Ft nyereség

„A” termék 180 E Ft árfolyamvesztesség

„B” termék 80 E Ft árfolyamnyereség

Osszesen: 2 400 E Ft nyereség

34. példa

1. A váltókövetelés állományba vétele:

T 341 Belöldi váltókövetelések

3 600 E Ft

K 311 Belöldi követelések

3 600 E Ft

2. A leszámlítás elszámolása:

$$\text{Leszámlítási érték} = 3\,762 - (3\,762 \cdot 10\%/12 \cdot 3) = 3\,762 - 94 = 3\,668 \text{ E Ft}$$

T 384 Elszámolási betét 3 668 E Ft
K 341 Befizetési váltókövetelések 3 600 E Ft
K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 68 E Ft
 3. A bankköltség elszámolása:
T 53 Egyéb szolgáltatás költségei 20 E Ft
K 384 Elszámolási betét 20 E Ft

38. példa

1. A kiküldetési előleg kifizetésének elszámolása:
T 361 Munkavállalókkal szembeni követelések 400 E Ft
K 381 Pénztár 400 E Ft
 2. Az előleg visszavételéhez:
T 381 Pénztár 400 E Ft
K 361 Munkavállalókkal szembeni követelések 400 E Ft

3. Az igazolt (benyújtott) költségigazságlak elszámolása.
T 52 Igénybe vett szolgáltatások költségei 300 E Ft
T 466 Előzetesen felszámított áfa 60 E Ft
K 381 Pénztár 360 E Ft

Az elszámolás végén a dolgozó befizet a pénztárba 40 E Ft-ot.

Értékpapírok

41. példa

1. A beszerzés könyvelése:
T 37 Értékpapírok 1 900 E Ft
K 384 Elszámolási betétszámla 1 900 E Ft
 (A vételárban nincs kamat, mert a vásárlás napján bocsátották ki a papírt.)
 2. Szeptember 30-i kamatbevételei könyvelése:
T 384 Elszámolási betétszámla 40 E Ft
K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 40 E Ft

3. Az eladás elszámolása:
T 384 Elszámolási betétszámla 1 050 E Ft
K 37 Értékpapírok 950 E Ft
K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 100 E Ft
 4. December 31-i kamatbevételei könyvelése:

(A megmaradt értékpapír névértéke 1 000 E Ft, negyedévre jutó kamat:
 $1\,000 \cdot 0,08/4 = 20$)
T 384 Elszámolási betétszámla 20 E Ft
K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 20 E Ft

43. példa

a)

1. A beszerzés könyvelése:

T 37 Értékpapírok

6 320 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

6 320 E Ft

2. A vételárban lévő kamat elszámolása:

T 97 Pénzügyi műveletek bevételei

315 E Ft

K 37 Értékpapírok

315 E Ft

3. Év végén a járó kamat elhatárolása:

T 39 Aktív időbeli elhatárolás

405 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

405 E Ft

(Most a 97. számla egyenlege a beszerzéstől a fordulónapig tartó időszakra járó kamatot mutatja. $405 - 315 = 90$, november és december hóra járó kamat.)

4. A beváltás könyvelése:

(Beváltáskor a vállalkozás megkapja az értékpapír névértékét és éves kamatát, összesen 6 540 E Ft-ot, ezzel szemben áll a könyv szerintí érték, az 1. és a 2. művelet különbsége 6 005 E Ft, mivel ez 5 E Ft-tal nagyobb, mint a névérték, a beváltáskor árfolyamvesztésség keletkezett. Természetesen az éves kamatot kamatbevételként elszámolja a vállalkozás).

T 384 Elszámolási betétszámla

6 540 E Ft

T 87 Pénzügyi műveletek ráfordításai

5 E Ft

K 37 Értékpapírok

6 005 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

540 E Ft

5. Az előző évben elhatárolt kamat feloldása:

T 97 Pénzügyi műveletek bevételei

405 E Ft

K 39 Aktív időbeli elhatárolás

405 E Ft

1. Az értékesítés könyvelése:

(Ebben az esetben a követeles összege 6 500 E Ft, meghaladja a könyv szerinti értéket 6 005 E Ft és az eladás időpontjáig járó kamat $10 \cdot 45 = 450$ együttes értékét, ezért a vállalkozás 45 E Ft árfolyam nyereséget is elért az értékesítésen.)

T 36 Egyéb követelések

6 500 E Ft

K 37 Értékpapírok

6 005 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

450 E Ft (kamatt)

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

45 E Ft (árf.nyereség)

2. Az előző évben elhatárolt kamat feloldása:

T 97 Pénzügyi műveletek bevételei

405 E Ft

K 39 Aktív időbeli elhatárolás

405 E Ft

44. példa

a)

1. A beszerzés könyvelése:

T 37 Értékpapírok

9 200 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

9 200 E Ft

2. Év végén az időarányos hozam elszámolása:

T 39 Aktív időbeli elhatárolás

600 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

600 E Ft

3. A beváltás könyvelése:

T 384 Elszámolási betétszámla

10 000 E Ft

K 37 Értékpapírok

9 200 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

800 E Ft

4. Az előző évben elhatárolt hozam feloldása:

T 97 Pénzügyi műveletek bevételei

600 E Ft

K 39 Aktív időbeli elhatárolás

600 E Ft

b) Az 1. azonos az a) ponttal.

2. Az értékesítés könyvelése:

(Az eladás miatt keletkezett követelés összege, 9 450 E Ft, kisebb, mint a könyv szerinti érték, 9 200 E Ft és az eladás időpontjáig járó hozam $3 \cdot 100 = 300$ együttes értéke, ezért a vállalkozás 50 E Ft árfolyamvesztéssel zárt az értékesítést.)

T 36 Egyéb követelések

9 450 E Ft

T 87 Pénzügyi műveletek ráfordításai

50 E Ft

(árfolyamvesztés)

K 37 Értékpapírok

9 200 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

300 E Ft

(időarányos hozam)

45. példa

1. A visszavásárlás könyvelése:

T 373 Saját részvények, saját üzletrészek

9 500 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

9 500 E Ft

2. Lekötött tartalék képzése visszavásárlási értékben:

T 413 Eredménytartalék

9 500 E Ft

K 414 Lekötött tartalék

9 500 E Ft

3. Bevétel, könyv szerinti érték kivezetése:

T 88 Rendkívüli ráfordítások

4 750 E Ft

K 373 Saját részvények, saját üzletrészek

4 750 E Ft

4. Bevonas, névérték kivételése:

T 411 Jegyzett tőke

5 000 E Ft

K 98 Rendkívüli bevételek

5 000 E Ft

5. A bevont részesedésre jutó lekötött tartalék rendezése:

T 414 Lekötött tartalék

4 750 E Ft

K 413 Eredménytartalék

4 750 E Ft

6. Az eladás elszámolása:

T 36 Egyéb követelések

4 700 E Ft

T 87 Pénzügyi műveletek ráfordításai

50 E Ft

K 373 Saját részvények, saját üzletrészek

4 750 E Ft

7. Az eladott részesedésre jutó lekötött tartalék feloldása:

T 414 Lekötött tartalék

4 750 E Ft

K 413 Eredménytartalék

4 750 E Ft

Pénzeszközök

49. példa

1. A valutapénztár-csökkkenés könyvelése:

T 389 Átvezetési számla

1 240 E Ft

K 382 Valutapénztár

1 240 E Ft

2. A bankszámla növekedésének elszámolása (5 000 · 246 = 1 230 E Ft):

T 384 Elszámolási betétszámla

1 230 E Ft

K 389 Átvezetési számla

1 230 E Ft

3. Árfolyamvesztés elszámolása:

T 87 Pénzügyi műveletek ráfordításai

10 E Ft

K 389 Átvezetési számla

10 E Ft

50. példa

A szállítói kötelezettség könyv szerinti értéke 5 000 · 247 = 1 235 E Ft, ezt összevetve a deviza-betétszámla csökkkenésével alakul ki árfolyamnyereség vagy veszteség.

A vállalkozás **rendelkezik** devizával

1. A szállító kifizetése:

T 454 Külföldi szállító

1 220 E Ft

K 386 Deviza-betétszámla

1 220 E Ft

2. Árfolyamnyereség elszámolása:

T 454 Külföldi szállító

15 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei

15 E Ft

A vállalkozás **nem rendelkezik** devizával

1. Devizavásárlás forintért (forintszámra csökkentése):
T 389 Átvezetési számla 1 245 E Ft
K 384 Elszámolási betétszámla 1 245 E Ft
2. Devizavásárlás forintért (devizaszámra növekedése):
T 386 Deviza-betétszámla 1 245 E Ft
K 389 Átvezetési számla 1 245 E Ft
3. A szállító kifizetése:
T 454 Külföldi szállító 1 245 E Ft
K 386 Deviza-betétszámla 1 245 E Ft
4. Árfolyamvesztés elszámolása:
T 87 Pénzügyi műveletek ráfordításai 10 E Ft
K 454 Külföldi szállító 10 E Ft

52. példa

- EURO vetele = $200\,000 \cdot 250 \text{ Ft/EUR}$ = 50 000 E Ft
 USD eladása = $(50\,000 \text{ E Ft}/200 \text{ Ft/USD}) = 250\,000 \text{ USD}$
 Az USD devizaszámra értéke $(250\,000 \text{ USD} \cdot 196 \text{ Ft/USD}) = 49\,000 \text{ E Ft}$
 EUR deviza-betétszámla a **3861**, USD deviza betétszámla a **3862**
 1. Az USD devizaszámra növelésének könyvelése:
T 3862 Deviza-betétszámla (USD) 49 000 E Ft
K 389 Átvezetési számla 49 000 E Ft
2. Az EUR devizaszámra csökkentésének könyvelése:
 $(200\,000 \text{ EUR} \cdot 240 \text{ Ft/EUR}) = 48\,000 \text{ E Ft}$
T 389 Átvezetési számla 48 000 E Ft
K 3861 Deviza-betétszámla (EUR) 48 000 E Ft
3. Az árfolyamnyereség elszámolása: $(49\,000 - 48\,000) = 1\,000 \text{ E Ft}$
T 389 Átvezetési számla 1 000 E Ft
K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 1 000 E Ft

53. példa

Megnevezés	Devizaérték	Árfolyam	Könyv szerinti érték	Fordulónapi érték
Adott kölcsön	50 000 EUR	247 Ft/EUR	12 350 E Ft	12 500 E Ft
Devizabétét	22 000 EUR	248 Ft/EUR	5 456 E Ft	5 500 E Ft
Szállítók	14 000 EUR	254 Ft/EUR	3 556 E Ft	3 500 E Ft
Devizahitel	40 000 EUR	249 Ft/EUR	9 960 E Ft	10 000 E Ft

Az összevont átertekeltési különbözet számlítása: fordulónapi érték – könyv szerinti érték

Adott kölcsön: $12\,500 - 12\,350 = 150$ E Ft árfolyamnyereség

Devizabetét: $5\,500 - 5\,456 = 44$ E Ft árfolyamnyereség

Szállítók: $3\,500 - 3\,556 = 56$ E Ft árfolyamnyereség

Devizahitel: $10\,000 - 9\,960 = 40$ E Ft árfolyamvesztés

Az összevont átertekeltési különbözet 210 E Ft árfolyamnyereség, ezért könyvelésnél a mérlegszámlákkal szemben a pénzügyi bevétel áll.

1. Adott kölcsön felértékelése:

T 19 Adott kölcsönök 150 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 150 E Ft

2. Devizabetét felértékelése:

T 386 Deviza-betétszámla 44 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 44 E Ft

3. Szállítók leértékelése:

T 454 Szállítók 56 E Ft

K 97 Pénzügyi műveletek bevételei 56 E Ft

4. Devizahitel felértékelése:

T 97 Pénzügyi műveletek bevételei 40 E Ft

K 452 Devizahitel 40 E Ft

A Pénzügyi műveletek bevételei számla egyenleg 210 E Ft (K) mutatja, hogy az átértékelés eredménye 210 E Ft árfolyamnyereség.

SAJÁT TŐKE

2. példa

a) Banki értékesítés alapján a 70%-os befizetés:

T 384 Elszámolási betétszámla 42 000 E Ft

K 358 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke 42 000 E Ft

(Kiszámítása: $(50\,000 \text{ E Ft} \cdot 1,20) \rightarrow 70\%-a \rightarrow 42\,000 \text{ E Ft}$)

Befizetéskor könyvejük a kapcsolódó „**ázsio**”-t

T 358 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke 7 000 E Ft

K 412 Tőketartalék 7 000 E Ft

(**Ázsio** kiszámítása = **Névérték feletti rész**)

Kibocsátási árfolyam $120\% \rightarrow (50\,000 \text{ E Ft} \cdot 1,2) = 60\,000 \text{ E Ft}$ / **Ázsio** $10\,000 \text{ Ft}$)

70% befizetésre jutó rész: $(10\,000 \text{ E Ft} \cdot 0,70 = 7\,000 \text{ E Ft})$

b) A cégbírósági bejegyzés:

T 358 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke 50 000 E Ft

K 411 Jegyzett tőke 50 000 E Ft

c) Fél év múlva:

a 30%-os befizetés:

T 384 Elszámolási betétszámla
K 358 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke
 (Kiszámítása: $50\,000 \text{ E Ft} \cdot 1,20 \rightarrow 30\%-a \rightarrow 18\,000 \text{ E Ft}$)
 Kapcsolódó ázsio:

T 358 Jegyzett, de még be nem fizetett tőke
K 412 Tőketartalék
 (Ázsio kiszámítása: $10\,000 \text{ E Ft} \cdot 0,30 = 3\,000 \text{ E Ft}$)
 d) Tíz hónap múlva:

Részvények visszavásárlása (110%-os árfolyamon):
T 373 Visszavásárolt saját részvények
K 384 Elszámolási betétszámla
 Kapcsolódó tétel:

T 413 Eredménytartalék
K 414 Lékötött tartalék
 (A névértéknél magasabb a nyilvántartási érték, ezért az 5 500 E Ft-ot könyveljük.)

(Kiszámítása: $5\,000 \text{ E Ft}$ (névérték) $\cdot 1,10 \rightarrow 5\,500 \text{ E Ft}$)
 e) A visszavásárolt részvények bevonása, felhasználása:

T 887 Visszavásárolt saját részvény bevonásakor a
 nyilvántartás szerinti érték
K 373 Visszavásárolt saját részvények
 A jegyzett tőke **leszállítása** (bejegyzéskor) **névértéken:**
T 411 Jegyzett tőke
K 987 Visszavásárolt saját részvény bevonásakor a névérték 5 000 E Ft

Kapcsolódó tétel: a visszavásárolt részvények bevonásakor a korábban lekötött tartalékot rendezzük:

T 414 Lékötött tartalék
K 413 Eredménytartalék
 5 500 E Ft
 5 500 E Ft

3. példa

A mérleg szerinti eredmény kiszámítása:

Adózás előtti eredmény 1 000 E Ft
16% társasági adó – 280 E Ft
 Adózott eredmény 720 E Ft
Fizetendő osztalék – 600 E Ft
Igenybe vehető eredménytartalék –
 Mérleg szerinti eredmény 120 E Ft

a) A társasági adó levezetése:

Adózás előtti eredmény	+ 1 000 E Ft
Adóalap-korrekció	+ 400 E Ft
Társasági adóalap	+ 1 400 E Ft
16% társasági adó	224 E Ft
4% Elvárt adó	56 E Ft

b) Fizetendő osztalék fedezetének vizsgálata:

Adózás előtti eredmény	1 000 E Ft
16% társasági adó	- 224 E Ft
4% elvárt adó	- 56 E Ft
Adózott eredmény	+ 720 E Ft

Elegendő fedezetet nyújt a fizetendő osztalékra, nem kell az (igénybe vehető) eredmény-tartalékok felhasználni.

c) A mérleg szerinti eredmény átvezetése:

T 493 Adózott eredmény elszámolása	120 E Ft
K 419 Mérleg szerinti eredmény	120 E Ft

7. példa

Tőketartalék címén befizetés:

T 384 Elszámolási betétszámla

K 412 Tőketartalék	80 000 E Ft
A dolgozóknak ellenérték nélkül adott részvények névértéken számított értékének el-számolása cégbírósági bejegyzéskor:	80 000 E Ft

T 412 Tőketartalék

K 411 Jegyzett tőke	1 000 000 E Ft
Eredménytartalékból az adózott eredmény kiegészítése – osztalékfedezet-biztosítás cél-jából:	1 000 000 E Ft

T 413 Eredménytartalék

K 493 Adózott eredmény elszámolása	400 000 E Ft
Adózott eredmény	400 000 E Ft

9. példa

a) változat:

A mérleg szerinti eredmény kiszámítása a megadott információk alapján:

Adózott eredmény	+ 4 500 E Ft
– Fizetendő osztalék	- 2 000 E Ft
Mérleg szerinti eredmény	+ 2 500 E Ft

b) változat:

A mérleg szerinti eredmény kiszámítása a megadott információk alapján:

Az itt megadott információk alapján látni lehet, hogy a tárgyévi tervezett, fizetendő osztalékot nem lehet az adózott eredményből fedezni, mert veszteség van. A le nem kötött eredménytartalékból viszont lehet osztalékot fedezni, tehát:

Adózott eredmény	- 500 E Ft
+ Osztalékra igénybe vett eredménytartalék	+ 1 000 E Ft
- Fizetendő osztalék	- 1 000 E Ft
Mérleg szerinti eredmény	- 500 E Ft

c) változat:

A megadott információk alapján először a társasági adó fizetési kötelezettséget kell kiszámítani:

Adózás előtti eredmény	+ 4 500 E Ft
+ Társasági adóalap-korrekció	+ 1 000 E Ft
Ezután a társasági adóalap:	+ 5 500 E Ft
16% társasági adó	880 E Ft
4% elvárt adó	220 E Ft

Ezután meghatározhatjuk a mérleg szerinti eredményt:

Adózás előtti eredmény	+ 4 500 E Ft
- Adófizetési kötelezettség	- 1 100 E Ft
Adózott eredmény	+ 3 400 E Ft
- Fizetendő osztalék	- 2 000 E Ft
Mérleg szerinti eredmény	+ 1 400 E Ft

10. példa

1. Mérleg szerinti eredmény könyvelésének bemutatása
a) A mérleg szerinti eredmény **könyvelése:**

- **Elvégén**

T 493 Adózott eredmény elszámolása	16 millió Ft
K 419 Mérleg szerinti eredmény	16 millió Ft
T 419 Mérleg szerinti eredmény	16 millió Ft
K 413 Eredménytartalék	16 millió Ft

Ez a feladat az eredmény átvézetésének szemléletes bemutatására szolgál. A későbbi tanulmányok során főként az eredménytanban felhasználásra kerülnek majd ezen ismertetések. Most elsődlegesen a mérleg szerinti eredmény és az eredménytartalék kapcsolódásának megértése a cél. A bemutatott 493 Adózott eredmény elszámolása számla a nevéből adódóan a társaság tárgyévi eredményének lezárására szolgál. Ennek a számlának a segítségével lehet lezárni az eredménykimutatás számláit, majd a mérlegben bemutatni a tárgyévi eredményt.

A 419 Mérleg szerinti eredmény számlán mindaddig a tárgyévi eredmény kell, hogy szerepeljen. A következő üzleti időszakban a nyitó tételek között át kell vezetni ezt az összegget az Eredménytartalék számlára.

A társasági adóalap megadásának az adófizetési kötelezettség megállapításában van jelentősége. Mivel a társasági adóalap összege itt „+” előjellű, ezért társasági adó-fizetési kötelezettség van, 16%-os kulccsal számolva, és elvárt adó 4%-kal számítva.

b) A mérleg szerinti eredmény **könyvelése:**

– Ev végén:

T 493 Adózott eredmény elszámolása

K 419 Mérleg szerinti eredmény

A mérleg szerinti eredmény átvzetése a következő év elején:

T 419 Mérleg szerinti eredmény

K 413 Eredménytartalék

c) A mérleg szerinti eredmény **könyvelése:**

– Ev végén:

T 419 Mérleg szerinti eredmény

K 493 Adózott eredmény elszámolása

A mérleg szerinti eredmény átvzetése a következő év elején:

T 413 Eredménytartalék

K 419 Mérleg szerinti eredmény

2. A negatív társasági adóalap hatása:

A társasági adóról szóló törvény szerint: ha a társasági adóalap „–” előjellű, akkor nincs adófizetési kötelezettség, és az adóalap teljes összegét, mint „elhatarolható veszteséget”, a következő év(ek)ben veheti figyelembe az adóalapnál a társaság, mint korrekciós télt. Tehát a negatív adóalapnak közvetlenül a következő évek adófizetési kötelezettségére van csökkentő hatása.

rül).

12. példa

a) A visszavásárolt részvények bevonása, felhasználása:

T 887 Visszavásárolt saját részvény bevonásakor a

nyilvánítás szerinti érték

K 373 Visszavásárolt saját részvények

A jegyzett tőke **leszállítása** (bejegyzéskor) **névértékén:**

T 411 Jegyzett tőke

800 E Ft

K 987 Visszavásárolt saját részvény bevonásakor a névérték

800 E Ft

Kapcsolódó tétel: a visszavásárolt részvények bevonasakor a korábban lekötött tartalékot rendezzük:

T 414 Lekötött tartalék

900 E Ft

K 413 Eredménytartalék

900 E Ft

Saját tőke csökkenése megegyezik a korábban lekötött tartalékba helyezett összeggel.

b) tagi jogviszony megszűnése – elszámolás a halál esetén, a vagyon csökkenése (jegyzett tőke és a kapcsolódó tőkerészek).

Tőkekievontással együtt járó jegyzett tőke leszállításakor a jegyzett tőkén felüli vagyon a jegyzett tőkével arányosan, a tulajdoni arányok megtartásával csökkenthető.

A döntés előtt meg kell vizsgálni, hogy a jegyzett tőke leszállítása folytán a jegyzett tőke ne süllyedjen a Gt. törvényben meghatározott minimum értékek alá. Ha ez bekövetkezik, akkor bizonyos határidőn belül meg kell oldani a jegyzett tőke hiányát.

Tőkekievontással megvalósuló jegyzett tőke leszállításakor, illetve a jogutód nélküli megszűnés esetén a bevont részvények, üzletrészek, vagyoni betétek ellenében átadott eszközök értékesítésnek minősülnek.

Saját tőke: $30\,000\text{ E Ft} + 500\text{ E Ft} + 1\,000\text{ E Ft} + 1\,500\text{ E Ft} = 33\,000\text{ E Ft}$

Eszközök összesen: $24\,000\text{ E Ft} + 10\,000\text{ E Ft} + 6\,000\text{ E Ft} = 40\,000\text{ E Ft}$

Kötelezettségek összesen: $40\,000\text{ E Ft} - 33\,000\text{ E Ft} = 7\,000\text{ E Ft}$

Tőkekievontással leszállított összeg: $33\,000\text{ E Ft} \cdot 10\% = 3\,300\text{ E Ft}$

A tag örökösei a vagyonból csak a terheikkel csökkentett vagyomészt vihetik ki. A 40 millió rendelkezésre álló vagyonból a társaság saját vagyonra 33 millió Ft.

Az eszközök összetételével arányosan ezzel az összeggel kell csökkenteni a társasági vagyon. Az egyes vagyontárgyakban bekövetkező csökkenés a következőképpen alakul:

Tárgyi eszközök: $2\,000\text{ E Ft} + 20\% \text{ áfa} = 2\,400\text{ E Ft}$

Pénzeszköz: 300 E Ft

A tag részesedéséből fennmaradó összeg: $3\,300\text{ E Ft} - 2\,400\text{ E Ft} - 300\text{ E Ft} = 600\text{ E Ft}$

Mivel értékpapírt a saját üzletrész bevonása után nem maradt a társaságnak (egyébként saját üzletrész miatt értémezhetetlen a kiadása), ezért a készletekből adja ki a maradék vagyon.

Készletek: 600 E Ft kiadása már áfával növelt értéken történik, ezért a készletek értékének csökkenése: $600 - 600 \cdot 1/6 = 500\text{ E Ft}$.

Az áfatörvény szerint a vagyon ezen módszerrel történő kiadása termékértékesítésnek minősül, ezért áfa-fizetési kötelezettsége keletkezik a társaságnak.

A jegyzett tőke **leszállítása** (bejegyzéskor) **névértéken:**

T 411 Jegyzett tőke

3 000 E Ft

K 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek 3 000 E Ft

T 412 Tőketartalék	50 E Ft
K 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	50 E Ft
T 413 Eredménytartalék	100 E Ft
K 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	100 E Ft
T 413 Lekötött tartalék	150 E Ft
K 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	150 E Ft
Tárgyi eszközök kivitele a társaságból:	
T 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	2 400 E Ft
K 961 Tárgyi eszközök értékesítésének árbevétele	2 000 E Ft
K 467 Fizetendő áfa	400 E Ft
T 861 Értékesített immat. javak, tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke	2 000 E Ft
K 12–16 Tárgyi eszközök (Bruttó érték – értékcsökkenés)	2 000 E Ft
Pénzeszközök kivitele a társaságból:	
T 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	300 E Ft
K 38 Pénzeszközök	300 E Ft
Készletek kivitele a társaságból:	
T 4792 Alapítókkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	600 E Ft
K 91 Befoldi értékesítés nettó árbevétele	500 E Ft
K 467 Fizetendő áfa	100 E Ft
T 581 Saját termelésű készletek állományváltozása	500 E Ft
K 25 Késztermékek	500 E Ft
T 26–28 Áruk	500 E Ft
K 582 Saját előállítású eszközök aktivált értéke	500 E Ft
(Az ügylet jellegéből adódóan át kell minősíteni árukészletté a készterméket.)	
T 814 Eladott áruk beszerzési értéke	500 E Ft
K 26–28 Áruk	500 E Ft
Ezen könyvelési tételék után a 4792. számla egyenlege nulla értéket kell, hogy mutasson. Ebből a társaságnak nem keletkezett eredménye.	
c) Saját tőke emelése a lekötött tartalékból	
A lekötött tartalékban elkülönítetten kimutatott összeget, amelyet az alapítók lezárási során rögzítettek, az eredménytartalékkal szemben a veszteség fedezetére, vagy alapító-ke-emelésre lehet felhasználni a jegyzett tőkébe történő átvetéssel.	
A cégbíróvási bejegyzés napjával lehet ezt a gazdasági eseményt könyvelni.	
T 414 Lekötött tartalék	500 E Ft
K 411 Jegyzett tőke	500 E Ft

CÉLTARTALÉK

1. példa

A garanciaiális javítási kötelezettség fedezete céljából képezhető céltartalék:

$$2\,000 \text{ E Ft } 5\%-a: 100 \text{ E Ft}$$

A **Mérlegben** a Forrásoknál, a Céltartalékok sorában jelenik meg, növelő tételként 100 E Ft értékben.

Könyvelés:

T 865 Céltartalék képzése

100 E Ft

K 421 Céltartalék a várható kötelezettségekre

100 E Ft

2. példa

A várható kötelezettségek fedezetére képezhető céltartalék meghatározása:

a) 80 000 E Ft árbevételei 4%-a: **3 200 E Ft** lesz a garanciaiális kötelezettséggel összefüggő céltartalékképzés, 3 éves időtartamra.

Fredményre gyakorolt hatása:

$$\frac{3\,200 \text{ E Ft}}{3 \text{ év}} = 1\,066,7 \text{ E Ft/év}$$

A tárgyévből: Egyéb ráfordítás **3 200 E Ft** (céltartalékképzés)

– A tárgyévet követő első évben:

Céltartalék-feloldás: Egyéb bevétel: 1 066,7 E Ft

– Második évben:

felhasználás: 1 066,7 E Ft

– Harmadik évben:

felhasználás: 1 066,7 E Ft

b) Tárgyévben képezendő céltartalék összege a korengedményes nyugdíjazások és a végkielégítések fedezetére: 600 E Ft

Összes tárgyévi képzett céltartalék:

$$3\,200 \text{ E Ft} + 600 \text{ E Ft} = 3\,800 \text{ E Ft}$$

Könyvelés:

T 8651 Céltartalékképzés várható kötelezettségekre

3 800 E Ft

K 421 Céltartalék a várható kötelezettségekre

3 800 E Ft

4 Példa

a) A céltartalék kiszámítása

A nem realizált árfolyamvesztés elhatárolása nem kötelező, de ha elhatározzák, akkor céltartalékot kell képezni. A feladatban megadásra került, hogy ezt az árfolyamkülönbözetet elhatározza a társaság.

A céltartalék kötelező szintje:

$$C_t = A \cdot \frac{F}{e}$$

ahol

C_t a képzendő céltartalék összege

A időbelileg elhatárolt árfolyamvesztés (aktív időbeli)

e a kötelezettség keletkezésétől a fordulónapig eltelt idő (hónapban)

F a kötelezettség futamidője hónapban (tárgyi eszköz beszerzésekor maximumisan

a tárgyi eszköz használati ideje, ha az a rövidebb)

A vállalkozás 20x7. július 1-jén 5 millió USD hitelt vett fel egy gépsor vásárlására, 5 éves futamidővel. A gépsor tervezett élettartama 9 év, a gépeket 20x7. (ugyanabban az évben) október 31-én aktiválták. Az USD választott árfolyama a hitelfelvételkor 186 Ft/USD, az év végén 196 Ft/USD volt. Az árfolyamvesztés aktív időbeli elhatárolása megtörtént.

20x7. október 31-én a végzőszámához szintén 5 millió USD hitelfelvétellel 190 Ft/USD árfolyamon, év végi árfolyam szintén 196 Ft/USD.

A gyártósornál a teljes futamidővel számolunk, mert az rövidebb a hiteltől vásárolt eszköz élettartamánál.

A képzendő céltartalék első éves összegének kiszámítása.

Aktív időbeli elhatárolás összege:

USD kötelezettségre számítva:

$$(196 - 186) \text{ Ft/USD} \cdot 5 \text{ millió USD} = 50 \text{ millió Ft.}$$

$$(196 - 190) \text{ Ft/USD} \cdot 5 \text{ millió USD} = 30 \text{ millió Ft.}$$

Az USD-hez kapcsolódó összes elhatárolt árfolyam-különbözet: 80 millió Ft.

A kötelezettség keletkezésétől a fordulónapig eltelt idő 6 hónap.

A gépsort 20x7-ben aktiválták, az aktiválástól eltelt 108 hónap (9 év) alatt amortizálódik, a hitel futamidője ezzel szemben 60 hónap (5 év). Így a szorzószám nevezője a rövidebb futamidő, 60 lesz.

A céltartalék összege: $50\,000\,000 \text{ Ft} \cdot 6/60 = 5\,000\,000 \text{ Ft}$

A kötelezettség keletkezésétől a fordulónapig eltelt idő 2 hónap.

A gépsort 20x7-ben aktiválták, az aktiválástól eltelt 108 hónap (9 év) alatt amortizálódik, a hitel futamidője ezzel szemben 60 hónap (5 év). Így a szorzószám nevezője a rövidebb futamidő, 60 lesz.

A céltartalék összege: $30\,000\,000 \text{ Ft} \cdot 2/60 = 1\,000\,000 \text{ Ft}$

Vagyoni értékű jogok – EUR kötelezettségre számítva:

500 E EUR kötelezettség 20x7. 10. 01-jén, értékelik az első év végén.

A kötelezettség keletkezésétől a fordulónapig eltelt idő 3 hónap.

$$500 \text{ E} \cdot (256-250) \text{ Ft/EUR} = 3\,000 \text{ E Ft.}$$

A vagyoni értékű jog 20x7. október 1-jétől 25 hónap (2 év és 1 hónap) alatt amortizálódik, a hitel futamidéje ezzel szemben 60 hónap (5 év). Így a szorzószám nevezője a rövidebb amortizációs idő, 25 hónap lesz.

$$\text{A céltartalék összege: } 3\,000\,000 \text{ Ft} \cdot 3/25 = 360\,000 \text{ Ft.}$$

A meglévő devizakészlettel nem fedezett beruházáshoz, vagyoni értékű jog megszerzéséhez kapcsolódó devizás hitelintézet, illetve devizás kötvénykibocsátásból eredő tartozások üzleti év végi értékeléséből eredő nem realizált árfolyamvesztésére (ha az árfolyamnyereség nem fedezi) képezhető egyéb céltartalék.

A 20x8-ban vásárolt szellemi termékekhez kapcsolódóan a jogszabály alapján a hitelhez kapcsolódó árfolyamvesztésre nem képezhető céltartalék.

b) Könyvelési tételek kontírozása

20x7. július 1.

A befolyéson kívül a nyilvántartásba vétel

T 161 Befolyéson kívül a nyilvántartásba vétel

930 000 E Ft

K 455 Beruházási eszközök

930 000 E Ft

$$(5\,000 \text{ E USD} \cdot 186 \text{ Ft/USD}) = 930\,000 \text{ E Ft}$$

Hitel felvétel a beruházási eszközhöz képezhető:

T 455 Beruházási eszközök

930 000 E Ft

K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában

930 000 E Ft

20x7. október 1.

A vagyoni értékű jog megvásárlása

T 113 Vagyoni értékű jogok

125 000 E Ft

K 455 Beruházási eszközök

125 000 E Ft

Hitel felvétel a beruházási eszközhöz képezhető:

T 455 Beruházási eszközök

125 000 E Ft

K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában

125 000 E Ft

20x7. október 31.

Beruházási eszközök végösszege: 5 millió USD összege:

T 161 Befolyéson kívül a nyilvántartásba vétel

950 000 E Ft

K 455 Beruházási eszközök

950 000 E Ft

Beruházási eszközök számlája: 5 millió USD $\cdot$ 190 Ft/USD = 950 millió Ft.

Beruházási hitel folyósítása hitelkeretből:

T 455 Beruházási szállítók

980 000 E Ft

K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában

980 000 E Ft

Beruházásig felmerült hitelkamat

T 161 Befeztetlen beruházások

19 000 E Ft

K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában

19 000 E Ft

Beruházási szállítók számlái + aktíválásig felmerült hitelkamat = 930 millió Ft + 950 millió Ft + 5 millió USD · 6%/12 · 4 · 190 Ft/USD = 1 880 000 E Ft + 100 E USD · 190 Ft/USD = 1 899 000 E Ft

Gyártósor aktíválása

T 131 Termelő gépek, berendezések, szerz., gyártóeszk.

1 899 000 E Ft

K 161 Befeztetlen beruházások

1 899 000 E Ft

20x7. december 31.

Devizas kötelezettségek év végi értékelése

T 876 Átváltáskori, értékeléskori árfolyamvesztés

83 000 E Ft

K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában

83 000 E Ft

5 millió USD – 186 Ft/USD árfolyamon – 20x7. 07. 01-jén keletkezett
 Árfolyamvesztés: (196–186) · 5 millió USD = 50 000 E Ft

5 millió USD – 190 Ft/USD árfolyamon – 20x7. 10. 31-én keletkezett
 Árfolyamvesztés: (196–190) · 5 millió USD = 30 000 E Ft

500 E EUR – 250 Ft/EUR árfolyamon – 20x7. 10. 01-jén keletkezett
 Árfolyamvesztés: (256–250) · 500 E EUR = 3 000 E Ft

Árfolyamvesztés időbeli elhatárolása

T 393 Halasztott ráfordítások aktív időbeli elhatárolása

83 000 E Ft

K 876 Átváltáskori, értékeléskori árfolyamvesztés

83 000 E Ft

Vegyünk észre, hogy az elhatárolással az eredményre gyakorolt hatás 0 lesz, idáig! Céltartalék képzése:

T 8653 Céltartalékképzés egyéb címen

6 360 E Ft

K 424 Árfolyamvesztés id. elhatárolása alap. kép. céltart.

6 360 E Ft

Az elhatárolt árfolyamvesztés és a képzett céltartalék különbségének lekötött tartalékba helyezése = 83 000 E Ft – 6 360 E Ft = 76 640 E Ft

T 413 Eredménytartalék

76 640 E Ft

K 414 Lekötött tartalék

76 640 E Ft

A fenti két könyvelési tétel után látszik, hogy a tárgyévi eredmény romlása 6 360 E Ft, amely nyilvánvalóan csökkent a tulajdonosok osztalékkivonási lehetőségét, a lekötött tartalékba helyezett összeggel ez a korlát 83 000 E Ft-ra nőtt. Vegyük észre, hogy az aktív időbeli elhatárolás 83 000 E Ft-ja, mint nem realizált, nem létező, „mesterseges

eszköz" növekmény, önmagában ennyivel javította volna a mérleg szerinti eredményt, a saját tőkéit, ezáltal az osztalékfizetési lehetőséget, ha nincs a két fenti korrekció! Ha nem határozzák el az árfolyamvesztést akkor a saját tőke 83 000 E Ft-tal csökken, így csak 6 360 E Ft-tal, de a teljes 83 000 E Ft korlátot jelent a tulajdonosok számára.

A következő üzleti évben elkezdődik a törlesztés, ami csökkenti a devizás kötelezettség nagyságát, ugyanakkor a változáshoz kötődve pénzügyileg is realizált árfolyamnyereség és árfolyamvesztés is keletkezhet.

Hitelkamatok elhatárolása: (üzembe helyezés után!!!)

T 872 Fizetendő kamatok és kamatjellegrű ráfordítások 20 560 E Ft
K 48 Passzív időbeli elhatárolások 20 560 E Ft

5 millió USD – 2 hónap · 3 % hitelkamat = 50 E USD

5 millió USD – 2 hónap · 3% hitelkamat = 50 E USD

500 E EUR – 3 hónap · 3% hitelkamat = 3,75 E EUR

$(100 \text{ E USD} \cdot 196 \text{ Ft/USD}) + (3,75 \text{ E EUR} \cdot 256 \text{ Ft/EUR}) = 19\,600 \text{ E Ft} + 960 \text{ E Ft} = 20\,560 \text{ E Ft}$

20x8. 03. 30.

Szellemi termék beszerzése:

T 114 Szellemi termékek 128 000 E Ft
K 455 Beruházási szállítók 128 000 E Ft

20x8. 10. 01.

Vagyoni értékű joghoz kapcsolódó devizás kötelezettség kiegyenlítése:

T 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában 125 000 E Ft
K 384 Elszámolási betétszámla 125 000 E Ft

500 E EUR + hitelkamat = 500 E EUR + $(500 \text{ E EUR} \cdot 10\% \cdot 1 \text{ év}) = 550 \text{ E EUR}$

Kiegyenlítőskori árfolyam: 257 Ft/EUR

T 876 Átváltási, értékeléskori árfolyamvesztés 3 500 E Ft
K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában 3 500 E Ft

Fizetendő 50 E EUR összegű kamat

T 876 Átváltási, értékeléskori árfolyamvesztés 12 850 E Ft
K 4442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában 12 850 E Ft

Törlesztéskor az időbeli elhatárolás feloldása (törlesztéssel arányos részek megfelelően):

T 876 Átváltási, értékeléskori árfolyamvesztés 3 000 E Ft
K 393 Halasztott ráfordítások aktív időbeli elhatárolása 3 000 E Ft

Céltartalék csökkentése:

T 424 Árfolyamvesztés időbeli elhat. alapján képzett cél. 360 E Ft
K 9653 Egyéb címen képzett céltartalék felhasználása 360 E Ft

Kapcsolódó tétel az árfolyamvesztés és a képzett céltartalék különbözetének vissza-
vezetése:

T 414 Lектőtt tartalék **2 640 E Ft**

K 413 Eredménytartalék **2 640 E Ft**

20x8. 12. 31.

Devizás tételek év végi értékelése:

T 876 Fizetendő kamatok és kamat jellegű ráfordítások **102 000 E Ft**

K 442 Beruházási és fejlesztési hitelek devizában **100 000 E Ft**

K 455 Beruházási szállítók **2 000 E Ft**

10 millió USD · (206–196) Ft/USD = 100 000 E Ft

500 E EUR · (260–256) Ft/EUR = 2 000 E Ft

Aktív időbeli elhatárolások értéke:

83 000 E Ft – 3 000 E Ft + 100 000 E Ft = 180 000 E Ft

T 393 Halasztott ráfordítások aktív időbeli elhatárolása **100 000 E Ft**

K 876 Átváltáskori, értékeléskori árfolyamvesztés **100 000 E Ft**

A gépsort 20x7-ben aktíválják, az aktíválástól eltelve 108 hónap (9 év) alatt amortizálódik, a hitel futamidője ezzel szemben 60 hónap (5 év). Így a szorzószám nevezője a rövidebb futamidő, 60 lesz.

A céltartalék összege: $180\,000\,000\text{ Ft} \cdot (6+12)/60 = 54\,000\,000\text{ Ft}$

Céltartalék képzése:

T 8653 Céltartalékképzés egyéb címen **48 000 E Ft**

K 424 Árfolyamvesztés id. elhatárolása alap. kép. céltart. **48 000 E Ft**

Eddig megképzett céltartalék: **6 000 E Ft**, ezért a különbözetre kell további céltartalékokat képezni.

Az elhatárolt árfolyamvesztés és a képzett céltartalék különbözetének lekött tartalék-
ba helyezése:

T 413 Eredménytartalék **52 000 E Ft**

K 414 Lектőtt tartalék **52 000 E Ft**

Eddig lekött tartalékba helyezett összeg: **74 000 E Ft**. Lектőtt tartalék összege: **180 millió Ft – 54 millió Ft = 126 millió Ft**. Ebből levonva az eddig már könyvelt **74 millió Ft-ot = 52 millió Ft**.

Kamat elhatárolása

T 876 Fizetendő kamatok és kamat jellegű ráfordítások **61 800 E Ft**

K 48 Passzív időbeli elhatárolás **61 800 E Ft**

10 millió USD · 12 hónap / 12 hónap · 3% = 300 E USD

300 E USD · 206 Ft/USD = 61 800 E Ft

Ha az üzleti év végén ismét árfolyamvesztesség keletkezik, akkor a könyvelési műveletek ugyanazok, mint amit fentebb láttunk. A 393. számla egyenlege és az Egyéb céltartalék számla egyenlege különönbozetenek a Lekötött tartalékban kell szerepelnie.

A céltartalék képzett összege az elhatárolt árfolyamvesztességhez képeset arányosan egyre nagyobb lesz az idő múlásával (persze abszolút értékben kisebb is lehet a Ft árfolyamának erősödése miatt), hiszen a tört számlalója az idő múlásával nő, a nevező pedig változatlan marad. Akárhogyan is alakul, a nem realizált árfolyamvesztességre az osztalékfizetési korlát végig megmarad.

c) A mérlegben bekövetkezett változások 20x7-ben:

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
Megnevezés	Változás	Megnevezés	Változás
Vagyoni értékű jogok	+ 125 000 E Ft	Eredmény	– 20 560 E Ft
Termelő gépek, berendezések	+ 1 899 000 E Ft	Lekötött tartalék	+ 76 640 E Ft
Aktív időbeli elhatárolások	+ 83 000 E Ft	Céltartalékok	+ 6 360 E Ft
		Beruházási hitelek	+ 2 024 000 E Ft
		Passzív időbeli elhatárolások	+ 20 560 E Ft
		Változás	2 107 000 E Ft

IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

1. példa

Bérleti díj átutalása (tárgyév szeptember 1-jén):

T 522 Bérleti díjak

3 000 000 Ft

T 466 Előzetesen felszámított áfa

600 000 Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

3 600 000 Ft

Tárgyév végén a következő évre vonatkozó költségek időbeli elhatárolása (így a költségszámlán a tárgyévre esedékes költség marad.

T 392 Költségek aktív időbeli elhatárolása

2 000 000 Ft

K 522 Bérleti díjak

2 000 000 Ft

Mellékszámítás:

3 000 000 Ft = 12 havi bérleti díj

A tárgyévre eső rész: 4 hónap (1 000 000 Ft)

A következő évre esedékes 8 hónap (2 000 000 Ft)

3. példa

A mérlegkézsztészkori egyeztetések alapján a december 31-ével lezárt évet terhelő költségek időbeli elhatárolása (a mérlegkézsztészkor):

Gázdíj:

T 529 Egyéb igénybe vett szolgáltatások költségei 600 000 Ft
K 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása 600 000 Ft

Postaköltség:

T 529 Egyéb igénybe vett szolgáltatások költségei 300 000 Ft
K 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása 300 000 Ft

Aramdíj:

T 529 Egyéb igénybe vett szolgáltatások költségei 450 000 Ft
K 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása 450 000 Ft

A mérlegben: a passzív időbeli elhatárolások sorában jelenik meg:
 összesen 1 350 000 Ft

A következő év elején: az időbeli elhatárolás megszüntetése:

T 48 Passzív időbeli elhatárolások 1 350 000 Ft
K 529 Igénybe vett szolgáltatások költségei 1 350 000 Ft

Ezután: a januárban–márciusban beérkezett szállítói számlák szerinti összegek elszámolása szűkséges.

4. példa

Tárgyév december 1-jén:

A bérlo átutalja a féléves bérleti díjat:

T 384 Elszámolási betétszámla 9 600 000 Ft

K 91 Belöldi értékesítés árbevétele 8 000 000 Ft

K 467 Fizetendő áfa 1 600 000 Ft

Ev végén: a következő évre eső bevétel időbeli elhatárolása:

(így utána a tárgyévre esedékes bevétel túlkörözi a 91. számla egyenlegé).

T 91 Belöldi értékesítés árbevétele 6 667 E Ft

K 481 Bevételek passzív időbeli elhatárolása 6 667 E Ft

Mellékszámítás:

8 000 E Ft = 6 havi bérleti díj

A tárgyévre esedékes: 1 hónap (1 333 E Ft)

A következő évre esedékes: 5 hónap (6 667 E Ft)

6. példa

Térítés nélküli átvett irodagépek elszámolása:

Az átvett eszközök elszámolása az átadó által közölt értéken (piaci érték):

T 161 Befelezeten beruházások	400 000 Ft
K 989 Térítés nélküli átvett eszközök forgalmi, piaci értéke	400 000 Ft
A térítés nélküli átvétel árfaja: (20%)	
T 466 Előzetesen felszámított áfa	80 000 Ft
K 479 Különféle rövid lejáratú egyéb kötelezettségek	80 000 Ft

A rendkívüli bevételeként elszámolt összeg passzív időbeli elhatárolása:

T 989 Térítés nélküli átvett eszközök forgalmi, piaci értéke	400 000 Ft
K 483 Halasztott bevétel (passzív időbeli elhatárolása)	400 000 Ft
Az átvett eszköz üzembe helyezése:	
T 143 Irodai berendezések	400 000 Ft

A tárgydíószerinti terv szerinti értékcsokkkenési leírás:

T 571 Terv szerinti értékcsokkkenési leírás	40 000 Ft
K 149 Egyéb berendezések terv szerinti értékcsokkkenése	40 000 Ft
Kapcsolódó tétel:	
A költségeként elszámolt összegnek megfelelő összegű passzív időbeli elhatárolás megszüntetése:	
T 483 Halasztott bevételek	40 000 Ft
K 989 Térítés nélküli átvett eszközök forgalmi értéke	40 000 Ft

7. példa

A mérleggel lezart év után fizetett személyi jellegetű kifizetések időbeli elhatárolása: prémium, jutalom:

T 54 Bérköltség	7 000 000 Ft
K 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása	7 000 000 Ft
TBJ (nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok):	
T 561 Nyugdíjbiztosítás és egészségbiztosítási járulékok	2 030 000 Ft
K 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása	2 030 000 Ft
Munkaadói járulékok:	
T 563 Munkaadói járulékok	210 000 Ft
K 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása	210 000 Ft

A következő év elején időbeli elhatárolás megszüntetése:

T 482 Költségek passzív időbeli elhatárolása	9 240 000 Ft
K 54, 561, 563 Költségsszámilak	9 240 000 Ft

KÖTELEZETTSÉGEK

3. példa

A hitel folyósítása (beruházási szállító kiegyenlítése):

T 455 Beruházási szállítók	16 000 000 Ft
K 444 Beruházási és fejlesztési hitelek	16 000 000 Ft
Kamatfizetés negyedévente (a beruházás alatt, összesen két negyedév):	
T 16 Beruházások	1 200 000 Ft
K 384 Elszámolási betétszámla	1 200 000 Ft

A kamat: $16\,000\,000\text{ Ft} \cdot 15\% = 2\,400\,000\text{ Ft/év}$

(március 1-jétől szeptember 1-jéig 1 200 000 Ft)

A használatba vétel után a kamat elszámolása (negyedévre vetítve):

T 872-873 Fizetendő kamatok	600 000 Ft
K 384 Elszámolási betétszámla	600 000 Ft
A tárgyévet terhelő, további 1 havi kamat elhatárolása mérlegkézsítéskor:	
T 872-873 Fizetendő kamatok	200 000 Ft
K 482 Fizetendő kamatok passzív időbeli elhatárolása	200 000 Ft

4. példa

Követénykibocsátás névértéken (jegyzéskor):

T 4439 Követénykibocsátás-elszámolási számla	8 000 000 Ft
(technikai jellegű számlát célszerű alkalmazni!)	
K 443 Tartozások követénykibocsátásból	8 000 000 Ft

A követények kibocsátását lebonyolító pénzüintézet által, a követényjegyzések ellenértéké-ként befolyt összegek elszámolása, pénzügyi rendezésekor:

T 385 Elküldött betétszámlák	7 680 000 Ft
K 4439 Követénykibocsátás-elszámolási számla	7 680 000 Ft
(8 000 000 Ft $96\%-a = 7\,680\,000\text{ Ft}$)	

Névérték **alatti** kibocsátás esetén a különbözet elszámolása kibocsátási árfolyam-vesztésként (mivel a befolyt ellenérték alacsonyabb a névértéknél!)

T 875-879 Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	320 000 Ft
K 4439 Követénykibocsátás-elszámolási számla	320 000 Ft
(8 000 000 Ft $4\%-a = 320\,000\text{ Ft}$)	

Kamatfizetés, pénzügyi rendezéssel egyidejűleg a tárgyévből:

T 872-873 Fizetendő kamatok	880 000 Ft
K 384 Elszámolási betétszámla	880 000 Ft

Kamatelhátérlelés mérlegkészítéskor:

T 872-873 Fizetendő kamatok

400 000 Ft

K 482 Ráfordítások passzív időbeli elhatárolása

400 000 Ft

Mellékszámítás:

Kamat: tárgyévtől január 31 – július 31-ig:

8 000 000 Ft · 12% = 960 000 Ft/év

Fél év = 480 000 Ft

További – tárgyévet terhelő kamat július 31 – december 31-ig:

$$\frac{960000 \text{ Ft}}{12 \text{ hó}} \cdot 5 \text{ hó} = 400000 \text{ Ft}$$

7. példa

A beföldi vevőtől kapott előleg nyilvántartásba vétele – a jóváírással egy időben:

T 384 Elszámolási betétszámla

1 000 E Ft

K 453 Vevőtől kapott előleg

1 000 E Ft

A beföldi vevőtől kapott előleg az áfatörvény szerint áfát tartalmaz, és a kapott előleg összege bruttó módon tartalmazza azt (itt 20% helyett, felülről számolva 16,67%):

Afa elszámolása:

T 368 Különféle egyéb követelések

167 E Ft (kerekítve)

K 467 Fizetendő afa

167 E Ft

Az értékesítés teljesítési időpontjában a vevői számla szerinti érték elszámolása:

T 311 Beföldi követelések

1 400 E Ft

K 91 Beföldi értékesítés árbevétele

1 400 E Ft

Afa:

T 311 Beföldi követelések

350 E Ft

K 467 Fizetendő afa

350 E Ft

Az előlegként kapott összeg átvételese pénzügyi teljesítésként a számlán felülmertett teljesítés időpontjában:

T 453 Vevőtől kapott előleg

1 000 E Ft

K 311 Beföldi követelések

1 000 E Ft

Az előleg áttartalmával korrigálni kell az értékesítés fizetendő áfáját:

T 467 Fizetendő afa

167 E Ft

K 368 Különféle egyéb követelések

167 E Ft

8. példa

A belöldi vevőtől kapott előleg nyilvántartásba vétele – a jóváírással egy időben:

T 384 Elszámolási betétszámla 183 E Ft

K 453 Vevőtől kapott előleg 183 E Ft

$1\,000\text{ USD} \cdot (182 + 184)/2 = 183\,000\text{ Ft}$

A külföldi vevőtől kapott előlegnél az árfolyamváltozások könyvelésének szemléletes bemutatására törekedtünk, az áfa könyvelésétől eltekintünk.

Az értékesítés teljesítési időpontjában a vevői számla szerinti érték elszámolása:

T 316 Külföldi vevőkövetelések 230 E Ft

K 93 Exportértékesítés árbevétele 230 E Ft

$1\,250\text{ USD} \cdot (183 + 185)/2 = 230\,000\text{ Ft}$

teljesítés időpontjában:

T 453 Vevőtől kapott előleg 185 E Ft

K 316 Külföldi követelések 185 E Ft

$1\,000\text{ USD} \cdot (183 + 187)/2 = 185\,000\text{ Ft}$

T 384 Vevőtől kapott előleg 46 E Ft

K 316 Külföldi követelések 46 E Ft

A kiegyenlítéskor a bank az átutalt USD-t, mivel forintszámlára érkezik, ezért átváltja forintra. Ebben az esetben vételi árfolyamon jut hozzá a társaság ehhez az összeghez. Az összesen 1 250 USD összegű számlából eddig már 1 000 USD-t előlegben kifizettek, ezért most a hátralévő 250 USD-t utalja át a vevő.

$250\text{ USD} \cdot 184 = 46\,000\text{ Ft}$

A teljesítéssel realizált árfolyam-különbszetek könyvelése:

T 876 Árfolyamvesztések 2 E Ft

K 453 Vevőtől kapott előleg 2 E Ft

T 316 Külföldi követelések 1 E Ft

K 976 Árfolyamnyereségek 1 E Ft

11. példa

A szállítói tartozás **könyv szerinti devizáárfolyam**on átszámítva:

$10\,000\text{ USD} \cdot 205\text{ Ft/USD} = 2\,050\,000\text{ Ft}$

a) A szállítói tartozás mérlegértéke, ha az év végén az átértékelési különbözöt **nem minősül „jelentősnek”** (összevontan):

(A december 31-i eladási és vételi árfolyam átlaga: 207 Ft/USD.)

A szállítói tartozás **könyv szerinti devizáárfolyamán** – 205 Ft/USD – számlított Ft értéke lesz a mérlegérték: **2 050 000 Ft** (vagyis nem kell átértékelni.)

b) A könyv szerinti deviza-átlagárfolyam és a december 31-i árfolyam eltérése:

$$205 \text{ Ft/USD} < 207 \text{ Ft/USD}$$

$$2 \text{ Ft/USD} \rightarrow 20\,000 \text{ Ft árfolyamvesztés}$$

Ha az összes deviza mérlegételi értékeket különözet összevontan „jelentősnek” minősül (a fordulónapon) – a szállítói tartozás mérlegértéke:

$$- \text{ a december 31-i árfolyamon átszámított Ft – érték } 2\,070\,000 \text{ Ft}$$

(vagyis át kell értékelni!)

A nem realizált árfolyamvesztés elszámolása:

T 876 Árfolyamvesztések

20 000 Ft

K 454 Szállítók

20 000 Ft

12. példa

A váltótartozás nyilvántartásba vétele (a „Z” Kft. váltóval egyenlítő ki a fennálló szállítói tartozását) július 1-jén:

T 454–455 Szállítók

500 E Ft

K 457 Váltótartozások

500 E Ft

A váltókamat nyilvántartásba vétele, július 1-jén:

T 872–873 Fizetendő kamatok és kamat jellegű ráfordítások

25 E Ft

K 457 Váltótartozások

25 E Ft

Váltókamat összege:

Névérték – kíválított szállítói tartozás összege 525 E Ft – 500 E Ft = 25 E Ft

Négy hónap múlva, lejáratkor a váltótartozás pénzügyi rendezése:

T 457 Váltótartozások

525 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

525 E Ft

14. példa

1) Szeptember 1

A váltótartozás nyilvántartásba vétele:

T 454–455 Szállítók

4 000 E Ft

K 457 Váltótartozások

4 000 E Ft

A váltókamat nyilvántartásba vétele:

T 872–873 Fizetendő kamatok és kamat jellegű ráfordítások

400 E Ft

K 457 Váltótartozások

400 E Ft

Nem a tárgyi időszakot terhelő kamat időarányos elhatárolása:

T 392 Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása

240 E Ft

K 872–873 Fizetendő kamatok és kamat jellegű ráfordítások

240 E Ft

(Kamat számítása: $4,400 \text{ Névérték} - 4,000 \text{ Kötelezettség} = 400 \text{ E Ft}$ a kamat összege 10 hónapos lejáratúval. Tárgyévben hátralévő hónapok száma: 4 hónap . $400 \text{ E Ft} / 10 \cdot 4 = 160 \text{ E Ft}$. A tárgyévhez nem tartozó 6 hónap kamatot, ami a 400 E Ft -ból maradt, kell elhatárolni $= 400 \text{ E Ft} - 160 \text{ E Ft} = 240 \text{ E Ft}$.

2) Október 1.

Szállítói tartozását rendelese váltóval:

T 454-455 Szállítók

6 000 E Ft

K 457 Váltótartozások

6 000 E Ft

A váltókammat nyilvántartásba vétele:

T 872-873 Fizetendő kamatok és kamat jellelű ráfordítások 300 E Ft

K 457 Váltótartozások

300 E Ft

Váltókammat összege:

Névérték – kiváltott szállítói tartozás összege $6 300 \text{ E Ft} - 6 000 \text{ E Ft} = 300 \text{ E Ft}$

Három hónap múlva, lejáratkor a váltótartozás pénzügyi rendezése:

T 457 Váltótartozások

6 300 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

6 300 E Ft

3) November 1.

Figyelem ez nem váltótartozás, hanem váltókövetelés!!! (Bővebben lásd előző, Követelések fejezet!)

A váltókövetelés nyilvántartásba vétele november 1-jén:

T 341 Beföldi váltókövetelések

4 200 E Ft

K 311 Beföldi követelések

4 200 E Ft

A váltókammat nyilvántartásba vétele december 31-én:

T 391 Bevételek aktív időbeli elhatárolása

120 E Ft

K 972-973 Kapott kamat és kamat jellelű bevételek

120 E Ft

(Kamat számítása: $4,560 \text{ Névérték} - 4,200 \text{ Kötelezettség} = 360 \text{ E Ft}$ a kamat összege 6 hónapos lejáratúval. A tárgyidőszakra esedékes kamat 2 hónap. Számítás $= 360 \text{ E Ft} / 6 \text{ hónap} \cdot 2 \text{ hónap} = 120 \text{ E Ft}$

4) November 30.

A váltókövetelés nyilvántartásba vétele:

T 341 Beföldi váltókövetelések

3 500 E Ft

K 311 Beföldi követelések

3 500 E Ft

December 31-én szállítói kötelezettség kiegyenlítése váltóköveteléssel:

Kamat elszámolása:

T 391 Bevételek aktív időbeli elhatárolása

50 E Ft

K 972-973 Kapott kamat és kamat jellelű bevételek

50 E Ft

(Kamat számítása: $3,700 \text{ Névérték} - 3,500 \text{ Kötelezettség} = 200 \text{ E Ft}$ kamat összege 4 hónapos lejáratú. A tárgyi időszakra esedékes kamat 1 hónap.
 $\text{Számítás} = 200 \text{ E Ft} / 4 \text{ hónap} \cdot 1 \text{ hónap} = 50 \text{ E Ft}$
 Szállítói tartozás kiegyenlítése a váltóval, a váltókamat és a szállítói kötelezettség különbözetének elszámolása:

T 479 Kötelezettségek technikai elszámolása 3 500 E Ft

K 341 Váltakövetelések 3 500 E Ft

T 479 Kötelezettségek technikai elszámolása 50 E Ft

K 391 Bevételek aktív időbeli elhatárolása 50 E Ft

T 454 Szállítók 3 650 E Ft

K 479 Kötelezettségek technikai elszámolása 3 650 E Ft

Kamat elszámolása elhatárolásról technikai számlára – összevezetés a szállítóval, és a különbözet – rendkívüli eredmény

A szállítói kötelezettség értéke $3,650 \text{ E Ft}$ – beszámított válto és kamat $(3 500 \text{ E Ft} + 50 \text{ E Ft}) = 100 \text{ E Ft}$ értékű szállítói kötelezettséget enged el a szállító a társaságnak.

T 454 Szállítók 100 E Ft

K 989 Elengedett kötelezettség 100 E Ft

17. példa

A devizás szállítói tartozás könyv szerinti értéke, a teljesítés időpontja szerinti – a példában megadott devizaárfolyam – alapján: $2 500 000 \text{ Ft}$ ($10 000 \text{ EUR} \cdot 250 \text{ Ft/EUR}$)
 Vállalkozása az év végéig két időpontban egyenlített ki (feltételezzük, hogy nincs saját deviza-betétszámlája).

1. Első pénzügyi rendezés:

$5 000 \text{ EUR}$ értékű tartozást egyenlített ki, a 251 Ft/EUR árfolyamon átszámítva.
 (A választott pénznívet bonyolítja le az átváltást, ennek a devizaárfolyamat alkalmaz-
 zuk; az első pénzügyi rendezés napján érvényes árfolyam):

Könyvelése:

T 4542 Külföldi szállítók 1 255 000 Ft

K 384 Elszámolási betétszámla 1 255 000 Ft

Mivel az első átváltás időpontjában a könyv szerinti elterő devizaárfolyam volt, ezért meg kell vizsgálni az árfolyam-különbözetet.

Itt **árfolyamvesztéget** realizáltunk:

$250 \text{ Ft/EUR} < 251 \text{ Ft/EUR}$, tehát összesen $5 000 \text{ EUR} \cdot 1 \text{ Ft/EUR}$ árfolyammal

A realizált árfolyamvesztés könyvelése:

T 876 Átváltáskori, értékeléskori árfolyamvesztés 5 000 Ft

K 4542 Külföldi szállítók 5 000 Ft

2. Második pénzügyi rendezés:

5 000 EUR értékű tartozást egyenlített ki a 252 Ft/EUR árfolyamon átszámítva.

Könyvelés:

T 4542 Külföldi szállítók

K 384 Elszámolási betétszámla

Itt is realizált árfolyamvesztés keletkezett: (250 Ft/ EUR < 252 Ft/ EUR)

T 876 Átváltáskori, értékeléskori árfolyamvesztés

K 4542 Külföldi szállítók

Összefoglalva:

A 10 000 eurós szállítói tartozás kiegyenlítése során az év végéig összesen 15 000 Ft

deviza-árfolyamvesztéssel realizált vállalkozása. Ez a pénzügyi eredményét csökkentette: a Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között számoltuk el.

19. példa

A személyi ráfordítások elszámolása:

Béreköltség:

T 541 Béreköltség

K 471 Jövedelemelszámolási számla

Tbj (29%)/munkáltatói nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok (költségenkénti elszámolás):

T 561 Nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulékok

K 473 Tb-kötelezettség

Munkaadói járulékok (3%) (költségenkénti elszámolás):

T 563 Munkaadói járulékok

K 463 Költségvetési befizetési kötelezettségek

Egészségügyi hozzájárulás (EHO) (költségenkénti elszámolás):

T 562 Egészségügyi hozzájárulás

K 463 Költségvetési befizetési kötelezettségek

T 562 Egészségügyi hozzájárulás

Levonások elszámolása:

Szja-előleg:

T 471 Jövedelemelszámolási számla

K 462 Személyi jövedelemadó elszámolása

Nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok (munkavállalót terhelő; 8,5% + 7% = 15,5%):

T 471 Jövedelemelszámolási számla

K 473 Tb-kötelezettség

T 471 Jövedelemelszámolási számla

Fizetési előleg (bérből levonás):

T 471 Jövedelemelszámolási számla 500 E Ft

K 361 Munkavállalókkal szembeni követelések 500 E Ft

Munkavállalói járulékok (1,5%):

T 471 Jövedelemelszámolási számla 219 E Ft

K 463 Költségvetési befizetési kötelezettségek 219 E Ft

A társadalombiztosítástól igényelt (illetve kapott) és a munkáltató által folyósított tételek:

(Feltételezve, hogy a vállalkozás **tb-kifizető hely**)

Családi pótlék:

T 368 Különféle egyéb követelések 700 E Ft

K 471 Jövedelemelszámolási számla 700 E Ft

Táppénz (tb-től):

T 368 Különféle egyéb követelések 800 E Ft

K 471 Jövedelemelszámolási számla 800 E Ft

A bérkifizetés – feltételezve, hogy 50% készpénzben történik:

Pénzfelvét a pénztárba:

T 381 Pénztár 5 059 E Ft

K 389 Átvezetési számla 5 059 E Ft

Bérkifizetés (pénztárból):

T 471 Jövedelemelszámolási számla 5 059 E Ft

K 381 Pénztár 5 059 E Ft

A pénzfelvételtől a bank terhelési értesítése alapján:

T 389 Átvezetési számla 5 059 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla 5 059 E Ft

Bérkifizetés (elszámolási betétszámláról):

T 471 Jövedelemelszámolási számla 5 059 E Ft

K 384 Elszámolási betétszámla 5 059 E Ft

Mellékelszámítás: a **nettó, kifizetendő** jövedelem megállapítása:

471 Jövedelemelszámolási számla	
(462)	3 000 E Ft
(473)	2 263 E Ft
(361)	500 E Ft
(463)	219 E Ft
Σ levonás	5 982 E Ft
	Σ 16 100 E Ft

Tartozik egyenleg 10 118 E Ft = nettó kifizetendő jövedelem
A berkifizetés napján: **fel nem vett járandóság:**

T 381 Pénztár
K 472 Fel nem vett járandóság
50 E Ft
50 E Ft

Pénzügyi rendezések:

Há a járandóságot felveszik:

T 472 Fel nem vett járandóságok
K 381 Pénztár
50 E Ft
50 E Ft

A vállalkozás **átutalja** a következőket:

Szja-előleg átutalása:

T 462 Szja elszámolása
K 384 Elszámolási betétszámla
3 000 E Ft
3 000 E Ft

Nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok átutalása (együttessen):

T 473 Tb-kötelezettség
K 384 Elszámolási betétszámla
6 497 E Ft
6 497 E Ft

Munkaadói és munkavállalói járulékok átutalása (együttessen):

T 464 Költségvetési befizetési kötelezettségek teljesítése
K 384 Elszámolási betétszámla
657 E Ft
657 E Ft

Mellékszámítás:

Σ tb-tartozás: 4 234 E Ft + 2 263 E Ft = Σ 6 497 E Ft

munkaadói és munkavállalói járulékok 438 E Ft + 219 E Ft = 657 E Ft

EHO átutalása:

T 464 Költségvetési befizetési kötelezettség teljesítése
K 384 Elszámolási betétszámla
273 E Ft
273 E Ft

A tb-tól az ellátások igénylése utáni átutalás: (700 E Ft + 800 E Ft = 1 500 E Ft)

T 384 Elszámolási betétszámla
K 368 Különféle egyéb követelések
1 500 E Ft
1 500 E Ft

23. példa

a) Az előzetesen felszámított áfa átvezetése:

T 468 Áfaelszámolási számla
K 466 Előzetesen felszámított áfa
640 000 Ft
640 000 Ft

A fizetendő áfa átvezetése:

T 467 Fizetendő áfa
K 468 Áfaelszámolási számla
800 000 Ft
800 000 Ft

(A 468 Áfaelszámolási számla egyenlege K jellegű, 160 000 Ft befizetendő áfa)

Az átartózkodás pénzügyi rendezése:

T 468 Áfaelszámolási számla
160 000 Ft
K 384 Elszámolási betétszámla
160 000 Ft

b) Σ év közben levont szja-előleg: 400 000 Ft + 30 000 Ft = 430 000 Ft

Év végén megállapított fizetendő szja: 450 000 Ft

Különbözet: + 20 000 Ft = szja-tartozás

Tárgyévét követő évben, az előírt határidőben kell befizetni.

Átutalás:

T 462 Szja-elszámolása
20 000 Ft

K 384 Elszámolási betétszámla
20 000 Ft

c) Társasági adóelőleg átutalása (év közben):

T 461 Társasági adó elszámolása
4 000 000 Ft

K 384 Elszámolási betétszámla
4 000 000 Ft

Év végén (beszámolóképzéskor) megállapított társasági adó fizetési kötelezettség:

T 891 Társasági adó

4 300 000 Ft

K 461 Társasági adó elszámolása
4 300 000 Ft

A tárgyévét követő év május 31-ig kell átutalni:

$4\ 300\ 000\ \text{Ft} - 4\ 000\ 000\ \text{Ft} = 300\ 000\ \text{Ft}$

Átutalása:

T 461 Társasági adó elszámolása
300 000 Ft

300 000 Ft

K 384 Elszámolási betétszámla
300 000 Ft

25. példa

a) Iparüzésiadó-előleg átutalása (év közben)

T 469 Helyi adók elszámolási számla

300 000 Ft

K 384 Elszámolási betétszámla

300 000 Ft

b) Év végi iparüzésiadó-fizetési kötelezettség (bevallás alapján)

T 8672 Önkormányzatokkal elszámolt adók, illetékek,

Hozzájárulások

350 000 Ft

K 469 Helyi adók elszámolási számla

350 000 Ft

A pénzügyileg még nem rendezett iparüzési adó:

$350\ 000 - 300\ 000 = 50\ 000\ \text{Ft}$

(A 469. számla egyenlege mutatja.)

FELHASZNÁLT ÉS AJÁNLOTT IRODALOM

- Adorján Csaba: Számviteli törvény változásai 2005-2006-2007 (változások és magyarázatok) HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2007.
- Baricz Rezső: Mérlegtan I. Tankönyvkiadó, Budapest, 1972.
- Baricz Rezső – Róth József: Könyvviteltan Aula Kiadó, Budapest, 1994.
- Biró – Harangozóné – Fridrich – Mitro: Számviteli kézikönyv 2006. UNIO Kft., Budapest, 2006.
- Eva Katalin – Kovácsné Soós Piroska: Számvitel-elemzés I. Perfekt, Budapest, 2001.
- Ferencz László: Könyvviteltan Tankönyvkiadó, Budapest, 1978.
- Reizingerné Ducsa Anita – Vörös Miklós: Könyvviteli alapismeretek Perfekt, Budapest, 2007.
- Nagy Gábor (szerkesztő): Könyvvézetés a kettős könyvvitel rendszerében Saldo, Budapest, 2003.
- Papp László: A könyvviteli információs rendszer elmélete Tankönyvkiadó, Budapest, 1979.
- Róth – Adorján – Lukács – Veir: Számviteli esettanulmányok 2006 MKVK, Budapest, 2006.
- Szakács Imre: Számvitel A-tól Z-ig KJK Kerszöv, Budapest, 2005.
- Sztanó Imre: Számviteli törvény 2001. Penta Unió Oktatási Centrum, Budapest, 2000.
- Sziva Miklós: Számvitel I. SZIF, 1994.
- Csaplárné Zsidai Valéria – Sziva Miklós: Számvitel II. SZIF, 1996.
2000. évi C. törvény a számvitelről
- A 2007. évi hatályos adótörvények